

Projekt

z dnia 7 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XIX.119.2025
RADY MIEJSKIEJ W CZŁUCHOWIE**

z dnia 15 października 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025 -
2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz.1153) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2024r. poz. 278) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025 -2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Mariusz Przyszlak

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Człuchów, 2025

Zamawiający:

Gmina Miejska Człuchów
al. Wojska Polskiego 1
77-300 Człuchów

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny
Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Martyna Ciska – Konsultant

Spis treści

Wstęp	4
1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	17
1.1. Podobszar Jednostka nr 6	21
1.2. Podobszar Jednostka nr 7	35
1.3. Podobszar Jednostka nr 12.....	46
1.4. Podsumowanie	60
1.5. Synteza szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji	64
2. Powiązania gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi.....	66
3. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	75
4. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań	76
5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne.....	80
5.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	80
5.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	97
6. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	99
7. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	108
7.1. Proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji.....	111
7.2. Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji	114
7.3. Proces wyłaniania, powołania, organizacji i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji	115
8. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.....	117
9. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, koszty i harmonogram realizacji programu	121
10. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji	127
11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	132
12. Specjalna Strefa Rewitalizacji	132
13. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	132
Załączniki	134
Spis tabel i rysunków.....	135

Wstęp

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2024 poz. 278) „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Przed przystąpieniem do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030 przeprowadzona została diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów. W diagnozie przedstawiono szczegółową analizę problemów poprzez zestawienie wskaźników charakteryzujących poszczególne podobszary osadnicze ze średnią wartością wskaźnika dla Gminy Miejskiej Człuchów.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gmina Miejskiej Człuchów podzielona została na jednostki osadnicze, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Wykaz ulic wchodzących w skład jednostek urbanistycznych

Jednostka urbanistyczna	Ulice wchodzące w skład jednostki
1. Stare Miasto	Długosza; Ignacego Krasickiego; Jakuba Wejhera; Królewska; Krótka; Krzyżowa; Plac Bohaterów (22%); Rynek; Stanisława Janta-Lipińskiego; Stajenna; Zamkowa; Żółkiewskiego;
2. Śródmieście	Garbarska; Jacka i Agatki; Jana Nowaka-Jeziorańskiego; Łąkowa (21%); Osiedle Piastowskie; Osiedle Wazów; Plac Bohaterów (78%); Sobieskiego; Szczecińska (80%); Traugutta (75%);
3. Strefa Północna w rejonie ul. Koszalińskiej	Henryka Sienkiewicza (15%); Jerzego z Dąbrowy (76%);

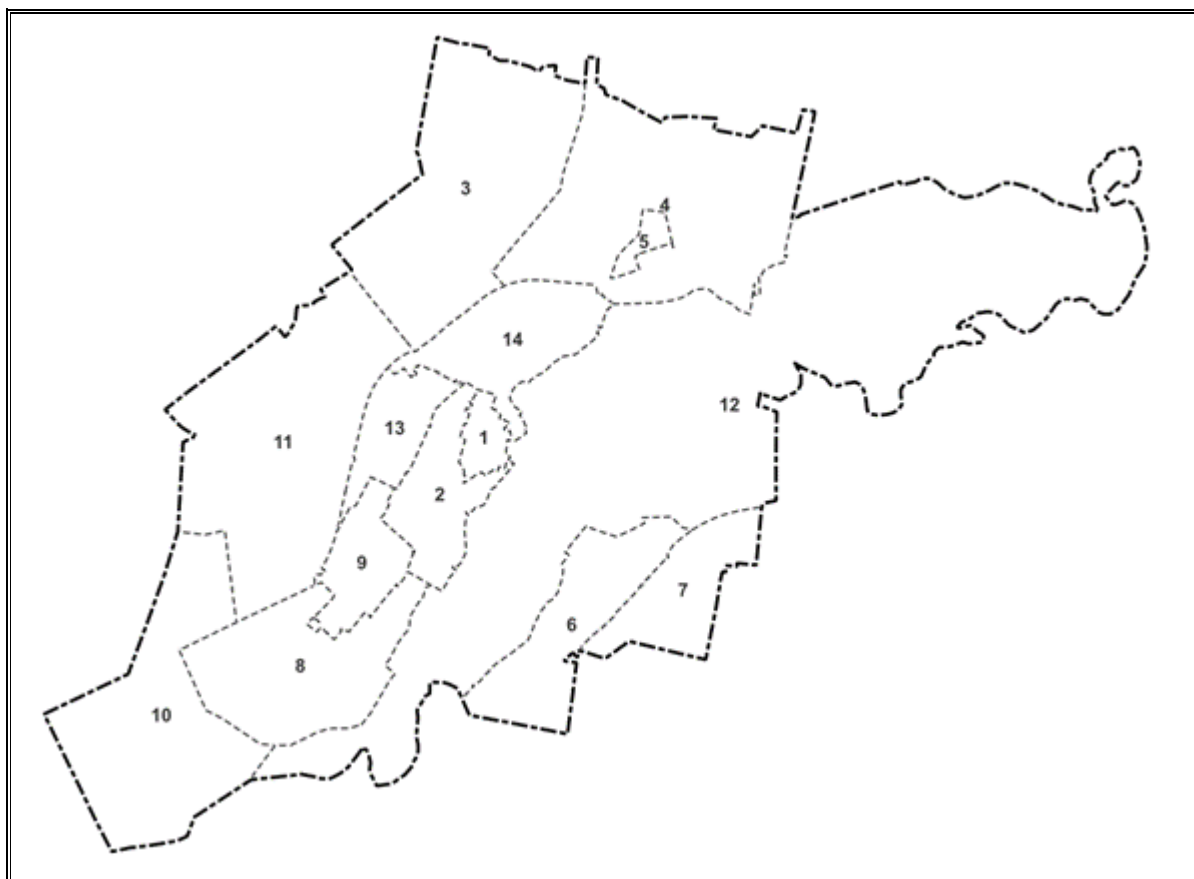
Jednostka urbanistyczna	Ulice wchodzące w skład jednostki
	Koszalińska (54%); Malinowa; Porzeczkowa; Wiśniowa;
4. Osiedle Wschód	Aleja Wojska Polskiego (21%); Aleksandra Brzezińskiego; Bolesława Chrobrego (86%); Chojnicka; Fryderyka Chopina; Generała Bema; Henryka Sienkiewicza (85%); Hugo Kołłątaja; Ignacego Potockiego; Jagiellońska; Jana Skrzetuskiego; Jerzego z Dąbrowy (24%); Jeziorna; Juliana Ursyna Niemcewicza; Kazimierza Wielkiego; Ketlinga; Kmicica; Konstantego Kościńskiego; ks. Kordeckiego; Leśna; Mieszka I; Mikołaja Reja; mjr. Hubala; Podbipięty; Polna; Rzemieślnicza; Słoneczna; Stanisława Moniuszki; Stanisława Poniatowskiego; Stanisława Staszica; Stefana Czarnieckiego; Władysława Broniewskiego; Władysława Łokietka; Wołodyjowskiego; Zagłoby; Zielona;
5. Osiedle Młodych	Bolesława Chrobrego (14%); Osiedle Młodych;
6. Strefa przydworcowa	Dworcowa (64%); Felczaka; Grodzisko;

Jednostka urbanistyczna	Ulice wchodzące w skład jednostki
	Ignacego Kraszewskiego; Kosynierów; Plantowa; Słowackiego (56%); Zatorze;
7. Za torami	Adama Mickiewicza; Przemysłowa; Słowackiego (44%); Towarowa;
8. Strefa przy ul. Kamiennej	Aleja Lawendowa; Kamienna (99,4%); Łąkowa (79%); Macieja Rataja; Michała Drzymały; Pszeniczna; Rzepakowa; Zbożowa;
9. Osiedle Witosa – Sikorskiego	Armii Krajowej; Jarosława Dąbrowskiego; Osiedle generała Władysława Sikorskiego; Osiedle Wincentego Witosa; Szczecińska (20%); Władysława Reymonta; Żytnia;
10. Motocross	Kamienna (0,6%);
11. Traugutta za obwodnicą	Aleja Wiosenna; Azaliowa; Bratkowa; Forsycjowa; Hortensjowa; Jaśminowa; Józefa Berenta; Kalinowa; Krokusowa; Koszalińska (46%); Magnoliowa; Pigwowa; Sasankowa; Traugutta (24%);
12. Strefa Jezior Człuchowskich	Dworcowa (36%); Janusza Kusocińskiego; Kościelna; Parkowa;
13. Strefa ul. Kościuszki	Raławicka;

Jednostka urbanistyczna	Ulice wchodzące w skład jednostki
	Średnia; Tadeusza Kościuszki (12%); Traugutta (1%); Wyszyńskiego;
14. Strefa ul. Batorego i al. Wojska Polskiego	Aleja Jana Pawła II; Aleja Wojska Polskiego (79%); Kasztanowa; Kaszubska; Kwiatowa; Ogrodowa; Plac Wolności; Różana; Stefana Batorego; Szkolna; Tadeusza Kościuszki (88%);

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Człuchowie

Rysunek 1. Podział miasta Człuchów na jednostki urbanistyczne

Źródło: Opracowanie własne

Dla wydzielonych jednostek urbanistycznych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Człuchowie oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Człuchowie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowane przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie, Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o., Starostwo Powiatowe w Człuchowie i Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie.

Analizę występowania negatywnych zjawisk zachodzących na obszarze miasta Człuchów przeprowadzono w czterech sferach, tj.: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W zakresie sfery środowiskowej ze względu na brak danych liczbowych dla poszczególnych jednostek nie uwzględniono jej we wskaźnikach. Informacje środowiskowe zostały przeanalizowane dla obszaru i opisane w rozdziale 2.3 Sfera środowiskowa. Do każdej ze sfer zakwalifikowano następujące wskaźniki wyznaczone z uzyskanych danych.

Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie wraz z przypisanymi wagami

Nazwa wskaźnika	Waga
Sfera społeczna	
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób	3
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	2
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób	1
Liczba przestępstw na 1 000 osób	4
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę	5
Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków	5
Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności	1
Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze	1
Sfera gospodarcza	
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	3
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	3
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych	1
Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych	2
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych	1
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę	3
Sfera techniczna	
Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków	3
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu	2
Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	3

Źródło: Opracowanie własne

Przyjęte wagi wskaźników zostały określone z uwzględnieniem istotności poszczególnych problemów dla miasta Człuchów. Dzięki temu przyznane wagi odzwierciedlają rzeczywiste znaczenie każdego wskaźnika w kontekście ocenianego problemu, co pozwala na bardziej precyzyjne i wiarygodne wyniki analizy.

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem wskaźników ilościowych, porównując wartości średnie, charakterystyczne dla poszczególnych jednostek urbanistycznych i zestawiając je z przeciętnymi wartościami dla miasta Człuchów – o występowaniu zjawiska kryzysowego decydowało czy wartość wskaźnika dla jednostki urbanistycznej jest gorsza od średniej wartości dla całego miasta.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki urbanistyczne spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- na terenie jednostki urbanistycznej identyfikuje się co najmniej 5 wskaźników w sferze społecznej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla miasta Człuchów),
- na terenie jednostki urbanistycznej identyfikuje się co najmniej 1 wskaźnik z pozostałych sfer tj.: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, który wskazuje na występowanie zjawiska kryzysowego (wartość gorsza niż średnia dla miasta Człuchów),
- wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartości dodatnie (ogólna sytuacja na terenie jednostki gorsza od średniej dla miasta).

Wskaźnik syntetyczny obliczany jest następująco:

W pierwszej kolejności przeprowadzona jest standaryzacja każdego wskaźnika, według następującego wzoru, w zależności od charakteru badanego zjawiska:

$$z = \frac{x - \mu}{\sigma}$$

lub

$$z = - \frac{x - \mu}{\sigma}$$

gdzie:

x – nieustandaryzowana wartość wskaźnika dla danej jednostki urbanistycznej,

μ – średnia wartość wskaźnika dla obszaru miasta,

σ – odchylenie standardowe.

Następnie dla każdej jednostki urbanistycznej liczony jest wskaźnik syntetyczny tj. średnia ważona arytmetyczna ustandaryzowanych wskaźników, którym przyporządkowano poszczególne wagi, wg następującego wzoru:

$$\bar{s} = \frac{\sum_{i=1}^n z_i t_i}{\sum_{i=1}^n t_i}$$

gdzie:

z – ustandaryzowana wartość wskaźnika dla jednostki urbanistycznej,

t – waga wskaźnika,

n – liczba wskaźników.

Wskaźnik syntetyczny przyjmuje wartości dodatnie lub ujemne i pokazuje, o ile dany wynik jest odległy od średniej wartości dla całego miasta, która ma wartość 0. Wartości dodatnie wskazują, które jednostki urbanistyczne odznaczają się wysokim natężeniem negatywnych zjawisk, natomiast wartości ujemne świadczą o stosunkowo dobrej sytuacji w danej jednostce. Ponadto im większa wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się większym natężeniem negatywnych zjawisk i analogicznie, im mniejsza wartość wskaźnika tym jednostka charakteryzuje się mniejszym natężeniem negatywnych zjawisk.

W poniższych tabelach przedstawiono zbiorcze zestawienie jednostek urbanistycznych i występowania w nich stanu kryzysowego.

Tabela 3. Zbiornicze zestawienie jednostek urbanistycznych i występowania w nich stanu kryzysowego

Sfera	Społeczna				
Wskaźnik	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób	Liczba przestępstw na 1 000 osób	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę
Jednostka nr 1	73,23	3,41%	0,00	27,61	4 644,63
Jednostka nr 2	23,64	2,48%	10,43	10,08	4 765,97
Jednostka nr 3	9,66	1,71%	0,00	48,31	1 722,00
Jednostka nr 4	11,52	1,43%	6,78	8,13	5 331,11
Jednostka nr 5	14,04	2,19%	0,00	7,02	6 930,54
Jednostka nr 6	61,86	2,69%	51,55	15,46	6 663,73
Jednostka nr 7	24,39	3,40%	0,00	24,39	5 827,60
Jednostka nr 8	4,37	1,67%	14,58	10,20	5 448,67
Jednostka nr 9	20,87	2,44%	8,35	6,26	5 584,98
Jednostka nr 10	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00
Jednostka nr 11	10,64	1,93%	0,00	21,28	5 841,00
Jednostka nr 12	157,89	9,84%	175,44	114,04	3 982,81
Jednostka nr 13	82,76	3,37%	0,00	27,59	4 625,33
Jednostka nr 14	50,70	3,23%	38,02	31,69	4 611,37

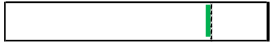
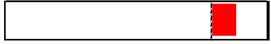
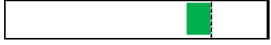
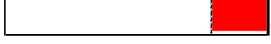
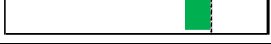
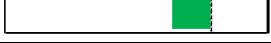
Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Sfera	Społeczna			Gospodarcza		
Wskaźnik	Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków	Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności	Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych
Jednostka nr 1	1 835,77	20,41%	3	21,01	33,25%	60,00%
Jednostka nr 2	3 178,00	20,10%	11	6,40	34,21%	45,95%
Jednostka nr 3	1 377,00	6,28%	2	13,53	14,98%	100,00%
Jednostka nr 4	435,00	11,96%	4	6,68	26,40%	50,00%
Jednostka nr 5	0,00	15,09%	0	3,51	40,00%	33,33%
Jednostka nr 6	11 395,66	10,48%	2	8,42	24,23%	55,56%
Jednostka nr 7	17 051,00	8,94%	1	9,35	21,95%	60,00%
Jednostka nr 8	0,00	7,87%	1	4,66	19,83%	57,14%
Jednostka nr 9	0,00	15,07%	5	3,30	34,85%	26,67%
Jednostka nr 10	0,00	0,00%	0	0,00	0,00%	0,00%
Jednostka nr 11	0,00	8,78%	0	10,11	17,55%	0,00%
Jednostka nr 12	10 621,90	8,77%	2	9,65	18,42%	100,00%
Jednostka nr 13	0,00	10,34%	2	14,48	27,59%	33,33%
Jednostka nr 14	222,94	12,93%	13	12,67	25,48%	53,33%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Sfera	Gospodarcza		Przestrzenno-funkcjonalna	Techniczna		
Wskaźnik	Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych	Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę	Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu	Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych
Jednostka nr 1	40,00%	20,00%	7 478,18	100,00%	34,96	0,00%
Jednostka nr 2	48,65%	27,03%	2 165,97	100,00%	41,83	75,00%
Jednostka nr 3	100,00%	50,00%	30 093,36	100,00%	54,25	0,00%
Jednostka nr 4	79,17%	50,00%	2 110,92	100,00%	56,50	0,00%
Jednostka nr 5	33,33%	0,00%	21 857,28	—	—	—
Jednostka nr 6	66,67%	0,00%	10 703,31	100,00%	45,68	80,00%
Jednostka nr 7	80,00%	0,00%	25 322,46	50,00%	35,86	50,00%
Jednostka nr 8	128,57%	42,86%	9 080,65	—	—	—
Jednostka nr 9	56,67%	36,67%	2 599,89	—	36,67	—
Jednostka nr 10	0,00%	0,00%	6 229 325,00	—	—	—
Jednostka nr 11	25,00%	25,00%	16 567,35	—	33,33	—
Jednostka nr 12	50,00%	0,00%	54 643,20	50,00%	46,52	0,00%
Jednostka nr 13	100,00%	0,00%	42 960,86	—	—	—
Jednostka nr 14	60,00%	13,33%	7 895,22	100,00%	37,59	33,33%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Wyszczególnienie	Liczba wskaźników w sferze społecznej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego	Liczba wskaźników z pozostałych sfer tj.: gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, które wskazują na występowanie zjawiska kryzysowego	Wskaźnik syntetyczny		Czy wskaźnik syntetyczny dla jednostki przyjmuje wartości dodatnie (ogólna sytuacja na terenie jednostki gorsza od średniej dla miasta)?	Czy jednostka urbanistyczna została zakwalifikowana jako obszar zdegradowany?
Jednostka nr 1	5	4	-0,1737		NIE	NIE
Jednostka nr 2	2	6	-0,0130		NIE	NIE
Jednostka nr 3	2	4	-0,4972		NIE	NIE
Jednostka nr 4	1	5	-0,3143		NIE	NIE
Jednostka nr 5	3	2	-0,0167		NIE	NIE
Jednostka nr 6	7	4	0,2987		TAK	TAK
Jednostka nr 7	5	4	0,1503		TAK	TAK
Jednostka nr 8	3	4	-0,1120		NIE	NIE
Jednostka nr 9	3	3	-0,0435		NIE	NIE
Jednostka nr 10	1	1	-1,2149		NIE	NIE
Jednostka nr 11	3	0	-0,2827		NIE	NIE
Jednostka nr 12	6	1	0,4268		TAK	TAK
Jednostka nr 13	4	1	-0,1308		NIE	NIE
Jednostka nr 14	4	3	-0,1875		NIE	NIE

Źródło: Opracowanie własne

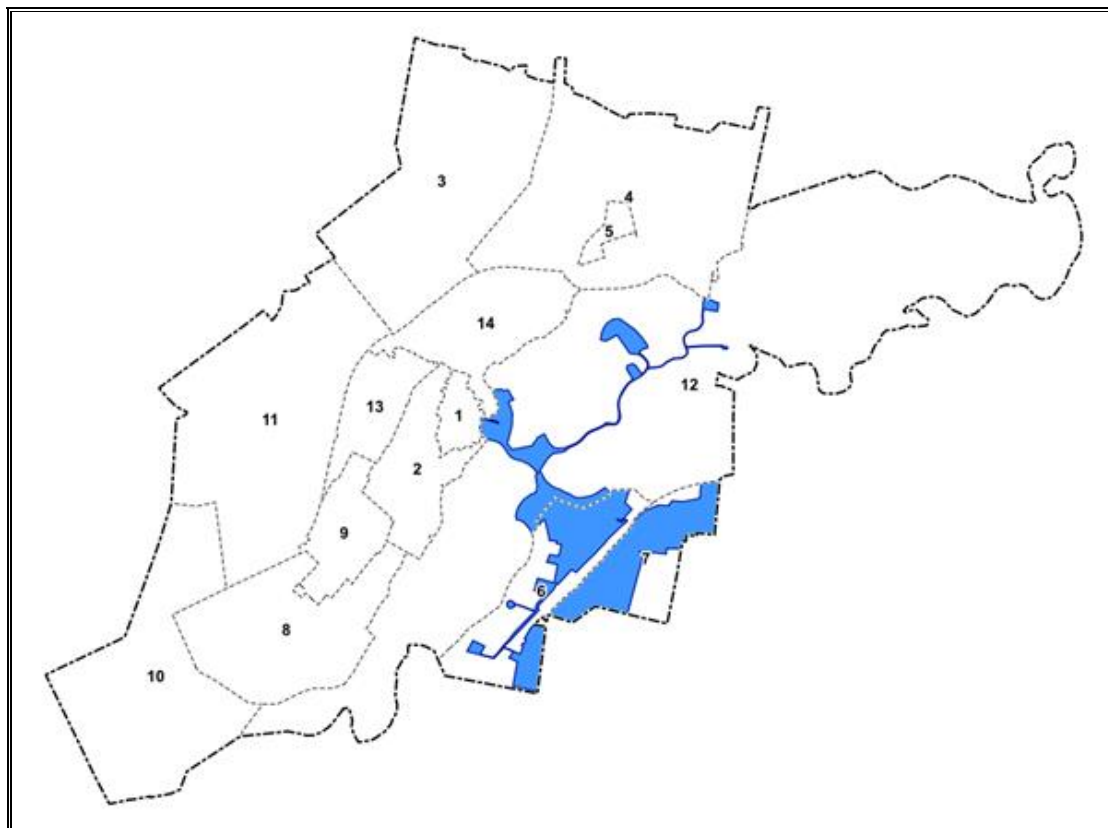
Na podstawie powyższej analizy obszarami zdegradowanymi na terenie miasta Człuchów są jednostki: Jednostka nr 6, Jednostka nr 7 i Jednostka nr 12. Przy wyznaczaniu dokładnych granic obszaru zdegradowanego wyłączone z terenu jednostki przede wszystkim tereny leśne i rolne. Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni miasta Człuchów wynosi 5,38%, natomiast udział liczby ludności obszaru zdegradowanego w liczbie ludności miasta wynosi 7,54%. W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnię oraz liczbę ludności obszaru zdegradowanego na tle całego miasta.

Tabela 4. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle miasta Człuchów

Obszar zdegradowany	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w łącznej powierzchni miasta [%]	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności obszaru zdegradowanego w ogólnej liczbie ludności miasta [%]
Jednostka nr 6	23,37	1,83%	582	4,66%
Jednostka nr 7	27,19	2,13%	246	1,97%
Jednostka nr 12	18,27	1,43%	114	0,91%
Razem	68,83	5,38%	942	7,54%

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 2. Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie miasta Człuchów

Źródło: Opracowanie własne

W związku z sytuacją, iż wyznaczony obszar zdegradowany na terenie miasta Człuchów spełnia wymagania obszaru rewitalizacji z art. 10 pkt 2. ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278). tj. obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni miasta oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców miasta, został on w całości wyznaczany jako obszar rewitalizacji.

Powyższa analiza pozwoliła na wyłonienie Jednostki nr 6, Jednostki nr 7 i Jednostki nr 12, które na tle pozostałych obszarów wypadają najgorzej pod względem skali zdiagnozowanych problemów oraz ich pogłębiania się w czasie. W związku iż wyznaczony obszar rewitalizacji nie stanowi jednego obszaru został on podzielony na trzy podobszary, które stanowią powyższe jednostki urbanistyczne tj. podobszar Jednostka nr 6, podobszar Jednostka nr 7 oraz podobszar Jednostka nr 12. Należy pamiętać, iż obszar rewitalizacji nie powinien być wyznaczany jedynie na podstawie danych ilościowych, pokazujących najbardziej intensywną degradację. Bardzo ważne jest uchwycenie wskaźników jakościowych oraz powiązań funkcjonalnych obszarów. Do obszaru rewitalizacji włączono zatem jednostki, w których zdiagnozowano najwięcej problemów oraz wzięto pod uwagę ich potencjał pod względem możliwości przeprowadzenia skutecznej interwencji w ramach procesu rewitalizacji. W analizie jakościowej wyznaczenia obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę lokalizację danej jednostki, dostęp do infrastruktury i bazy lokalowej, w której będą mogły zostać przeprowadzone działania, liczbę mieszkańców, w tym liczbę osób dotkniętych różnymi problemami, którzy zostaną objęci wsparciem w ramach planowanych działań.

W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnię oraz liczbę ludności obszaru rewitalizacji na tle miasta Człuchów.

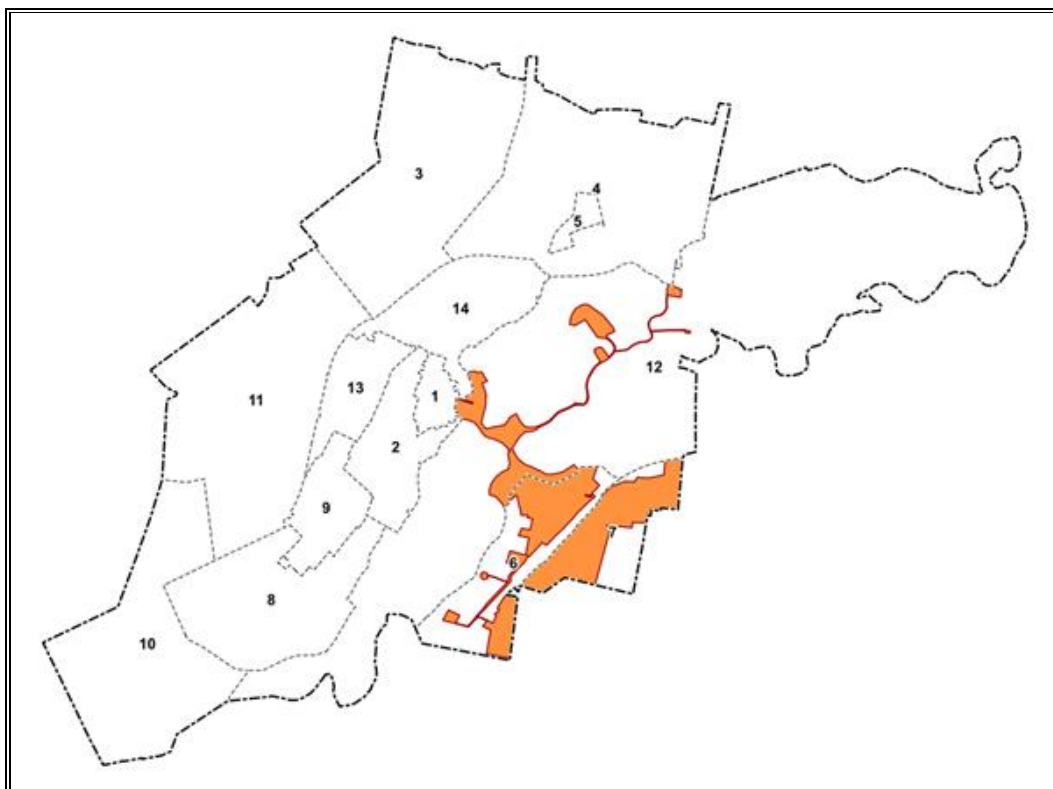
Tabela 5. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle miasta Człuchów

Obszar rewitalizacji	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w łącznej powierzchni miasta [%]	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie ludności miasta [%]
Jednostka nr 6	23,37	1,83%	582	4,66%
Jednostka nr 7	27,19	2,13%	246	1,97%
Jednostka nr 12	18,27	1,43%	114	0,91%
Razem	68,83	5,38%	942	7,54%

Źródło: Opracowanie własne

Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni miasta Człuchów wynosi 5,38%, natomiast udział liczby ludności obszaru rewitalizacji w liczbie ludności miasta wynosi 7,54%.

Rysunek 3. Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie miasta Człuchów

Źródło: Opracowanie własne

1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Położenie miasta

Gmina Miejska Człuchów zlokalizowana jest na terenie powiatu człuchowskiego oraz województwa pomorskiego.

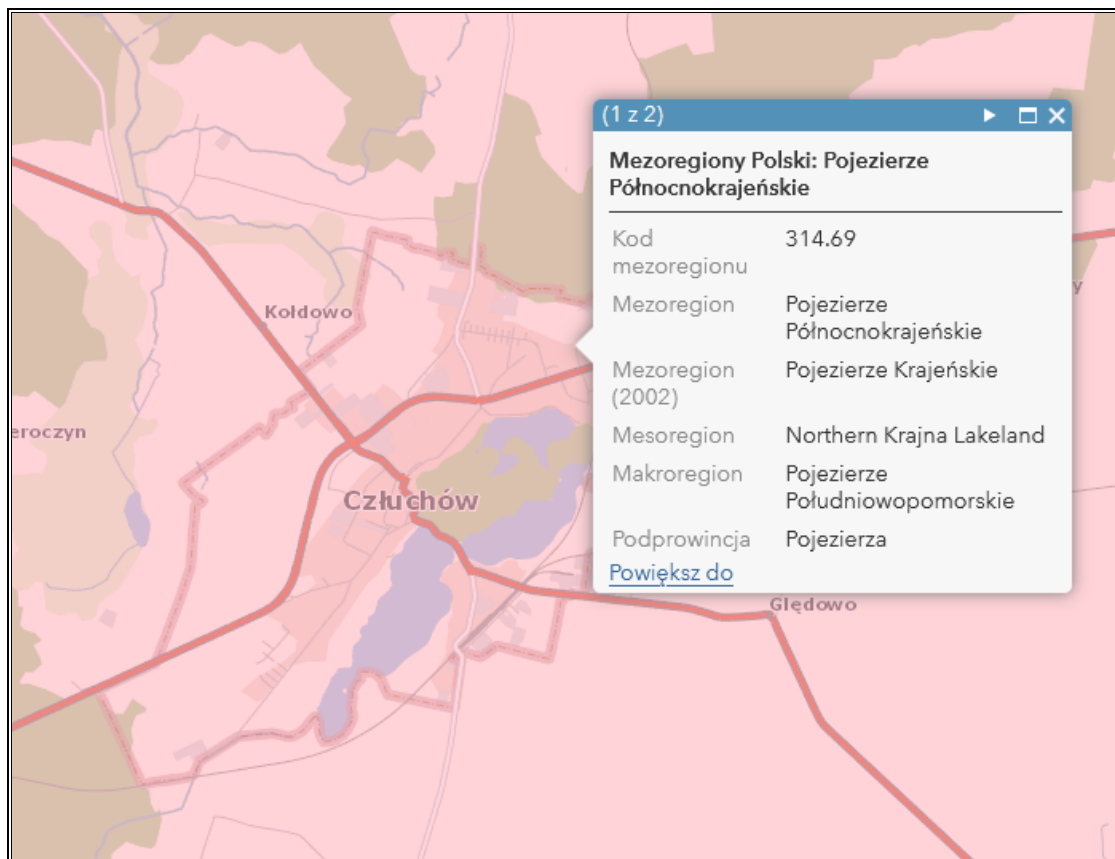
Według położenia fizyczno-geograficznego Polski terytorium miasta położone jest na obszarze mezoregionu Pojezierze Północnokrajńskie.

Tabela 6. Położenie miasta Człuchów wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Wyszczególnienie	Miasto Człuchów
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski
Podprowincja	Pojezierza Południowobałtyckie
Makroregion	Pojezierze Południowopomorskie
Mezoregion	Pojezierze Północnokrajńskie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia; <https://geologia.pgi.gov.pl/> (dostęp: 08.05.2025 r.)

Rysunek 4. Położenie fizyczno-geograficzne miasta Człuchów

Źródło:
<https://geologia.pgi.gov.pl/arcgis/home/webmap/viewer.html?layers=d5b0848edcf348f39292dd8c72c507bd>
(dostęp: 08.05.2025 r.)

Zagrożenie powodzią

W świetle art. 163 ust. 1 Prawa wodnego, ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej. Z przepisów art. 163 ust. 5 tej ustawy wynika, iż ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym i realizuje się ją uwzględniając wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym. Jednym z aspektów ochrony przed powodzią jest kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzi. Ważne jest, aby na zagrożonym obszarze prowadzić racjonalną politykę w zakresie planowania przestrzennego w odniesieniu do występującej charakterystyki zagrożenia powodziowego. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne wskazuje na obowiązek uwzględnienia w dokumentach z zakresu planowania przestrzennego obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i związanych z tymi obszarami wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej, zobowiązując właściwe organy do oceny dopuszczalności aktywności inwestycyjnej na tych obszarach.

Na podstawie mapy zagrożenia powodziowego ustalono, że teren objęty gminnym programem rewitalizacji nie znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, ani na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%¹.

Infrastruktura techniczna

Przez teren miasta Człuchów przebiega linia wysokiego napięcia oraz gazociąg wysokiego ciśnienia, których lokalizację przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 5. Infrastruktura techniczna na terenie miasta Człuchów

Legenda:

- ISTNIEJĄCE ELEMENTY SYSTEMU ELEKTROENERGETYCZNEGO**
- Linie elektroenergetyczne 400 kV oraz kabel do Szwecji
 - Linie elektroenergetyczne 220 kV
 - Linie elektroenergetyczne 110 kV
 - ⚡ Stacje transformatorowo-rozdzielcze
- ISTNIEJĄCE ELEMENTY SYSTEMU ZAOPATRZENIA W GAZ I PALIWA PŁYNNE**
- Rurociągi paliw płynnych
 - Rurociągi węglowodorów ze złóż na Bałtyku
 - Gazociągi wysokiego ciśnienia

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Zarówno linia wysokiego napięcia, jak i gazociąg wysokiego ciśnienia nie przebiegają przez żaden podobszar rewitalizacji.

¹ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmmap=gpmMZP (dostęp: 08.05.2025 r.)

W dalszej części rozdziału dokonano diagnozy obszaru rewitalizacji i jego podobszarów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

W strefie środowiskowej nie przeprowadzono analizy wskaźnika ilościowego, ponieważ brak jest dostępnych danych liczbowych dla wybranych jednostek, które pozwalałyby na rzetelną ocenę tego aspektu. W szczególności, w przypadku danych o bioróżnorodności, jakości powietrza, zasobach wodnych czy emisji gazów cieplarnianych, dostępność wiarygodnych i szczegółowych danych na poziomie lokalnym lub regionalnym jest ograniczona lub niepełna. Ponadto, w przypadku wielu wskaźników, brak jest zaktualizowanych badań, które umożliwiłyby przeprowadzenie kompleksowej analizy na terenie jednostek. W związku z tym, nie było możliwe wykonanie analizy tego wskaźnika w sposób umożliwiający dokładną ocenę wpływu na środowisko poszczególnych jednostek. Niemniej w celu zapewnienia jak największej wiarygodności i kompletności wyników przeanalizowano jakość powietrza na obszarze całej gminy.

W ocenie jakości powietrza za 2023 na terenie miasta Człuchów, ze względu na ochronę zdrowia ludzi, w odniesieniu do poziomu docelowego stwierdzono przekroczenie dla stężenia benzo(a)pirenu w pyłe oznaczonym PM₁₀, a w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego stwierdzono przekroczenie dla ozonu.

Na terenie miasta występują następujące zlewnie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), dla których określono ocenę stanu na podstawie oceny stanu przez GIOŚ w latach 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):

- RW200010292659 Kamionka
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny
 - Stan ogólny: zły stan wód
- RW200020292175 Brda od jez. Szczytno do jez. Końskiego
 - Stan/potencjał ekologiczny: umiarkowany stan ekologiczny
 - Stan chemiczny: dobry
 - Stan ogólny: zły stan wód
- LW10552 Rychnowskie
 - Stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego
 - Stan ogólny: zły stan wód
- LW10555 Urzędowe
 - Stan/potencjał ekologiczny: zły potencjał ekologiczny
 - Stan chemiczny: dobry

- Stan ogólny: zły stan wód
- RW60000918864699 Chrzastowa
 - Stan/potencjał ekologiczny: dobry stan ekologiczny
 - Stan chemiczny: poniżej dobrego
 - Stan ogólny: zły stan wód

Zlewnie JCWP charakteryzują się złym stanem wód.

Według oceny stanu z roku 2019 zgodnie z rozporządzeniem MG MiŻŚ z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) wszystkie JCWPd mają dobry stan chemiczny oraz ilościowy, a co za tym idzie ogólny stan JCWPd jest również dobry.

1.1. Podobszar Jednostka nr 6

Podobszar Jednostka nr 6 zajmuje powierzchnię 23,37 ha i jest zamieszkiwany przez 582 osoby.

Udział liczby ludności według ekonomicznych grup wieku przedstawiał się następująco:

- udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 18,38% (107 mieszkańców),
- udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 57,39% (334 mieszkańców),
- udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 24,23% (141 mieszkańców).

Struktura demograficzna Podobszaru Jednostki nr 6 wskazuje na stosunkowo korzystną sytuację z punktu widzenia rynku pracy, dzięki dominacji ludności w wieku produkcyjnym (ponad połowa mieszkańców). Jednocześnie zauważalny jest istotny udział osób w wieku poprodukcyjnym, który przewyższa liczbę dzieci i młodzieży, co może w dłuższej perspektywie sygnalizować proces starzenia się społeczeństwa oraz potrzebę dostosowania lokalnych usług społecznych i infrastruktury do potrzeb seniorów.

Podobszar Jednostka nr 6 to jednostka urbanistyczna tzw.: strefa przydworcowa obejmująca ulice: Dworcowa (64%), Felczaka, Grodzisko, Ignacego Kraszewskiego, Kosynierów, Plantowa, Słowackiego (56%), Zatorze.

Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji Jednostka nr 6

Legenda:

 or_jednostka_nr_6

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6 141 mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym, co stanowiło 24,23% ogólnej liczby ludności (582 osoby). Jest to niższy odsetek niż średnia

dla miasta, która wyniosła 29,46% (3 679 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w skali miasta).

Świadczy to o relatywnie młodszej strukturze demograficznej tego obszaru w porównaniu z całością miasta. Z perspektywy polityki lokalnej, niższy udział osób starszych może oznaczać mniejsze bieżące obciążenie dla systemu opieki społecznej i zdrowotnej.

Tabela 7. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie miasta	3 679	—
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na terenie miasta	29,46%	—
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie podobszaru Jednostka nr 6	141	—
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na terenie podobszaru Jednostka nr 6	24,23%	-1,6064

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6 61 mieszkańców miało powyżej 70 lat, co stanowiło 10,48% ogólnej liczby ludności (582 osoby). Jest to wyraźnie niższy odsetek niż średnia dla całego miasta, która wyniosła 14,54% (1 815 osób w wieku 70+).

Taki wynik może świadczyć o młodszej strukturze demograficznej tego podobszaru w porównaniu z resztą miasta. Z punktu widzenia polityki lokalnej, niższy udział osób starszych może oznaczać relatywnie mniejsze obciążenie dla systemu opieki zdrowotnej i społecznej, a także mniejsze zapotrzebowanie na usługi senioralne w najbliższym czasie.

Tabela 8. Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba ludności w wieku powyżej 70 roku życia na terenie miasta	1 815	—
Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności na terenie miasta	14,54%	—
Liczba ludności w wieku powyżej 70 roku życia na terenie podobszaru Jednostka nr 6	61	—

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności na terenie podobszaru Jednostka nr 6	10,48%	-0,7828

Źródło: Opracowanie własne

Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób

Wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w Podobszarze Jednostka nr 6 wynosi 61,86 na 1 000 mieszkańców, co przy całkowitej liczbie ludności wynoszącej 582 osoby oznacza, że z pomocy społecznej korzysta 36 mieszkańców. Jest to wartość ponad dwukrotnie wyższa od średniego wskaźnika dla całego miasta, który wynosi 27,07 na 1 000 mieszkańców (przy łącznej liczbie 338 korzystających).

Tak wysoki poziom korzystania z pomocy społecznej może świadczyć o relatywnie trudniejszej sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców Jednostki nr 6, takich jak ubóstwo, bezrobocie czy wykluczenie społeczne. Dane te stanowią istotny sygnał dla lokalnej polityki społecznej i mogą uzasadniać potrzebę wdrożenia działań wspierających lokalną społeczność, ze szczególnym uwzględnieniem grup najbardziej narażonych na wykluczenie.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na terenie miasta	338	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób na terenie miasta	27,07	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na terenie podobszaru Jednostka nr 6	36	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 6	61,86	2,4987

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę

W 2023 roku na terenie Podobszaru Jednostka nr 6 zasiłki pomocy rodzinie otrzymywało 15 rodzin, a łączna wartość udzielonego wsparcia wyniosła 99 956,00 zł. Przekłada się to na średnią kwotę 6 663,73 zł na jedną rodzinę, co stanowi wartość znacząco wyższą od średniej dla całego miasta, wynoszącej 5 078,46 zł (przy łącznej kwocie 903 965,62 zł i 178 rodzinach objętych pomocą).

Sytuacja ta może świadczyć o trudniejszej sytuacji socjalno-ekonomicznej rodzin zamieszkujących Jednostkę nr 6, wymagającej wyższego poziomu wsparcia finansowego. Wyższe zasiłki mogą być związane z większymi potrzebami gospodarstw domowych, np. wynikającymi z liczniejszego potomstwa, obecności osób z niepełnosprawnościami, chorób przewlekłych lub innych czynników powodujących zwiększone obciążenie finansowe.

Tabela 10. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie łącznie na terenie miasta	903 965,62	—
Liczba rodzin, która otrzymuje pomoc w formie zasiłków na terenie miasta	178	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę na terenie miasta	5 078,46	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie łącznie na terenie podobszaru Jednostka nr 6	99 956,00	—
Liczba rodzin, która otrzymuje pomoc w formie zasiłków na terenie podobszaru Jednostka nr 6	15	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę na terenie podobszaru Jednostka nr 6	6 663,73	4,4390

Źródło: Opracowanie własne

Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6 odnotowano 3 przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece, co przy liczbie 582 mieszkańców przekłada się na wskaźnik 51,55 przestępstw na 10 000 osób. Jest to wyższa wartość niż średnia dla całego miasta, która wyniosła 12,81 (przy 16 przestępstwach w skali miasta).

Wysoki poziom tego rodzaju przestępczości może wskazywać na poważne problemy społeczne w obrębie rodzin – w tym przemoc domową, zaniedbania opiekuńcze, czy inne formy naruszenia praw członków rodziny. Może to świadczyć o osłabionych więziach rodzinnych, deficytach w zakresie wsparcia społecznego i niedostatecznej profilaktyce w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela 11. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na terenie miasta	16	—
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób na terenie miasta	12,81	—
Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na terenie podobszaru Jednostka nr 6	3	—
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 6	51,55	0,8560

Źródło: Opracowanie własne

Liczba przestępstw na 1 000 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6 odnotowano 9 przestępstw, co przy liczbie 582 mieszkańców daje wskaźnik ogólnej liczby przestępstw na poziomie 15,46 na 1 000 osób. Jest to nieznacznie wyższy wynik niż średnia dla miasta, która wyniosła 14,01 przestępstw na 1 000 osób (przy 175 przestępstwach w całym mieście).

Chociaż różnica nie jest duża, wskazuje na nieco wyższe natężenie zjawisk zagrażających bezpieczeństwu publicznemu w porównaniu do pozostałych części miasta. Należy systematycznie monitorować ten wskaźnik w kolejnych latach, a także analizę struktury przestępczości w celu określenia dominujących kategorii czynów zabronionych. Takie działania mogą pomóc w wdrożeniu skutecznych środków prewencyjnych i interwencyjnych, lepiej dopasowanych do specyfiki lokalnej społeczności i realnych zagrożeń.

Tabela 12. Liczba przestępstw na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba popełnionych przestępstw na terenie miasta	175	—
Liczba przestępstw na 1 000 osób na terenie miasta	14,01	—
Liczba popełnionych przestępstw na terenie podobszaru Jednostka nr 6	9	—
Liczba przestępstw na 1 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 6	15,46	0,2102

Źródło: Opracowanie własne

Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze

W 2023 roku liczba aktywnych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w podobszarze Jednostka nr 6 wyniosła 2, podczas gdy średnia dla całego miasta osiągnęła poziom 3,29. Może to świadczyć o słabszym poziomie integracji społecznej, mniejszym zaangażowaniu mieszkańców w sprawy lokalne.

Tabela 13. Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na terenie miasta	3,29	—
Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	2	0,3356

Źródło: Opracowanie własne

Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6 odnotowano udział długotrwale bezrobotnych na poziomie 2,69% wśród osób w wieku produkcyjnym, co przy liczbie 334 mieszkańców w wieku produkcyjnym oznacza, że długotrwale bezrobotnych było 9 osób. Wskaźnik ten jest nieco wyższy niż średnia dla miasta, która wyniosła 2,35% (160 osób długotrwale bezrobotnych w całym mieście).

Może to wskazywać na lokalne trudności na rynku pracy, takie jak niedopasowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb pracodawców, ograniczona dostępność ofert pracy czy niska mobilność zawodowa mieszkańców tego obszaru.

Tabela 14. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	160	—
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na terenie miasta	2,35%	—
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	9	—
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na terenie podobszaru Jednostka nr 6	2,69%	0,3172

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6, osób długotrwale bezrobotnych posiadających wykształcenie gimnazjalne lub niższe było 5 spośród 9 osób, co stanowiło 55,56% ogółu tej grupy. Jest to wynik wyższy niż średnia dla całego miasta, która wyniosła 47,50% (76 osób w skali miasta).

Wysoki odsetek osób z niskim poziomem wykształcenia wśród długotrwale bezrobotnych może być istotnym czynnikiem utrudniającym ich reintegrację na rynku pracy. Brak wykształcenia średniego lub zawodowego, a także niedobór podstawowych kompetencji, ogranicza możliwości podjęcia zatrudnienia, zwłaszcza w sektorach wymagających nawet minimalnych kwalifikacji czy umiejętności specjalistycznych.

Tabela 15. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej na terenie miasta	76	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	47,50%	—
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej na terenie podobszaru Jednostka nr 6	5	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	55,56%	0,2829

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6, 6 z 9 osób długotrwale bezrobotnych miało mniej niż 30 lat, co oznacza, że 66,67% tej grupy stanowili młodzi dorośli. Wskaźnik ten przewyższa średnią dla miasta, która wyniosła 61,25% (98 młodych długotrwale bezrobotnych w skali miasta).

Wynik ten wskazuje na istotne trudności młodych osób z wejściem na rynek pracy. Przyczyną może być brak doświadczenia zawodowego, niskie kwalifikacje, niedopasowanie kompetencji

do potrzeb rynku, ograniczona mobilność, a także niewystarczające wsparcie systemowe, takie jak oferta staży, praktyk czy programów pierwszego zatrudnienia.

Tabela 16. Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia na terenie miasta	98	—
Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	61,25%	—
Liczba osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia na terenie podobszaru Jednostka nr 6	6	—
Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	66,67%	0,3330

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6 nie odnotowano żadnych osób z wykształceniem wyższym wśród długotrwale bezrobotnych – na 9 zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych żadna nie posiadała dyplomu szkoły wyższej, co oznacza, że wskaźnik ten wyniósł 0,00%. Dla porównania, średnia dla miasta kształtowała się na poziomie 26,88% (43 osoby z wykształceniem wyższym na 160 bezrobotnych), co wskazuje na istotną różnicę między Jednostką nr 6, a resztą miasta.

Z jednej strony, brak osób z wyższym wykształceniem wśród bezrobotnych może świadczyć o większych możliwościach zatrudnienia dla tej grupy, również w rejonach o relatywnie trudniejszej sytuacji społecznej. Osoby z dyplomem mogą być bardziej elastyczne zawodowo i mobilne geograficznie, co zwiększa ich szanse na znalezienie pracy, również poza miejscem zamieszkania.

Z drugiej strony, wynik ten może również odzwierciedlać ogólnie niski poziom wykształcenia wśród mieszkańców Podobszaru Jednostka nr 6 – co potwierdzają inne dane, w tym wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (55,56%). Może to oznaczać niedostateczny dostęp do edukacji wyższej lub niską aspiracyjność edukacyjną w tej społeczności.

Tabela 17. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	160	—
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym na terenie miasta	43	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	26,88%	—
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	9	—
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym na terenie podobszaru Jednostka nr 6	0	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	0,00%	-1,4079

Źródło: Opracowanie własne

Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu

W 2023 roku przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego w Podobszarze Jednostka nr 6 wyniosła 45,68 m², co przy 46 lokalach mieszkalnych daje łączną powierzchnię użytkową wynoszącą 2 101,3 m². Jest to wynik nieco wyższy niż średnia dla miasta, która ukształtowała się na poziomie 42,21 m² (przy 139,1 lokalu i łącznej powierzchni 5 866,81 m²).

Większa przeciętna powierzchnia użytkowa może świadczyć o lepszych warunkach mieszkaniowych w zakresie dostępnej przestrzeni, co z punktu widzenia jakości życia mieszkańców jest korzystnym zjawiskiem. Większy metraż na lokal może również sprzyjać lepszej funkcjonalności mieszkań oraz wyższemu komfortowi użytkowania, szczególnie w gospodarstwach domowych wieloosobowych.

Tabela 18. Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Powierzchnia wszystkich lokali mieszkalnych na terenie miasta [m ²]	5 866,81	—
Liczba wszystkich lokali mieszkalnych na terenie miasta	139,1	—
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na terenie miasta [m ²]	42,21	—
Powierzchnia wszystkich lokali mieszkalnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6 [m ²]	2 101,3	—

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba wszystkich lokali mieszkalnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	46	—
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na terenie podobszaru Jednostka nr 6 [m ²]	45,68	-0,8933

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6 odnotowano łączne zaległości czynszowe w wysokości 56 978,31 zł, przypadające na 5 budynków mieszkalnych czynszowych. Przekłada się to na średnią wartość zaległości wynoszącą 11 395,66 zł na jeden budynek, co jest znacząco wyższą kwotą niż średnia dla miasta, wynosząca 6 808,04 zł (przy łącznej kwocie 129 352,68 zł i 19 budynkach w skali miasta).

Wysoki poziom zaległości może być symptomem trudnej sytuacji finansowej mieszkańców Jednostki nr 6, w tym niskich dochodów, niestabilnego zatrudnienia lub braku regularnych źródeł utrzymania. Zaległości czynszowe mogą także wskazywać na problemy w zakresie zarządzania nieruchomościami lub ograniczony dostęp mieszkańców do form wsparcia w regulowaniu zobowiązań mieszkaniowych.

Tabela 19. Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wysokość zaległości czynszowych łącznie na terenie miasta	129 352,68	—
Liczba mieszkalnych budynków czynszowych na terenie miasta	19	—
Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków na terenie miasta	6 808,04	—
Wysokość zaległości czynszowych łącznie na terenie podobszaru Jednostka nr 6	56 978,31	—
Liczba mieszkalnych budynków czynszowych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	5	—
Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków na terenie podobszaru Jednostka nr 6	11 395,66	4,3069

Źródło: Opracowanie własne

Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków

W 2023 roku na terenie Podobszaru Jednostka nr 6 wszystkie komunalne budynki mieszkalne (5 budynków) zostały wybudowane przed 1970 rokiem, co oznacza, że udział budynków

sprzed 1970 r. wynosi 100,00%. Jest to wartość wyższa niż średnia dla całego miasta, która wynosiła 89,47% (17 budynków starszych spośród wszystkich 19).

Taki wynik jednoznacznie wskazuje na przestarzały zasób budowlany w analizowanym obszarze. Budynki powstałe przed 1970 r. zazwyczaj charakteryzują się niższym standardem technicznym, większym zużyciem infrastrukturalnym oraz ograniczeniami funkcjonalnymi, np. w zakresie efektywności energetycznej, dostępności architektonicznej czy rozwiązań przestrzennych.

Tabela 20. Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba wszystkich komunalnych budynków wybudowanych przed 1970 r. na terenie miasta	17	—
Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków na terenie miasta	89,47%	—
Liczba wszystkich komunalnych budynków wybudowanych przed 1970 r. na terenie podobszaru Jednostka nr 6	5	—
Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków na terenie podobszaru Jednostka nr 6	100,00%	1,4591

Źródło: Opracowanie własne

Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6, 4 z 5 komunalnych budynków mieszkalnych posiadało status zabytkowy, co oznacza, że udział budynków wpisanych do ewidencji lub rejestru zabytków wyniósł aż 80,00%. Dla porównania, średnia dla miasta wyniosła 47,37% (9 zabytkowych budynków spośród 19 ogółem), co czyni Jednostkę nr 6 obszarem o wyjątkowo wysokim stopniu nasycenia zabytkową zabudową.

Wysoki udział budynków zabytkowych świadczy o dużym znaczeniu historycznym i kulturowym tego obszaru. Może być on postrzegany jako walor urbanistyczny i potencjał turystyczny, podnoszący atrakcyjność przestrzeni zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających. Obecność zabytków często sprzyja również budowaniu tożsamości lokalnej i ochronie dziedzictwa kulturowego.

Jednakże, równolegle pojawiają się istotne wyzwania inwestycyjne i funkcjonalne. Budynki o statusie zabytku podlegają szczególnym regulacjom konserwatorskim, co oznacza konieczność uzgadniania prac remontowych z konserwatorem, wyższe koszty utrzymania, ograniczone możliwości modernizacji oraz utrudnione dostosowanie do współczesnych standardów energetycznych, czy funkcjonalnych.

Tabela 21. Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba zabytkowych komunalnych budynków mieszkalnych na terenie miasta	9	—
Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie miasta	47,37%	—
Liczba zabytkowych komunalnych budynków mieszkalnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	4	—
Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie podobszaru Jednostka nr 6	80,00%	2,9968

Źródło: Opracowanie własne

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 6 zarejestrowanych było 49 podmiotów gospodarki narodowej, co przy liczbie 582 mieszkańców daje wskaźnik 8,42 podmiotów na 100 osób. Jest to wynik wyższy niż średnia dla miasta, która wyniosła 7,58 podmiotów na 100 osób (przy 947 podmiotach zarejestrowanych w całym mieście).

Wysoki poziom aktywności gospodarczej może mieć pozytywny wpływ na rozwój lokalnego rynku pracy, dostępność usług i ogólną atrakcyjność przestrzeni miejskiej. W przypadku Podobszaru Jednostka nr 6 wynik ten można interpretować jako umiarkowanie korzystny i wskazujący na istnienie potencjału w zakresie wzrostu gospodarczego.

Tabela 22. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na terenie miasta	947	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób na terenie miasta	7,58	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na terenie podobszaru Jednostka nr 6	49	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 6	8,42	-0,4808

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę

W 2023 roku dochody gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosły w podobszarze Jednostka nr 6 aż 10 703,31 zł, co stanowi wartość wyjątkowo wysoką w porównaniu do średniej miasta na poziomie 498,86 zł. Pomimo tak dużej różnicy w wartościach bezwzględnych, ustandaryzowana wartość wskaźnika wynosi jedynie - 0,0191, co oznacza, że wynik ten nie odbiega znacząco od średniej po uwzględnieniu rozrzutu wartości w innych podobszarach.

Tabela 23. Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę – podobszar Jednostka nr 6

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych (PIT) [zł]	5 973 145,00	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych (CIT) [zł]	256 180,00	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę na terenie miasta	498,86	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę na terenie podobszaru Jednostka nr 6	10 703,31	-0,0191

Źródło: Opracowanie własne

Podobszar Jednostka nr 6 charakteryzuje się koncentracją zjawisk problemowych o charakterze społecznym, strukturalnym i przestrzennym. Sytuacja społeczna mieszkańców wskazuje na znaczny poziom zależności od systemu wsparcia instytucjonalnego oraz ograniczone możliwości samodzielnego radzenia sobie z trudnościami życiowymi. Obserwuje się tu nasilenie zjawisk takich jak długotrwałe bezrobocie, szczególnie wśród osób młodych i o niskim poziomie wykształcenia, co wskazuje na konieczność wdrożenia działań nakierowanych na poprawę kompetencji zawodowych oraz lepsze przygotowanie do rynku pracy. Jednostka nr 6 nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału lokalnego – ani ekonomicznego, ani społecznego. Potrzebne są narzędzia wspierające budowę kapitału społecznego, rozwój inicjatyw obywatelskich i obecność organizacji pozarządowych, które mogłyby pełnić rolę partnera w działaniach naprawczych. Tylko podejście kompleksowe, przekraczające sektorowe podziały polityk lokalnych, może w tym przypadku przynieść trwałą zmianę.

1.2. Podobszar Jednostka nr 7

Podobszar Jednostka nr 7 zajmuje powierzchnię 27,19 ha i jest zamieszkiwany przez 246 osób.

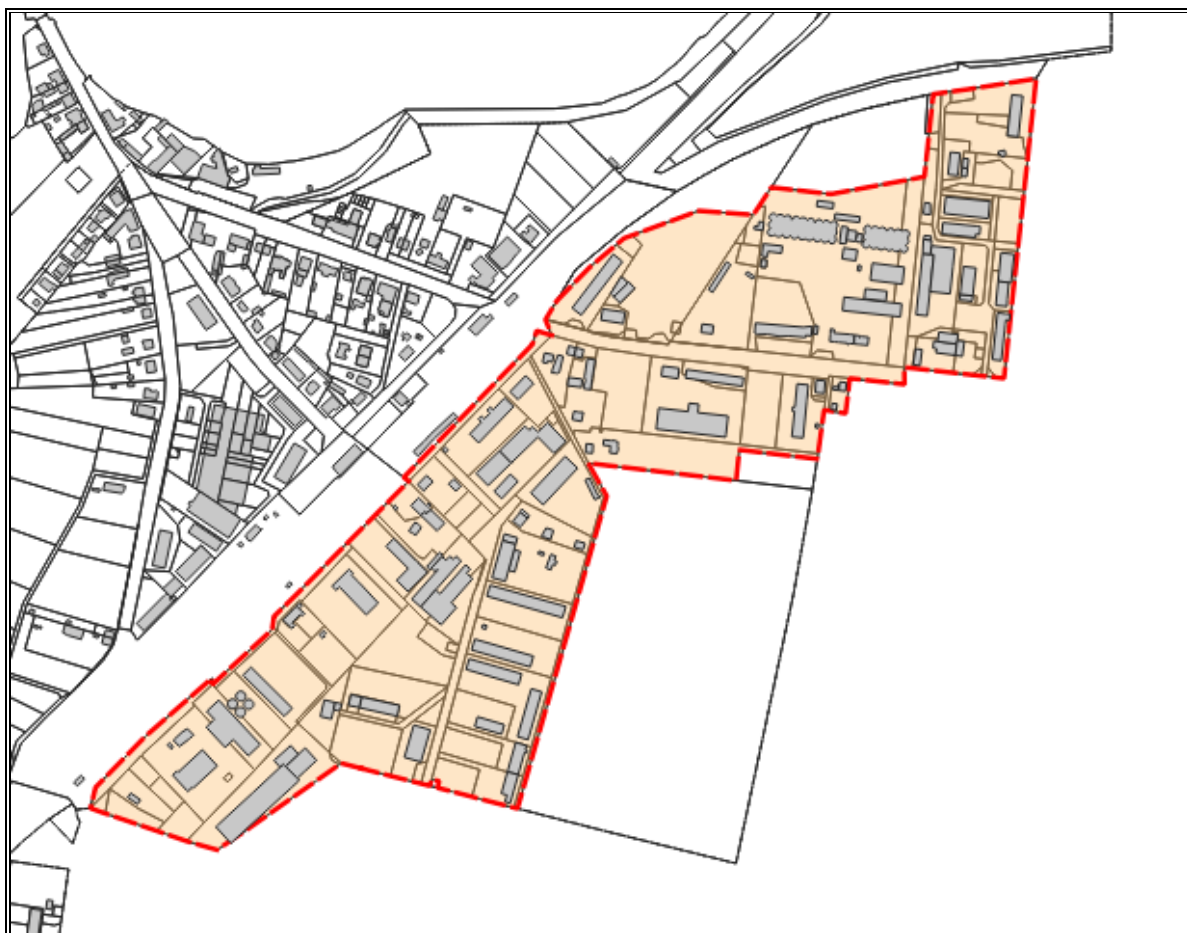
Udział liczby ludności według ekonomicznych grup wieku przedstawiał się następująco:

- udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 18,29% (45 mieszkańców),
- udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 59,76% (147 mieszkańców),
- udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 21,95% (54 mieszkańców).

Struktura demograficzna Podobszaru Jednostki nr 7 ukazuje przewagę osób w wieku produkcyjnym, co sprzyja aktywności zawodowej mieszkańców. Jednocześnie stosunkowo wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym, przy niskim udziale młodszych mieszkańców, może świadczyć o trendzie starzejącej się społeczności. W dłuższej perspektywie może to wymagać dostosowania lokalnych polityk społecznych, zwłaszcza w zakresie opieki zdrowotnej i usług dla seniorów.

Podobszar Jednostka nr 7 to jednostka urbanistyczna tzw. za torami obejmująca ulice: Adama Mickiewicza, Przemysłowa, Słowackiego (44%), Towarowa.

Rysunek 7. Podobszar rewitalizacji Jednostka nr 7

Legenda:

 or_jednostka_nr_7

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7 54 spośród 246 mieszkańców znajdowało się w wieku poprodukcyjnym, co oznacza, że odsetek tej grupy wyniósł 21,95%. To niższy wynik niż średnia dla miasta, która kształtowała się na poziomie 29,46% (3 679 osób w skali miasta).

Sytuacja ta może świadczyć o dominacji gospodarstw tworzonych przez osoby w wieku produkcyjnym, czy większej mobilności młodszych mieszkańców i ich napływie do tego podobszaru.

Tabela 24. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie miasta	3 679	—
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na terenie miasta	29,46%	—
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie podobszaru Jednostka nr 7	54	—
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na terenie podobszaru Jednostka nr 7	21,95%	-2,3067

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7, 22 mieszkańców spośród ogólnej liczby 246 osób miało powyżej 70 lat, co oznacza, że odsetek ludności w tej grupie wiekowej wyniósł 8,94%. Jest to wynik wyraźnie niższy niż średnia dla całego miasta, która kształtowała się na poziomie 14,54% (1 815 osób).

Przedstawiony profil wiekowy może oznaczać na mniejsze zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne i społeczne dla seniorów, czy też mniejsze obciążenie lokalnych systemów wsparcia socjalnego i medycznego.

Tabela 25. Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba ludności w wieku powyżej 70 roku życia na terenie miasta	1 815	—
Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności na terenie miasta	14,54%	—
Liczba ludności w wieku powyżej 70 roku życia na terenie podobszaru Jednostka nr 7	22	—
Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności na terenie podobszaru Jednostka nr 7	8,94%	-1,0798

Źródło: Opracowanie własne

Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7 z zasiłków pomocy społecznej korzystało 6 osób, co przy populacji wynoszącej 246 mieszkańców daje wskaźnik 24,39 osób na 1 000

mieszkańców. Jest to wartość niższa od średniej dla miasta, która wyniosła 27,07 na 1 000 osób (przy 338 osobach korzystających z pomocy w całym mieście).

Podwyższony wskaźnik może wskazywać na występowanie lokalnych problemów społeczno-ekonomicznych, takich jak bezrobocie, niskie dochody gospodarstw domowych czy obecność osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. osób samotnych, niepełnosprawnych, rodzin wielodzietnych lub zmagających się z problemami zdrowotnymi i mieszkaniowymi.

Tabela 26. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na terenie miasta	338	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób na terenie miasta	27,07	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na terenie podobszaru Jednostka nr 7	6	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 7	24,39	-0,1924

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7 z zasiłków pomocy rodzinie korzystało 5 rodzin, a łączna kwota wypłaconych świadczeń wyniosła 29 138,00 zł, co daje średnio 5 827,60 zł na jedną rodzinę. Jest to wartość zauważalnie wyższa niż średnia dla miasta, która wyniosła 5 078,46 zł na rodzinę (przy łącznej kwocie 903 965,62 zł dla 178 rodzin).

Taki wynik może wskazywać, że mieszkańcy w tym obszarze zmagają się ze złożonymi problemami żywioowymi, które wymagają intensywniejszej pomocy instytucjonalnej.

Tabela 27. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie łącznie [zł] na terenie miasta	903 965,62	—
Liczba rodzin, która otrzymuje pomoc w formie zasiłków na terenie miasta	178	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę na terenie miasta	5 078,46	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie łącznie [zł] na terenie podobszaru Jednostka nr 7	29 138,00	—

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba rodzin, która otrzymuje pomoc w formie zasiłków na terenie podobszaru Jednostka nr 7	5	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę na terenie podobszaru Jednostka nr 7	5 827,60	2,0977

Źródło: Opracowanie własne

Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7 5 osób spośród 147 mieszkańców w wieku produkcyjnym pozostawały długotrwale bezrobotne, co oznacza udział na poziomie 3,40%. Jest to wyższy wynik niż średnia dla miasta, która wyniosła 2,35% (160 osób w skali miasta).

Utrzymujące się długotrwale bezrobocie może wynikać zarówno z niedopasowania kwalifikacyjnego do wymagań lokalnego rynku pracy, jak i z czynników indywidualnych, takich jak niskie kompetencje, brak mobilności zawodowej, problemy zdrowotne czy brak dostępu do opieki nad dziećmi.

W dłuższej perspektywie sytuacja ta niesie ryzyko narastania zjawisk marginalizacji społecznej i uzależnienia od systemu świadczeń, dlatego zasadna jest interwencja w postaci działań aktywizujących, takich jak szkolenia zawodowe, doradztwo indywidualne, programy wsparcia dla osób z barierami zatrudnieniowymi czy tworzenie elastycznych form pracy.

Tabela 28. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	160	—
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na terenie miasta	2,35%	—
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 7	5	—
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na terenie podobszaru Jednostka nr 7	3,40%	0,9796

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7, 3 z 5 osób długotrwale bezrobotnych posiadały wykształcenie gimnazjalne lub niższe, co daje wskaźnik 60%. Jest to znacząco wyższy wynik niż średnia dla całego miasta, która wyniosła 47,50% (76 osób w skali miasta).

Świadczy to o strukturalnym problemie niedopasowania kwalifikacyjnego — osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym mają ograniczony dostęp do ofert pracy, zwłaszcza w warunkach rosnących wymagań pracodawców i postępujących zmian technologicznych.

Tabela 29. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej na terenie miasta	76	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	47,50%	—
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej na terenie podobszaru Jednostka nr 7	3	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 7	60%	0,4387

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7, 4 z 5 długotrwale bezrobotnych osób miały mniej niż 30 lat, co oznacza, że odsetek młodych dorosłych wśród długotrwale bezrobotnych wyniósł 80%. To więcej niż średnia dla całego miasta, która wynosiła 61,25% (98 osób).

Wysoki wskaźnik może świadczyć o poważnych problemach z płynnym przejściem młodych ludzi z edukacji na rynek pracy. Trudności w znalezieniu zatrudnienia w tak wczesnym etapie życia zawodowego często wynikają z braku doświadczenia zawodowego, niskiego poziomu kwalifikacji lub ich niedopasowania do lokalnego rynku pracy.

Tabela 30. Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia na terenie miasta	98	—
Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	61,25%	—
Liczba osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia na terenie podobszaru Jednostka nr 7	4	—
Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 7	80%	1,1520

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

Brak osób z wykształceniem wyższym wśród długotrwale bezrobotnych w podobszarze Jednostka nr 7, przy ustandaryzowanej wartości wskaźnika -1,4079, wskazuje na znaczące odchylenie w dół względem średniej dla miasta. Z jednej strony może to świadczyć o relatywnej odporności osób z wykształceniem wyższym na długotrwale bezrobocie – co byłoby pozytywnym sygnałem, wskazującym na skuteczne włączanie tej grupy w rynek pracy. Z drugiej jednak strony może to również odzwierciedlać niski ogólny poziom wykształcenia mieszkańców tego obszaru — czyli strukturalny deficyt kompetencyjny, w którym osoby z wykształceniem wyższym stanowią jedynie marginalną część lokalnej społeczności.

Tabela 31. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym	43	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	26,88%	—
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym	0	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 7	0,00%	-1,4079

Źródło: Opracowanie własne

Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7 nie odnotowano żadnych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece, co oznacza, że wskaźnik wyniósł 0,00 na 10 000 mieszkańców (przy ogólnej liczbie ludności 246 osób). Dla porównania, średnia dla całego miasta wyniosła 12,81, co świadczy o wyraźnie lepszym wyniku w tym obszarze.

Brak zarejestrowanych przypadków tego rodzaju przestępczości może wskazywać na dobrą sytuację opiekuńczą, obecność silnych więzi rodzinnych lub efektywne działanie lokalnych mechanizmów wsparcia i profilaktyki, takich jak pomoc społeczna, poradnictwo rodzinne czy działania organizacji pozarządowych.

Jednak warto także uwzględnić możliwość, że brak rejestrowanych przypadków nie zawsze oznacza brak zjawiska – może on również wynikać z niedostatecznego zgłaszania aktów przemocy domowej, braku zaufania do instytucji lub niewystarczającej świadomości prawnej mieszkańców.

Tabela 32. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na terenie miasta	16	—
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób na terenie miasta	12,81	—
Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na terenie podobszaru Jednostka nr 7	0	—
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 7	0,00	-0,2832

Źródło: Opracowanie własne

Liczba przestępstw na 1 000 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7 odnotowano 6 przestępstw, co przy populacji 246 mieszkańców przekłada się na wskaźnik 24,39 przestępstw na 1 000 osób. Jest to wynik znacznie wyższy niż średnia dla miasta, która wyniosła 14,01 przestępstw na 1 000 mieszkańców (przy 175 przestępstwach ogółem w mieście).

W kontekście podwyższonego poziomu przestępczości w Podobszarze Jednostka nr 7, istotnym działaniem powinna być aktywna polityka integracji społecznej. Tworzenie przestrzeni i okazji do budowania relacji międzyludzkich, wzmacniania zaufania społecznego oraz

rozwijania lokalnej tożsamości może znacząco wpłynąć na poprawę poczucia bezpieczeństwa i ograniczenie zachowań dewiacyjnych.

Tabela 33. Liczba przestępstw na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba popełnionych przestępstw na terenie miasta	175	—
Liczba przestępstw na 1 000 osób na terenie miasta	14,01	—
Liczba popełnionych przestępstw na terenie podobszaru Jednostka nr 7	6	—
Liczba przestępstw na 1 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 7	24,39	1,5046

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7 łączna kwota zaległości czynszowych wyniosła 34 102,00 zł, rozłożona na 2 budynki mieszkalne czynszowe, co daje średnio 17 051,00 zł zaległości na jeden budynek. Wskaźnik ten jest ponad dwukrotnie wyższy niż średnia dla miasta, która wyniosła 6 808,04 zł na budynek (przy łącznych zaległościach 129 352,68 zł i 19 budynkach w skali miasta).

Taka sytuacja może być wynikiem nakładania się kilku niekorzystnych zjawisk społeczno-ekonomicznych, takich jak: niskie dochody mieszkańców, brak stabilnego zatrudnienia, uzależnienie od pomocy społecznej itp. Może to prowadzić do dalszej degradacji stanu technicznego budynków, konfliktów społecznych oraz pogłębiania się marginalizacji mieszkańców.

Tabela 34. Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wysokość zaległości czynszowych łącznie na terenie miasta	129 352,68	—
Liczba mieszkalnych budynków czynszowych na terenie miasta	19	—
Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków na terenie miasta	6 808,04	—
Wysokość zaległości czynszowych łącznie na terenie podobszaru Jednostka nr 7	34 102,00	—
Liczba mieszkalnych budynków czynszowych na terenie podobszaru Jednostka nr 7	2	—

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków na terenie podobszaru Jednostka nr 7	17 051,00	9,6162

Źródło: Opracowanie własne

Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze

W 2023 roku na terenie podobszaru Jednostka nr 7 działała tylko jedna organizacja społeczna. Ograniczona liczba aktywnych fundacji, stowarzyszeń czy inicjatyw obywatelskich oznacza słabszy potencjał animacyjny i integracyjny społeczności lokalnej. W takich warunkach trudniej o skuteczną reprezentację interesów mieszkańców, wspieranie działań sąsiedzkich czy tworzenie programów profilaktycznych i rozwojowych.

Tabela 35. Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na terenie miasta	3,29	—
Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na terenie podobszaru Jednostka nr 7	1	0,5958

Źródło: Opracowanie własne

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 7 zarejestrowane były 23 podmioty gospodarki narodowej, co przy 246 mieszkańcach oznacza 9,35 podmiotów na 100 osób. Jest to wynik wyraźnie wyższy niż średnia dla miasta, która wyniosła 7,58 podmiotów na 100 mieszkańców (przy 947 podmiotach ogółem w mieście).

Obecność większej liczby zarejestrowanych podmiotów na 100 osób może wynikać z rozwoju małych firm rodzinnych, samozatrudnienia mieszkańców jako alternatywy dla pracy najemnej, czy funkcjonowania lokalnych punktów usługowych i handlowych. Sprzyja to zwiększeniu lokalnej podaży usług i produktów, czy tworzeniu miejsc pracy.

Tabela 36. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na terenie miasta	947	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób na terenie miasta	7,58	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na terenie podobszaru Jednostka nr 7	23	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 7	9,35	-1,0131

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę

W 2023 roku wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na jednego mieszkańca w podobszarze Jednostka nr 7 osiągnęła bardzo wysoką wartość bezwzględną – 25 322,46 zł, podczas gdy średnia dla miasta wynosiła zaledwie 498,86 zł. Jednak ustandaryzowana wartość wskaźnika wyniosła -0,0643, co oznacza praktycznie brak istotnego odchylenia od średniej po uwzględnieniu zmienności danych w całym mieście.

Tabela 37. Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę – podobszar Jednostka nr 7

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych (PIT) [zł]	5 973 145,00	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych (CIT) [zł]	256 180,00	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę na terenie miasta	498,86	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę na terenie podobszaru Jednostka nr 7	25 322,46	-0,0466

Źródło: Opracowanie własne

Podobszar Jednostka nr 7 wyróżnia się stosunkowo młodą strukturą demograficzną i nowocześniejszą zabudową niż przeciętnie w mieście. Niższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym sprzyja mobilności i otwartości na zmiany. Wysoki wskaźnik liczby firm na 100 mieszkańców świadczy o ponadprzeciętnej aktywności gospodarczej.

Jednak obszar ten boryka się z poważnymi problemami społecznymi – utrzymuje się tu długotrwałe bezrobocie (zwłaszcza wśród młodych i słabo wykształconych) oraz bardzo wysokie zadłużenie czynszowe. Niski poziom wykształcenia wśród mieszkańców i ograniczona aktywność społeczna wskazują na słaby kapitał ludzki i społeczny.

Niezbędne są zintegrowane działania społeczne i przestrzenno-ekonomiczne: wzmacnianie edukacji, aktywizacja zawodowa, rozwój organizacji lokalnych, poprawa dostępności mieszkań oraz inwestycje w infrastrukturę i bezpieczeństwo. Tylko całościowe podejście pozwoli wykorzystać potencjał obszaru i zapobiec dalszej marginalizacji.

1.3. Podobszar Jednostka nr 12

Podobszar Jednostka nr 12 zajmuje powierzchnię 18,27 ha i jest zamieszkiwany przez 114 osób.

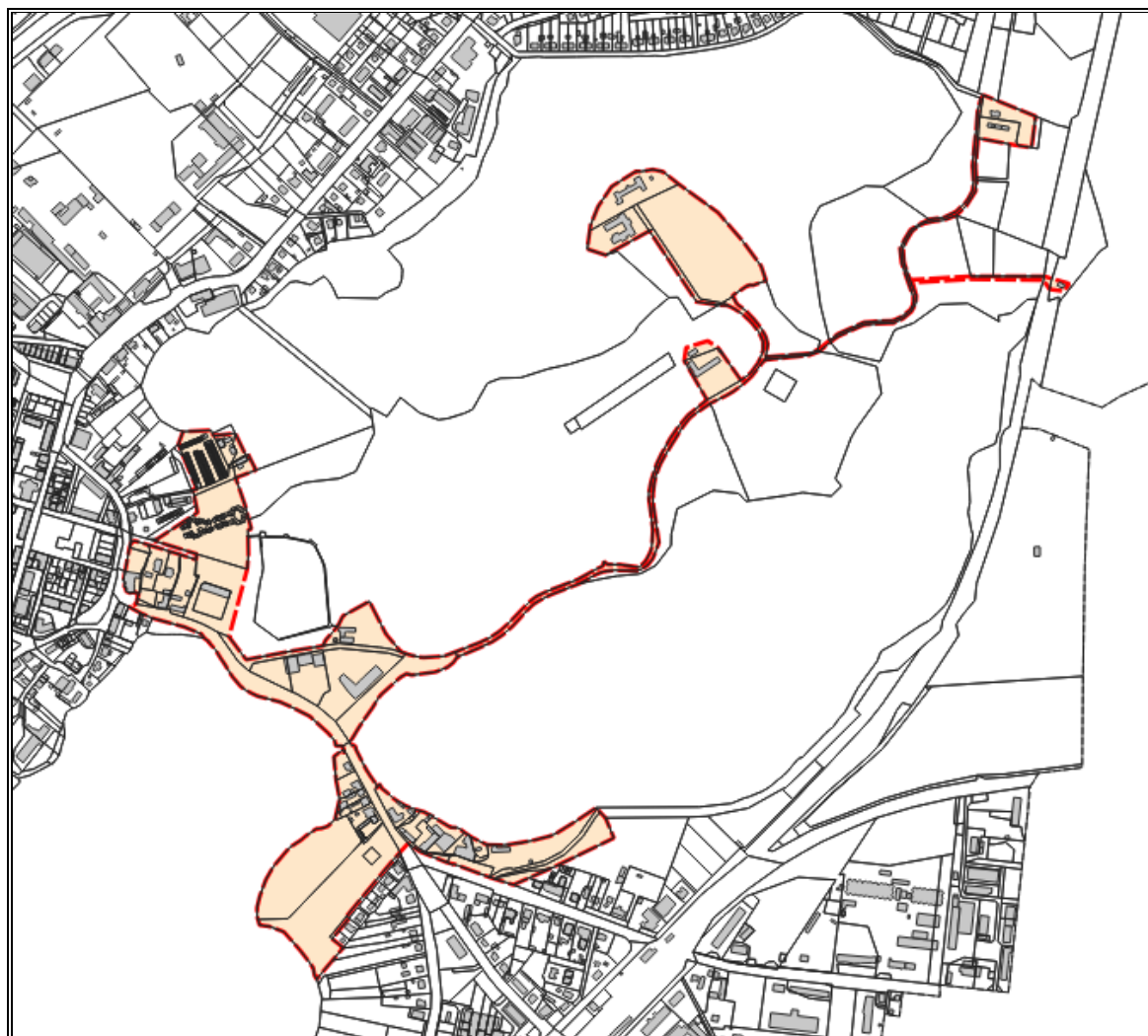
Udział liczby ludności według ekonomicznych grup wieku przedstawiał się następująco:

- udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 28,07% (32 mieszkańców),
- udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 53,51% (61 mieszkańców),
- udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności wynosił 18,42% (21 mieszkańców).

Struktura demograficzna Podobszaru Jednostki nr 12 wskazuje na stosunkowo młode społeczeństwo, z wyraźnie wysokim udziałem dzieci i młodzieży. Taki profil demograficzny sugeruje korzystne perspektywy rozwojowe i potencjał wzrostu liczby ludności aktywnej zawodowo w przyszłości. Wymaga to jednak odpowiedniego zaplanowania inwestycji w infrastrukturę edukacyjną i usługi dla rodzin z dziećmi.

Podobszar Jednostka nr 12 to jednostka urbanistyczna tzw. Strefa Jezior Człuchowskich, obejmująca ulicę: Dworcowa (36%), Janusza Kusocińskiego, Kościelną, Parkową.

Rysunek 8. Podobszar rewitalizacji Jednostka nr 12

Legenda:

 or_jednostka_nr_12

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12, 21 spośród 114 mieszkańców znajdowało się w wieku poprodukcyjnym, co oznacza, że odsetek tej grupy wyniósł 18,42%. Jest to wartość znacząco niższa od średniej dla całego miasta, która wyniosła 29,46%, co potwierdza również ustandaryzowana wartość wskaźnika: -3,3909.

Niższy udział osób starszych może sugerować, że Jednostka nr 12 jest obszarem zamieszkałym głównie przez osoby w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Taki profil demograficzny oznacza, że aktualne zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi dla osób starszych – takie jak opieka geriatryczna, domy dziennego pobytu czy wsparcie środowiskowe – może być w tej jednostce stosunkowo niskie. Jednocześnie może to stwarzać warunki do

koncentrowania działań miejskich w zakresie wsparcia aktywności zawodowej, edukacyjnej i społecznej osób w wieku produkcyjnym.

Tabela 38. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie miasta	3 679	—
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na terenie miasta	29,46%	—
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie podobszaru Jednostka nr 12	21	—
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na terenie podobszaru Jednostka nr 12	18,42%	-3,3909

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12, 10 z 114 mieszkańców miało powyżej 70 lat, co stanowiło 8,77% ogółu ludności. Jest to wartość znacząco niższa niż średnia dla miasta, wynosząca 14,54%, co potwierdza również ustandaryzowana wartość wskaźnika: -1,1125.

Taki wynik sugeruje, że Jednostka nr 12 jest zamieszkiwana przede wszystkim przez osoby młodsze oraz w wieku produkcyjnym, z relatywnie niewielkim udziałem seniorów. Z punktu widzenia planowania polityki lokalnej, aktualnie niewielki udział osób powyżej 70. roku życia może oznaczać mniejsze zapotrzebowanie na typowe usługi senioralne, takie jak dzienny dom opieki, transport medyczny czy mieszkania dostosowane architektonicznie.

Tabela 39. Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba ludności w wieku powyżej 70 roku życia na terenie miasta	1 815	—
Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności na terenie miasta	14,54%	—
Liczba ludności w wieku powyżej 70 roku życia na terenie podobszaru Jednostka nr 12	10	—
Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności na terenie podobszaru Jednostka nr 12	8,77%	-1,1125

Źródło: Opracowanie własne

Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12 z zasiłków pomocy społecznej korzystało 18 spośród 114 mieszkańców, co daje wskaźnik 157,89 osób na 1 000 mieszkańców. Jest to ponad pięciokrotnie wyższa wartość niż średnia dla miasta, która wyniosła 27,07 osób na 1 000 mieszkańców (przy 338 osobach objętych pomocą w skali całego miasta).

Może to świadczyć o trudnych warunkach życia i koncentracji wielu niekorzystnych zjawisk społecznych, w tym: trwałego i strukturalnego bezrobocia, ubóstwa dziedzicznego między pokoleniami, czy problemów rodzinnych i wychowawczych.

Tabela 40. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na terenie miasta	338	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób na terenie miasta	27,07	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na terenie podobszaru Jednostka nr 12	18	—
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 12	157,89	9,3968

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12, 9 rodzin korzystało z pomocy w formie zasiłków, a łączna wartość wypłaconego wsparcia wyniosła 35 845,26 zł. Oznacza to, że średnia wartość zasiłku na rodzinę wyniosła 3 982,81 zł, co jest zauważalnie niższą wartością niż średnia dla miasta, wynosząca 5 078,46 zł.

Niższy poziom przeciętnego wsparcia może być pozytywnym sygnałem, świadczącym o tym, że pomoc społeczna w tym podobszarze trafia do rodzin, których sytuacja życiowa wymaga wsparcia, ale nie jest skrajnie trudna. Może to oznaczać, że w Jednostce nr 12 pomoc społeczna pełni funkcję interwencyjną w ograniczonym zakresie, bez konieczności wypłacania wysokich kwot zasiłków.

Tabela 41. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie łącznie [zł] na terenie miasta	903 965,62	—
Liczba rodzin, która otrzymuje pomoc w formie zasiłków na terenie miasta	178	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę na terenie miasta	5 078,46	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie łącznie [zł] na terenie podobszaru Jednostka nr 12	35 845,26	—
Liczba rodzin, która otrzymuje pomoc w formie zasiłków na terenie podobszaru Jednostka nr 12	9	—
Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę na terenie podobszaru Jednostka nr 12	3 982,81	-3,0680

Źródło: Opracowanie własne

Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12, 6 z 61 osób w wieku produkcyjnym pozostawało długotrwale bezrobotnych, co oznacza, że udział tej grupy wyniósł 9,84%. Jest to wynik ponad czterokrotnie wyższy od średniej dla całego miasta, która wynosiła 2,35% (160 osób).

Sytuacja ta oznacza, że znaczna część mieszkańców w wieku produkcyjnym od dłuższego czasu pozostaje poza rynkiem pracy. Długotrwale bezrobocie ma charakter wielowymiarowego wykluczenia i niesie ze sobą szereg negatywnych skutków, m.in.: utrata lub dezaktualizacja kwalifikacji zawodowych, spadek motywacji i samooceny, czy pogorszenie zdrowia psychicznego i fizycznego.

Tabela 42. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	160	—
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na terenie miasta	2,35%	—
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 12	6	—
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na terenie podobszaru Jednostka nr 12	9,84%	6,9981

Źródło: Opracowanie własne

Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12 odnotowano 2 przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece, co przy 114 mieszkańcach przekłada się na wskaźnik 175,44 przestępstw na 10 000 osób. To wartość ponad trzynastokrotnie wyższa niż średnia dla całego miasta, która wyniosła 12,81 na 10 000 osób.

Może to wskazywać na głęboki kryzys w funkcjonowaniu rodzin i środowisk opiekuńczych, przejawiający się m.in. w przemoc domową, zaniedbaniu dzieci, czy nadużyciach psychicznych.

Tabela 43. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na terenie miasta	16	—
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób na terenie miasta	12,81	—
Liczba popełnionych przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na terenie podobszaru Jednostka nr 12	2	—
Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 12	175,44	3,5938

Źródło: Opracowanie własne

Liczba przestępstw na 1 000 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12 odnotowano 13 przestępstw przy populacji wynoszącej 114 osób, co przekłada się na wskaźnik 114,04 przestępstw na 1 000 mieszkańców. To wynik ponad ośmiokrotnie wyższy od średniej dla miasta, która wynosiła 14,01 przestępstw na 1 000 osób.

Skala przestępczości na terenie podobszaru Jednostka nr 12 może być symptomem niskiego poziomu kontroli społecznej i sąsiedzkiej, dużej koncentracji problemów społeczno-ekonomicznych, czy trwałej marginalizacji mieszkańców i utrwalenia się środowisk wykluczonych.

Tabela 44. Liczba przestępstw na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba popełnionych przestępstw na terenie miasta	175	—
Liczba przestępstw na 1 000 osób na terenie miasta	14,01	—
Liczba popełnionych przestępstw na terenie podobszaru Jednostka nr 12	13	—
Liczba przestępstw na 1 000 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 12	114,04	14,5000

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12 łączna wysokość zaległości czynszowych wyniosła 21 243,79 zł, a odnosiła się do dwóch budynków mieszkalnych czynszowych. Przekłada się to na 10 621,90 zł zaległości przypadających na jeden budynek, co znacząco przekracza średnią dla całego miasta, wynoszącą 6 808,04 zł.

Tak wysoki poziom zaległości czynszowych może świadczyć o niskiej stabilności ekonomicznej gospodarstw domowych zamieszkujących Jednostkę nr 12. Może on być efektem koncentracji mieszkańców objętych pomocą społeczną, długotrwale bezrobotnych lub dotkniętych ubóstwem strukturalnym, a także odzwierciedlać ograniczoną skuteczność systemu zarządzania zasobem komunalnym – w tym brak odpowiednich narzędzi windykacyjnych, opóźnione reakcje administracyjne czy niedostateczne wsparcie dla zadłużonych najemców.

Tabela 45. Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wysokość zaległości czynszowych łącznie na terenie miasta	129 352,68	—
Liczba mieszkalnych budynków czynszowych na terenie miasta	19	—
Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków na terenie miasta	6 808,04	—
Wysokość zaległości czynszowych łącznie na terenie podobszaru Jednostka nr 12	21 243,79	—
Liczba mieszkalnych budynków czynszowych na terenie podobszaru Jednostka nr 12	2	—
Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków na terenie podobszaru Jednostka nr 12	10 621,90	3,5805

Źródło: Opracowanie własne

Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze

W 2023 roku na terenie podobszaru Jednostka nr 12 działały 2 organizacje społeczne, co przełożyło się na ustandaryzowaną wartość wskaźnika 0,3356 – nieco poniżej średniej dla miasta. Choć wartość ta nie wskazuje na skrajną marginalizację sektora pozarządowego, to przy ogólnej skali problemów społecznych w tej jednostce można mówić o niedostatecznym wykorzystaniu potencjału organizacji społecznych jako narzędzia wsparcia, integracji i aktywizacji mieszkańców.

Tabela 46. Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na terenie miasta	3,29	—
Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na terenie podobszaru Jednostka nr 12	2	0,3356

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12 wszystkie osoby długotrwale bezrobotne (6 osób) posiadały wykształcenie gimnazjalne lub niższe, co oznacza, że odsetek ten wyniósł 100,00%. Jest to wartość znacząco wyższa od średniej dla miasta, która wynosiła 47,50%.

Taka sytuacja jednoznacznie wskazuje, że niskie wykształcenie stanowi główną i kluczową barierę wejścia na rynek pracy w tym podobszarze. Brak wykształcenia ponadgimnazjalnego (a niekiedy również podstawowego) ogranicza możliwości zatrudnienia niemal we wszystkich sektorach gospodarki, szczególnie w warunkach dynamicznych zmian technologicznych, automatyzacji procesów pracy oraz rosnących wymagań kompetencyjnych ze strony pracodawców.

Tabela 47. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej na terenie miasta	76	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób	47,50%	—

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
długotrwale bezrobotnych na terenie miasta		
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej na terenie podobszaru Jednostka nr 12	6	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 12	100,00%	1,8426

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12, 3 z 6 długotrwale bezrobotnych osób miały mniej niż 30 lat, co oznacza, że odsetek młodych w tej grupie wyniósł 50,00%. Jest to wynik niższy niż średnia dla całego miasta, która wyniosła 61,25%, co znajduje odzwierciedlenie w ustandaryzowanej wartości wskaźnika: -0,6912.

Niższy udział osób młodych wśród długotrwale bezrobotnych może być interpretowany jako umiarkowanie pozytywny sygnał, sugerujący, że młodsze osoby w Jednostce nr 12 relatywnie szybciej podejmują zatrudnienie lub opuszczają grupę długotrwale bezrobotnych. Może to wynikać z większej mobilności, elastyczności, mniejszych zobowiązań rodzinnych lub gotowości do podjęcia pracy w mniej stabilnych lub niskopłatnych formach zatrudnienia.

Tabela 48. Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia na terenie miasta	98	—
Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	61,25%	—
Liczba osób bezrobotnych w wieku do 30 roku życia na terenie podobszaru Jednostka nr 12	3	—
Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 12	50,00%	-0,6912

Źródło: Opracowanie własne

Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych

W 2023 roku żadna osoba długotrwale bezrobotna w podobszarze Jednostka nr 12 nie posiadała wykształcenia wyższego, co oznacza 0,00% udziału tej grupy w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych.

Taki wynik może być interpretowany dwojako. Z jednej strony, brak bezrobotnych z wyższym wykształceniem w strukturze długotrwale bezrobotnych może świadczyć o tym, że osoby z dyplomem uczelni wyższych mają większe szanse na znalezienie zatrudnienia, także poza obszarem zamieszkania. Osoby z wyższym wykształceniem są zazwyczaj bardziej mobilne zawodowo i geograficznie, a ich kompetencje umożliwiają podjęcie pracy w różnych sektorach, często zdalnie lub w miastach o szerszej ofercie zatrudnienia.

Z drugiej jednak strony, całkowity brak takich osób w statystyce może również świadczyć o ogólnie bardzo niskim poziomie wykształcenia w lokalnej społeczności, co zostało potwierdzone przez inne wskaźniki – m.in. przez fakt, że 100% długotrwale bezrobotnych w tej jednostce posiada wykształcenie gimnazjalne lub niższe. W takim przypadku wynik ten nie odzwierciedla dobrej sytuacji osób z wyższym wykształceniem, lecz ich nieobecność w ogóle w strukturze demograficznej Jednostki nr 12.

Tabela 49. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym na terenie miasta	43	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie miasta	26,88%	—
Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym na terenie podobszaru Jednostka nr 12	0	—
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru Jednostka nr 12	0,00%	-1,4079

Źródło: Opracowanie własne

Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu

W 2023 roku przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego w Podobszarze Jednostka nr 12 wyniosła 46,52 m², co oznacza, że była większa niż średnia dla miasta,

wynosząca 42,21 m². Wartość ta została obliczona na podstawie łącznej powierzchni 837,3 m² przypadającej na 18 lokali.

Większa niż przeciętna powierzchnia lokali może mieć pozytywny wpływ na komfort codziennego życia mieszkańców, zwłaszcza w kontekście rodzin wieloosobowych. Większy metraż zmniejsza ryzyko przełudnienia, co sprzyja lepszemu funkcjonowaniu domowników, poprawie relacji rodzinnych i wspiera dobrostan psychiczny, szczególnie w przypadku dzieci i młodzieży potrzebujących przestrzeni do nauki i wypoczynku.

Tabela 50. Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Powierzchnia wszystkich lokali mieszkalnych [m ²] na terenie miasta	5 866,81	—
Liczba wszystkich lokali mieszkalnych na terenie miasta	139,1	—
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na terenie miasta [m ²]	42,21	—
Powierzchnia wszystkich lokali mieszkalnych [m ²] na terenie podobszaru Jednostka nr 12	837,3	—
Liczba wszystkich lokali mieszkalnych na terenie podobszaru Jednostka nr 12	18	—
Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na terenie podobszaru Jednostka nr 12 [m ²]	46,52	-1,1095

Źródło: Opracowanie własne

Źródło: Opracowanie własne

Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków

W 2023 roku 50% budynków w Podobszarze Jednostka nr 12 zostało wybudowanych przed 1970 rokiem, co oznacza, że połowa lokalnego zasobu mieszkaniowego stanowi relatywnie nowszą zabudowę. Jest to wynik znacząco niższy niż średnia dla miasta, która wyniosła 89,47%.

Taka struktura zabudowy wskazuje, że Jednostka nr 12 rozwijała się w późniejszym okresie niż inne części miasta. Może to być efektem późniejszej urbanizacji tego terenu, powojennych inwestycji mieszkaniowych, bądź intensyfikacji zabudowy realizowanej od lat 70. XX wieku i później. Obecność młodszej infrastruktury mieszkaniowej może mieć pozytywny wpływ na warunki życia mieszkańców, zwłaszcza jeśli budynki są w dobrym stanie technicznym i zostały objęte regularną konserwacją.

Tabela 51. Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba wszystkich komunalnych budynków wybudowanych przed 1970 r. na terenie miasta	17	—
Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków na terenie miasta	89,47%	—
Liczba wszystkich komunalnych budynków wybudowanych przed 1970 r. na terenie podobszaru Jednostka nr 12	1	—
Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków na terenie podobszaru Jednostka nr 12	50,00%	-5,4691

Źródło: Opracowanie własne

Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12 nie zidentyfikowano żadnych budynków mieszkalnych wpisanych do rejestru lub ewidencji zabytków, co oznacza, że udział zabytkowej zabudowy wyniósł 0,00%. Jest to wartość zdecydowanie niższa niż średnia dla całego miasta, która wynosiła 47,37%.

Brak zabytków w zasobie mieszkaniowym tej jednostki można uznać za korzystną cechę z punktu widzenia zarządzania, modernizacji i gospodarowania przestrzenią. Budynki nienależące do kategorii zabytkowych nie są objęte ograniczeniami konserwatorskimi, dzięki czemu ich remonty, rozbudowy, przebudowy i zmiany funkcjonalne mogą być prowadzone szybciej, taniej i z większą elastycznością projektową. Ułatwia to również dostosowywanie zasobu do współczesnych standardów technicznych i społecznych – takich jak efektywność energetyczna, dostępność architektoniczna czy funkcjonalność mieszkań.

Tabela 52. Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba zabytkowych komunalnych budynków mieszkalnych na terenie miasta	9	—
Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych na terenie miasta	47,37%	—
Liczba zabytkowych komunalnych budynków mieszkalnych na terenie podobszaru Jednostka nr 12	0	—
Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie	0,00%	-4,3506

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
budynków mieszkalnych na terenie podobszaru Jednostka nr 12		

Źródło: Opracowanie własne

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

W 2023 roku w Podobszarze Jednostka nr 12 zarejestrowanych było 11 podmiotów gospodarki narodowej, co przy populacji wynoszącej 114 mieszkańców oznacza 9,65 podmiotów na 100 osób. Jest to wynik wyższy niż średnia dla miasta, która wynosiła 7,58.

Obecność aktywnej bazy gospodarczej może mieć istotne znaczenie w kontekście rozwoju lokalnego rynku pracy, szczególnie w obszarze zmagającym się z wysokim poziomem bezrobocia i wykluczenia społecznego. Nawet niewielka liczba podmiotów, jeśli są one stabilne i osadzone w lokalnych potrzebach, może przyczynić się do tworzenia miejsc pracy, rozwoju usług i animowania życia społeczno-ekonomicznego.

Tabela 53. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na terenie miasta	947	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób na terenie miasta	7,58	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na terenie podobszaru Jednostka nr 12	11	—
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób na terenie podobszaru Jednostka nr 12	9,65	-1,1848

Źródło: Opracowanie własne

Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę

W 2023 roku dochody gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Jednostce nr 12 wyniosły 54 643,20 zł, co stanowi wartość wysoką w porównaniu do średniej dla miasta wynoszącej 498,86 zł. Mimo to ustandaryzowana wartość wskaźnika -0,1015 sugeruje, że w kontekście rozkładu danych dla całego miasta wynik ten nie odbiega znacząco od normy – co może być skutkiem dużych dysproporcji pomiędzy różnymi podobszarami.

Tabela 54. Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę – podobszar Jednostka nr 12

Wyszczególnienie	2023	Ustandaryzowana wartość wskaźnika
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych (PIT) [zł]	5 973 145,00	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości od osób prawnych (CIT) [zł]	256 180,00	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę na terenie miasta	498,86	—
Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę na terenie podobszaru Jednostka nr 12	54 643,20	-0,1015

Źródło: Opracowanie własne

Jednostka nr 12 to obszar o złożonej strukturze społecznej, w której zauważalne są zarówno elementy potencjału rozwojowego, jak i wyraźne symptomy deficytów społecznych i infrastrukturalnych. Z jednej strony, podobszar ten wyróżnia się relatywnie młodą strukturą demograficzną – niski udział osób starszych i poprodukcyjnych może sprzyjać aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców, a także wskazuje na obecność rodzin z dziećmi i osób w wieku produkcyjnym. Dodatkowo, ponadprzeciętna liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych może świadczyć o istniejącej aktywności gospodarczej, która – przy odpowiednim wsparciu – mogłaby zostać wykorzystana jako lokalna dźwignia rozwoju. Z drugiej strony, wskaźniki społeczne i mieszkaniowe ukazują szereg poważnych problemów strukturalnych. Na szczególną uwagę zasługują wysoki poziom ogólnej przestępczości, bardzo duże zaległości czynszowe oraz względnie wysoki udział korzystających z pomocy społecznej i długotrwale bezrobotnych. Wskaźniki te sugerują głębsze problemy z bezpieczeństwem socjalnym, stabilnością mieszkaniową i skutecznością lokalnego rynku pracy. Niepokojąca jest także struktura edukacyjna osób długotrwale bezrobotnych – zdecydowana większość z nich posiada jedynie wykształcenie gimnazjalne lub niższe, a jednocześnie całkowicie brak jest osób z wyższym wykształceniem. Wskazuje to na niski poziom kapitału ludzkiego, co istotnie ogranicza możliwości zmiany sytuacji życiowej i zawodowej mieszkańców. Rozwój tego obszaru powinien opierać się na połączeniu działań infrastrukturalnych z programami społecznymi, wzmacniającymi samodzielność, kompetencje i więzi sąsiedzkie mieszkańców.

1.4. Podsumowanie

Potencjał obszaru rewitalizacji

Poza zdiagnozowanymi problemami wszystkie podobszary osadnicze wyznaczone jako obszar rewitalizacji gminy miejskiej Człuchów charakteryzują się dużym potencjałem rozwoju, co stanowi istotny element dla realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Muzeum Regionalne – Zamek w Człuchowie

Muzeum Regionalne w Człuchowie zlokalizowane jest przy ul. Kościelnej 8 (tj. podobszary rewitalizacji Jednostka 12) i gromadzi zabytki związane z przeszłością Człuchowa i regionu.

Dział Archeologiczny stanowią zabytki dotyczące najstarszej historii ziemi człuchowskiej. Pochodzą głównie z badań nad osadnictwem wczesnośredniowiecznym w rejonie jezior Krępsko i Szczytno oraz z badań na cmentarzyskach ludności kultury pomorskiej (650-400 p.n.e) w Olszanowie, Sąpólnie i Gwieździnie. Dużą część działu stanowią zabytki odkryte podczas badań na człuchowskim wzgórzu zamkowym.

Obszarem zainteresowań Działu Etnograficznego jest kultura materialna kaszubskich Gochów (tereny obecnej gminy Lipnica). Gochowie, mimo silnych zabiegów germanizacyjnych w XVIII i XIX wieku przetrwali w północno-wschodniej części ziemi człuchowskiej w jej granicach historycznych. Znajdują się tutaj obiekty związane z przygotowaniem pokarmów, obróbką lnu i wełny, uprawą ziemi, hodowlą zwierząt oraz meble i sprzęty domowe. Uwagę zwracają m.in. foremki do zdobienia masła, masielnice, kufrы, kołowrotki, skrzynia posagowa.

Do najcenniejszych eksponatów z zakresu sztuki i rzemiosła w zbiorach muzeum należą: gotycka rzeźba św. Małgorzaty pochodząca z kościoła filialnego w Słupi barokowa, fornirowana i bogato intarsjowana szafa z 1676 roku z dworu w Koprzywnicy oraz zespół rzeźb barokowych z kościoła w Gwieździnie. Znaczną część Działu Artystyczno – Historycznego stanowią militaria: elementy uzbrojenia ochronnego i obronnego m.in. kolczuga XVII w., napierśnik kirasjera, miecze, halabardy a także broń palna, wyroby Manufaktury Poczdamskiej, pistolety skałkowe XVII/XVIII w. oraz kapiszonowe XIX w.

Zgromadzone muzealia prezentowane są na wystawach stałych: Pradzieje ziemi człuchowskiej, Badania archeologiczne na człuchowskim wzgórzu zamkowym, Z dziejów miasta i regionu, Kultura materialna ziemi człuchowskiej, Rzemiosło artystyczne XV-XX w., Z dziejów zamku w Człuchowie.

Muzeum udostępnia również do zwiedzania wieżę zamkową oraz odsłaniany podczas kilku sezonów archeologicznych dziedziniec zamkowy wraz z piwnicami wschodniego i południowego skrzydła zamkowego.

Muzeum organizuje również wystawy czasowe, na których prezentowane są zbiory z innych muzeów, instytucji i osób prywatnych. Muzeum prowadzi także działalność edukacyjną w postaci lekcji muzealnych, warsztatów, konkursów czy gry miejskiej.

Muzeum Regionalne – Zamek w Człuchowie stanowi istotny potencjał rewitalizacyjny ze względu na swoje unikalne dziedzictwo kulturowe, wartość historyczną oraz funkcję edukacyjną i społeczną. Jako instytucja gromadząca i prezentująca bogate zbiory archeologiczne, etnograficzne i artystyczno-historyczne, muzeum może aktywnie wspierać integrację lokalnej społeczności oraz promować tożsamość regionalną. Jego działalność wystawiennicza, edukacyjna i animacyjna przyciąga mieszkańców i turystów, co sprzyja ożywieniu przestrzeni miejskiej, rozwojowi usług i poprawie wizerunku zdegradowanych obszarów w centrum miasta.

Muzeum może pełnić funkcję katalizatora procesów rewitalizacyjnych. Jego obecność i działalność oddziałują na wiele wymiarów życia społecznego i gospodarczego w zdegradowanym obszarze śródmiejskim. Zbiory muzeum obejmujące archeologię, etnografię, sztukę i historię wojskowości dokumentują bogatą przeszłość regionu, jednocześnie budując tożsamość lokalną. Muzeum prowadzi intensywną działalność edukacyjną, organizując lekcje muzealne, warsztaty, konkursy czy gry miejskie, w których uczestniczą mieszkańcy różnych grup wiekowych. Tego typu aktywności przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu oraz stanowią formę zagospodarowania czasu wolnego w przestrzeni publicznej o charakterze historyczno-kulturowym. Dzięki udostępnieniu wieży zamkowej i dziedzińca wraz z piwnicami, muzeum przyciąga również turystów, co przekłada się na większy ruch w centrum miasta. Wzmoczona aktywność turystyczna może stymulować rozwój lokalnych usług, w tym gastronomii, noclegów i drobnego handlu, tworząc nowe miejsca pracy i poprawiając warunki życia mieszkańców.

Zespół Szkół Agrobiznesu w Człuchowie i Liceum Ogólnokształcące im. S. Czarneckiego

Szkoły zlokalizowane są przy ulicach: Parkowej oraz Janusza Kusocińskiego (tj. podobszar rewitalizacji Jednostka nr 12).

Placówki realizują zadania i cele określone w ustawie z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty w przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie w zakresie edukacji, wychowanie, profilaktyki i opieki. Celem działań jest wszechstronny rozwój ucznia w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchownym, a w szczególności zapewnienie uczniom zdobycia i wykorzystania odpowiedniej wiedzy i umiejętności oraz kształtowanie prawidłowych postaw życiowych. Do wykonywania zadań szkoły wykorzystują własną bazę w postaci programów nauczania, programów

wychowawczych, profilaktycznych oraz sal lekcyjnych i środków dydaktycznych, pracowni komputerowych, bibliotek, obiektów sportowych, stołówek, gabinetów pielęgniarstwa szkolnego oraz pomieszczeń administracyjno-gospodarczych.

Ponadto szkoły oferują: dodatkowe zajęcia edukacyjne, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, pomoc psychologiczną i pedagogiczną, zajęcia wspomagające rozwój uczniów z zaburzeniami rozwojowymi, uczestnictwo w różnych sferach życia społecznego.

Dodatkowe zajęcia edukacyjne i sportowe przyczyniają się do aktywizacji lokalnej społeczności, zwłaszcza dzieci i młodzieży. Organizacja dodatkowych zajęć może przyciągnąć zarówno uczniów, jak i mieszkańców społeczności lokalnej. To doskonała okazja do integracji i wspólnego spędzania czasu. Zajęcia dodatkowe pozwalają na rozwijanie różnorodnych umiejętności, zarówno intelektualnych, jak i fizycznych. Mogą obejmować naukę języków obcych, sztukę, muzykę, a także różne dyscypliny sportowe, co przyczynia się do wszechstronnego rozwoju uczestników. Biblioteki szkolne mogą pełnić funkcję nie tylko miejsc zdobywania wiedzy, ale także centrów kultury, organizujących wydarzenia literackie, wystawy, czy spotkania autorskie, otwarte dla społeczności lokalnej. Poprzez różnorodne aktywności, biblioteki szkolne mogą zachęcać do czytelnictwa wśród dzieci, młodzieży i dorosłych. To ważny element kształtowania kultury czytelniczej w społeczności. Usługi związane z pomocą psychologiczną dla uczniów są istotne, zwłaszcza w kontekście rewitalizacji społeczności, gdzie mogą pomagać w radzeniu sobie z trudnościami życiowymi i problemami emocjonalnymi. Pomoc pedagogiczna może obejmować indywidualne konsultacje dla uczniów, co może przyczynić się do poprawy wyników szkolnych i zmotywowania do nauki. Działania psychologiczne i pedagogiczne wspierają tworzenie bezpiecznego środowiska w szkole i społeczności, co stanowi istotny element procesu rewitalizacji.

Dodatkowe zajęcia edukacyjne i programy wsparcia w szkole mogą przyczynić się do podniesienia poziomu edukacji oraz umiejętności uczniów, co w dłuższej perspektywie może wpływać na rozwój lokalnego rynku pracy i obniżenie bezrobocia. Wsparcie psychologiczne i pedagogiczne w szkole mogą pomóc w rozwiązywaniu problemów społecznych, co przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Obecność dwóch placówek edukacyjnych w obszarze rewitalizacji stanowi istotny potencjał instytucjonalny i społeczny. Szkoły te, jako stabilne i rozpoznawalne podmioty, oferują infrastrukturę, kadry oraz programy, które mogą zostać wykorzystane jako narzędzie wspierające cele rewitalizacji. Dzięki zakorzenieniu w lokalnej społeczności, szkoły mogą pełnić rolę centrów integracji społecznej – sprzyjając budowaniu relacji, rozwijaniu umiejętności miękkich i zwiększaniu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym. Ich otwartość na działania dodatkowe oraz funkcje pomocowe (psychologiczne i pedagogiczne)

może wspierać grupy defaworyzowane i reagować na lokalne potrzeby społeczne, zwłaszcza wśród młodzieży narażonej na wykluczenie. Placówki te mają również potencjał do prowadzenia działań animacyjnych i kulturalnych otwartych dla mieszkańców, co czyni je naturalnym partnerem do realizacji projektów rewitalizacyjnych. Włączenie ich w proces może przyczynić się do aktywizacji przestrzeni publicznych, poprawy jakości życia oraz zmniejszenia napięć społecznych w śródmieściu Człuchowa.

Zabytki zlokalizowane na obszarze rewitalizacji

Na terenie podobszarów znajdują się szczególnie cenne obiekty zabytkowe tj. wpisane do rejestru zabytków. Zabytki stanowią integralną część historii i kultury regionu, a ich zachowanie wspiera budowanie lokalnej tożsamości i promowanie dziedzictwa kulturowego, co wzmacnia proces rewitalizacji oraz budzi dumę wśród mieszkańców. Cenne zabytki stanowią wyjątkowe narzędzie edukacyjne, umożliwiając naukę historii, architektury i kultury. Zachowanie zabytków jest kluczowe dla rozwoju kultury i dziedzictwa lokalnego, a także sprzyja tworzeniu zrównoważonych, atrakcyjnych i pełnych życia społeczności. W poniższej tabeli zamieszczono wykaz zabytków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, w ramach jego podobszarów, które są wpisane do rejestru zabytków.

Tabela 55. Zabytki zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, w ramach jego podobszarów wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Adres	Nazwa zabytku	Nr w rejestrze
Zabytki nieruchome			
1.	ul. Kościelna 8 Człuchów	Zamek	89 z 1955-05-25
2.	ul. Dworcowa 7 Człuchów	Fosa	89 z 1955-05-25
3.	-	Mury obronne	89 z 1955-05-25
4.	-	Park	89 z 1955-05-25
5.	-	Park miejski, tzw. Lasek Luizy	A-1820 z 2007-12-03, A-1820 z 2007-12-04

Źródło: https://dane.gov.pl/pl/dataset/1130,rejestr-zabytkow-nieruchomych/resource/64358/table?page=1&per_page=20&q=cz%C5%82uch%C3%B3w&sort= (dostęp: 09.05.2025 r.)

Zlokalizowane na terenie podobszarów rewitalizacji obiekty zabytkowe – w tym zamek, fosa, mury obronne oraz historyczne założenia parkowe – pełnią nie tylko funkcję ochrony dziedzictwa, lecz stanowią realne narzędzie ożywiania obszaru rewitalizacji. Ich obecność może być impulsem do inicjowania projektów infrastrukturalnych z poszanowaniem kontekstu historycznego, rozwijania funkcji turystyczno-edukacyjnych oraz tworzenia narracji tożsamościowej wokół wartości lokalnego dziedzictwa, co może być podstawą kampanii społecznych, wydarzeń plenerowych czy projektów z udziałem mieszkańców.

Obecność licznych organizacji pozarządowych na terenie miasta Człuchów stanowi istotny potencjał dla działań rewitalizacyjnych. Są one nie tylko wyrazem silnej aktywności lokalnej społeczności, ale również konkretnym narzędziem umożliwiającym realizację celów społecznych, kulturalnych i edukacyjnych w obszarach wymagających wsparcia. Organizacje te działają w wielu sferach życia społecznego – od sportu, przez kulturę i profilaktykę uzależnień, po edukację i integrację społeczną – co umożliwia elastyczne i wieloaspektowe podejście do potrzeb mieszkańców w ramach rewitalizacji.

Ich aktywność sprzyja odbudowie więzi sąsiedzkich, budowaniu kapitału społecznego i wzmacnianiu poczucia wspólnoty. Dzięki znajomości lokalnych uwarunkowań i problemów, potrafią one skutecznie identyfikować potrzeby mieszkańców oraz inicjować działania odpowiadające na konkretne wyzwania. Z powodzeniem organizują wydarzenia integrujące mieszkańców, aktywizujące dzieci, młodzież i seniorów, a także wspierające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Dodatkowym atutem jest aktywna rola miasta Człuchów, które wspiera organizacje pozarządowe poprzez system dotacyjny, co znacząco zwiększa możliwości operacyjne tych podmiotów. Dzięki temu możliwe jest nie tylko prowadzenie bieżącej działalności, ale również rozwijanie nowych inicjatyw, które mogą zostać włączone do procesów rewitalizacyjnych.

1.5. Synteza szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji

Poniżej przedstawiono poszczególne wskaźniki ze wskazaniem jednostek, na obszarze których odnotowano kryzysową sytuację:

Sfera społeczna:

- Wskaźnik: Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 12;
- Wskaźnik: Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 7;
 - Jednostka nr 12;
- Wskaźnik: Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 12;
- Wskaźnik: Liczba przestępstw na 1 000 osób:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 7;

- Jednostka nr 12;
- Wskaźnik: Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 7;
- Wskaźnik: Wielkość zaległości czynszowych do liczby mieszkalnych budynków czynszowych:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 7;
 - Jednostka nr 12;
- Wskaźnik: Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 7;
 - Jednostka nr 12;

Sfera gospodarcza

- Wskaźnik: Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 7;
 - Jednostka nr 12;
- Wskaźnik: Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 7;

Sfera techniczna

- Wskaźnik: Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków:
 - Jednostka nr 6;
- Wskaźnik: Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu:
 - Jednostka nr 7.
- Wskaźnik: Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych:
 - Jednostka nr 6;
 - Jednostka nr 7.

Przeprowadzona analiza potwierdziła istnienie złożonych i wzajemnie powiązanych zjawisk kryzysowych, które występują równolegle w wielu sferach funkcjonowania obszaru. Szczególnie wyraźnie widać kumulację negatywnych czynników w jednostkach nr 6, 7 i 12, co jednoznacznie kwalifikuje je do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

Wnioski z diagnozy wskazują, że proces degradacji nie dotyczy wyłącznie jednej sfery, lecz ma charakter wielowymiarowy i systemowy – pogorszenie sytuacji w jednej dziedzinie (np. społecznej) jest ściśle powiązane z trudnościami w innych obszarach, takich jak infrastruktura, gospodarka czy środowisko.

Obszary te wymagają zintegrowanego podejścia, które obejmie zarówno działania społeczne, inwestycje infrastrukturalne, wsparcie dla lokalnej przedsiębiorczości, jak i poprawę jakości przestrzeni oraz środowiska życia mieszkańców. Tylko kompleksowe i skoordynowane działania rewitalizacyjne mogą doprowadzić do trwałej poprawy warunków życia, przywrócenia funkcji społecznych i gospodarczych oraz odbudowy potencjału rozwojowego tych obszarów.

2. Powiązania gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi

W niniejszym rozdziale przedstawiono powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030 ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030, Planem zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, Strategią Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2022-2030, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miejskiej Człuchów i miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Strategia została przyjęta uchwałą nr 376/XXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku.

Wskazuje ona trzy cele strategiczne (CS), mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one zoperacjonalizowane przez 12 celów operacyjnych (CO).

Tabela 56. Cele określone w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

1. TRWAŁE BEZPIECZEŃSTWO	2. OTWARTA WSPÓLNOTA REGIONALNA	3. ODPORNA GOSPODARKA
1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe	2.1 Fundamenty edukacji	3.1 Pozycja konkurencyjna
1.2 Bezpieczeństwo energetyczne	2.2 Wrażliwość społeczna	3.2 Rynek pracy
1.3 Bezpieczeństwo zdrowotne	2.3 Kapitał społeczny	3.3 Oferta turystyczna i czasu wolnego
1.4 Bezpieczeństwo cyfrowe	2.4 Mobilność	3.4 Integracja z globalnym systemem transportowym

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

Cele Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030 są spójne z celami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030. Wizja rewitalizacji Człuchowa zakłada odbudowę silnych więzi społecznych oraz integrację różnych grup mieszkańców – w tym osób starszych, młodzieży, osób z niepełnosprawnościami oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Działania te wpisują się w cel strategiczny województwa dotyczący budowy otwartej wspólnoty regionalnej, która opiera się na wrażliwości społecznej, silnym kapitale społecznym oraz wyrównywaniu szans. Rewitalizacja staje się tu narzędziem wzmacniającym uczestnictwo obywatelskie, rozwój edukacji nieformalnej, solidarność międzypokoleniową oraz lokalne partnerstwa, co pozostaje w zgodzie z dążeniem regionu do bycia wspólnotą otwartą, inkluzyjną i zaangażowaną.

Jednocześnie działania modernizacyjne i inwestycje infrastrukturalne, takie jak poprawa jakości przestrzeni publicznych, rozwój zielonej infrastruktury czy dostosowywanie obiektów do potrzeb osób z ograniczeniami mobilności, realizują postulaty zawarte w obszarze trwałego bezpieczeństwa. Wymiar ten, wskazany w strategii regionalnej, obejmuje zarówno bezpieczeństwo środowiskowe, jak i zdrowotne oraz energetyczne. Poprawa efektywności energetycznej budynków, wzrost dostępności usług społecznych i zdrowotnych, a także tworzenie klimatycznie odpornych przestrzeni publicznych jednoznacznie wspierają długofalową odporność środowiskową i społeczną regionu.

Wreszcie, komponent rewitalizacji związany z aktywizacją zawodową mieszkańców, rozwojem kompetencji oraz wzrostem przedsiębiorczości, odpowiada na cele strategii skupione wokół odpornej gospodarki. Rewitalizacja w Człuchowie zakłada wsparcie dla osób długotrwale bezrobotnych, rozwój kompetencji zawodowych dostosowanych do lokalnego rynku pracy oraz tworzenie warunków sprzyjających samozatrudnieniu i inicjatywom gospodarczym. Tym

samym wspiera wzrost konkurencyjności i zwiększa szanse mieszkańców na aktywne uczestnictwo w rozwoju lokalnej i regionalnej gospodarki.

Zintegrowane podejście do rewitalizacji, łączące aspekty społeczne, przestrzenne i gospodarcze, bezpośrednio realizuje główne priorytety Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego. Czyni to w sposób komplementarny, przyczyniając się do budowy bardziej spójnego, bezpiecznego i odpornego regionu, w którym wszyscy mieszkańcy – niezależnie od miejsca zamieszkania czy sytuacji życiowej – mają równe szanse rozwoju i uczestnictwa w życiu wspólnoty.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

Plan został przyjęty uchwałą nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.

Cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania województwa:

1. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy:
 - 1.1. Kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego;
 - 1.2. Kształtowanie wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego;
 - 1.3. Racjonalizacja rozmieszczenia oraz poprawa dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych w tym zakresie;
 - 1.4. Zapobieganie i ograniczanie skutków powodzi oraz innych zagrożeń naturalnych;
2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo:
 - 2.1. Efektywne i bezpieczne wykorzystanie zasobów przestrzeni przez gospodarkę;
 - 2.2. Kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających tworzenie nowych i trwałych miejsc pracy;
 - 2.3. Wzmacnianie całorocznej i atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o zasoby i walory przyrodniczo-kulturowe, krajobrazowe i funkcje metropolitalne;
 - 2.4. Kształtowanie racjonalnej struktury przestrzennej sieci transportowej;
 - 2.5. Zwiększanie stopnia bezpieczeństwa energetycznego i sprawności systemów produkcji, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej i ciepłej, gazu, ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych;
 - 2.6. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;
3. Zachowane zasoby i walory środowiska:
 - 3.1. Zachowanie i odtwarzanie zasobów środowiska przyrodniczego i jego spójności;
 - 3.2. Ochrona obszarów o charakterystycznym krajobrazie kulturowym lub znaczeniu historycznym;
 - 3.3. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń środowiska;
4. Uruchomione potencjały rozwojowe obszarów funkcjonalnych:

- 4.1. Wzmacnianie relacji funkcjonalno-przestrzennych miejskich obszarów funkcjonalnych z wykorzystaniem ich zróżnicowanych potencjałów;
- 4.2. Koordynacja polityki przestrzennej na obszarach szczególnych zjawisk w skali makroregionalnej;
- 4.3. Wykorzystanie potencjału rozwojowego związanego ze szczególnymi walorami przyrodniczo-kulturowymi i krajobrazowymi;
- 4.4. Przeciwdziałanie postępującej marginalizacji przez poprawę dostępu do dóbr i usług i rozwijanie nowych funkcji;
- 4.5. Kształtowanie warunków przestrzennego dla rozwoju strategicznych funkcji gospodarczych.

Cele i działania ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025–2030 pozostają w pełnej zgodności z kierunkami polityki przestrzennego zagospodarowania określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, przyjętym uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego. Rewitalizacja, jako proces zintegrowany i terytorialnie ukierunkowany, realizuje wiele celów planu, w szczególności w zakresie jakości przestrzeni zamieszkania, bezpieczeństwa, racjonalnego wykorzystania zasobów i przeciwdziałania marginalizacji.

Przede wszystkim GPR odpowiada na potrzebę kształtowania wysokiej jakości przestrzeni zamieszkania i pracy. Przewidziane działania obejmują modernizację obiektów publicznych, rozwój zielonej infrastruktury oraz adaptację zdegradowanych przestrzeni do nowych funkcji społecznych i integracyjnych. Takie inwestycje sprzyjają poprawie estetyki, funkcjonalności i dostępności środowiska mieszkaniowego oraz wspierają ład przestrzenny, co jest zgodne z celem 1.2 i 1.3 planu województwa. Rewitalizacja wpisuje się także w ideę racjonalnego rozmieszczenia infrastruktury społecznej, odpowiadającego realnym potrzebom mieszkańców.

Poprzez wzmocnienie potencjału społecznego i zawodowego lokalnej społeczności, program przyczynia się do kształtowania konkurencyjnej i wielofunkcyjnej przestrzeni gospodarczej. Przewidziane formy wsparcia dla osób bezrobotnych i biernych zawodowo, w tym rozwój kompetencji i przedsiębiorczości, są zgodne z dążeniem do tworzenia trwałych miejsc pracy oraz zwiększania efektywności gospodarczego wykorzystania przestrzeni (cel 2.1 i 2.2). Rewitalizacja wspiera także rozwój oferty społeczno-kulturalnej i rekreacyjnej, co pozostaje w harmonii z celem 2.3, zakładającym atrakcyjność przestrzeni w ujęciu całorocznym.

Działania rewitalizacyjne obejmują również poprawę efektywności energetycznej budynków, rozwój zielonych rozwiązań i działania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu, dzięki czemu program pozostaje spójny z celami związanymi z zachowaniem zasobów i walorów środowiska

(cel 3.1 i 3.3). Ograniczenie emisji zanieczyszczeń, zwiększenie retencji wód opadowych czy tworzenie ogrodów społecznych przekładają się na realną poprawę jakości środowiska lokalnego, a jednocześnie wzmacniają ekologiczny charakter rewitalizowanego obszaru.

Istotna jest także spójność GPR z kierunkami przewidzianymi dla uruchomienia potencjałów rozwojowych obszarów funkcjonalnych. Człuchów jako lokalny ośrodek miejski posiada określone funkcje ponadlokalne, a jego rozwój ma znaczenie dla poprawy dostępu do usług i przeciwdziałania marginalizacji społecznej. Rewitalizacja umożliwia wykorzystanie lokalnych walorów przyrodniczo-kulturowych oraz wspiera rozwój funkcji społecznych, edukacyjnych i gospodarczych, co pozostaje w zgodzie z zapisami dotyczącymi przeciwdziałania marginalizacji (cel 4.4) oraz rozwoju strategicznych funkcji obszarów miejskich (cel 4.5).

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów przyczynia się do realizacji wszystkich kluczowych obszarów polityki przestrzennej województwa pomorskiego – od poprawy jakości życia mieszkańców, przez racjonalne wykorzystanie przestrzeni i zasobów, po aktywizację lokalnych potencjałów w sposób zrównoważony, zgodny z zasadami ładu przestrzennego, środowiskowego i społecznego.

Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2022-2030

Strategia została przyjęta uchwałą nr XLIII.361.2022 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 12 września 2022 r.

Celem głównym Strategii Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów jest:

Miasto Człuchów przestrzenią idealną do zamieszkania i wypoczynku, miejscem otwartym na innowacyjne przedsięwzięcia oraz miastem tworzącym warunki do zrównoważonego rozwoju.

Cele strategiczne i operacyjne wyznaczone w Strategii to:

1. Rozwój atrakcyjnych warunków mieszkaniowych, przestrzeni publicznej oraz rozbudowanego systemu usług skierowanych do mieszkańców:
 - 1.1. Rozwój atrakcyjnych terenów pod zabudowę jednorodzinną i wielorodzinną;
 - 1.2. Tworzenie przyjaznych przestrzeni miejskich zwiększających komfort życia i bezpieczeństwo mieszkańców;
 - 1.3. Rozwój mobilności mieszkańców poprzez zwiększanie dostępności do środków komunikacji publicznej i alternatywnych form przemieszczania się;
 - 1.4. Efektywne zarządzanie gminnym zasobem komunalnym;
 - 1.5. Rewitalizacja przestrzeni zdegradowanych na terenie miasta;
2. Tworzenie idealnych warunków do życia dla wszystkich grup społecznych zamieszkujących Człuchów:

- 2.1. Ogólnodostępna opieka żłobkowa i przedszkolna;
- 2.2. Rozwój bazy oraz oferty wychowawczej i edukacyjnej;
- 2.3. Rozwój oferty kulturalnej skierowanej do mieszkańców i turystów;
- 2.4. Wspieranie rozwoju przestrzeni rekreacyjnej oraz form spędzania czasu wolnego;
- 2.5. Wspieranie rozwoju opieki medycznej na terenie miasta;
- 2.6. Zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej;
- 2.7. Nowoczesne usługi społeczne;
3. Systematyczny rozwój infrastruktury miejskiej:
 - 3.1. Rozwój infrastruktury drogowej i komunikacyjnej;
 - 3.2. Rozwój miejskiej infrastruktury technicznej;
 - 3.3. Rozwój nowoczesnej sieci telekomunikacyjnej;
 - 3.4. Renowacja zabytków architektonicznych;
 - 3.5. Dostosowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do potrzeb rozwojowych miasta;
4. Wzrost potencjału turystycznego poprzez rozbudowę oferty pobytowej, wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz lokalnego dziedzictwa kulturowego:
 - 4.1. Tworzenie warunków do rozwoju bazy noclegowej na terenie Człuchowa;
 - 4.2. Rozwój oferty turystycznej opartej na lokalnym dziedzictwie kulturowym;
 - 4.3. Rozwój oferty turystycznej związanej z lokalnymi walorami przyrodniczymi;
 - 4.4. Skuteczna komunikacja;
 - 4.5. Wspieranie rozwoju usług turystycznych;
5. Systematyczny wzrost gospodarczy oparty na wdrażaniu innowacyjnych rozwiązań, przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności inwestorów:
 - 5.1. Wsparcie dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw;
 - 5.2. Stymulowanie wzrostu gospodarczego poprzez kreowanie przestrzeni inwestycji oraz rozwoju i promocji terenów inwestycyjnych;
 - 5.3. Aktywizacja rozwoju przedsiębiorczości poprzez tworzenie przestrzeni inkubacyjnych oraz oferty wsparcia dla mikro, małych i średnich firm;
 - 5.4. Wsparcie innowacyjnych rozwiązań technologicznych, transformacji energetycznej oraz zawodów przyszłości;
 - 5.5. Współpraca ponadregionalna opierająca się na związkach międzygminnych oraz wewnątrz obszarów funkcjonalnych (MOF);
6. Kształtowanie zdrowej przestrzeni do życia dla mieszkańców i ochrona środowiska przyrodniczego:
 - 6.1. Aktywna polityka miasta na rzecz poprawy jakości powietrza na terenie Człuchowa;
 - 6.2. Kształtowanie postaw ekologicznych poprzez edukację i promocję zachowań proekologicznych oraz doskonalenie gospodarki odpadami.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025–2030 pozostaje w pełnej zgodności z Strategią Rozwoju Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2022–2030.

W szczególności, cele i działania rewitalizacyjne bezpośrednio realizują zapisy pierwszego i drugiego celu strategicznego strategii rozwoju. Poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznych, modernizację zdegradowanej infrastruktury, tworzenie domu sąsiedzkiego, ogrodu społecznego oraz rozbudowę oferty animacyjnej i kulturalnej, program wzmacnia atrakcyjność warunków mieszkaniowych oraz zapewnia dostępność do usług społecznych. Działania te wpisują się bezpośrednio w zadania takie jak: tworzenie przyjaznych przestrzeni miejskich, efektywne zarządzanie zasobem komunalnym czy rozwój usług nowoczesnych i społecznych, co pozostaje zgodne z zapisami celów operacyjnych 1.2, 1.4, 1.5 oraz 2.7.

Rewitalizacja wspiera również tworzenie idealnych warunków do życia dla wszystkich grup społecznych, dzięki podejmowanym działaniom w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej, integracji międzypokoleniowej, przeciwdziałania wykluczeniu oraz włączania osób o szczególnych potrzebach w życie lokalnej społeczności. Rozwój programów edukacyjnych, warsztatów oraz przestrzeni aktywności wpisuje się w rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjnej (cele 2.3 i 2.4), a jednocześnie podnosi poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców (cel 2.6).

Działania rewitalizacyjne korespondują również z trzecim celem strategii, dotyczącym rozwoju infrastruktury miejskiej, ponieważ obejmują poprawę dostępności i funkcjonalności obiektów publicznych oraz tworzenie przestrzeni zrównoważonych, zgodnych z aktualnymi standardami urbanistycznymi. W ramach rewitalizacji realizowane są również działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej i dostępności cyfrowej, co wzmacnia techniczną jakość przestrzeni miejskiej.

W ramach piątego celu strategicznego, działania rewitalizacyjne wspierają rozwój przedsiębiorczości i wzrost gospodarczy, m.in. poprzez aktywizację zawodową osób bezrobotnych, organizację kursów i doradztwa zawodowego oraz tworzenie przyjaznych warunków do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Tego rodzaju działania są zgodne z zapisami dotyczącymi wspierania mikro i małych przedsiębiorstw, tworzenia przestrzeni inkubacyjnych oraz wspierania zawodów przyszłości.

Wreszcie, rewitalizacja bezpośrednio przyczynia się do kształtowania zdrowej przestrzeni do życia i ochrony środowiska – dzięki działaniom takim jak zagospodarowanie zieleni miejskiej, ogrody społeczne, działania retencyjne oraz edukacja ekologiczna wśród mieszkańców. To realna odpowiedź na wyzwania środowiskowe i konieczność poprawy jakości powietrza, gospodarowania zasobami oraz kształtowania postaw ekologicznych w społeczności lokalnej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Człuchów na lata 2021-2025

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Człuchów, została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz zidentyfikowane obszary problemowe, jako „miejsce tworzące dobre warunki życia, dla obecnych i przyszłych pokoleń. Miasto przyjazne mieszkańcom i zapraszające gości”.

Człuchów to miasto aktywne społecznie, przyjazne mieszkańcom, otwarte na ich problemy, potrafiące się im profesjonalnie, skutecznie i efektywnie przeciwstawiać, wykorzystując posiadane i stale rozbudowywane zasoby pomocowe, edukacyjne, kulturalno-rekreacyjne oraz sportowe.

Na podstawie sformułowanej wizji zdefiniowana została misja. Za jej najważniejsze wyzwanie uznaje się wspomaganie potrzebujących i zagrożonych wykluczeniem społecznym mieszkańców Miasta Człuchów.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zapewnienie mieszkańcom Miasta Człuchowa, wysokiego poziomu i jakości życia, poprzez aktywne ich wspieranie w rozwiązywaniu problemów społecznych. Celem podejmowanych działań jest zapobieganie niekorzystnym zjawiskom społecznym takim jak marginalizacja oraz wykluczenie społeczne.

Cele strategiczne i operacyjne:

1. Zintegrowane działania instytucji pomocowych, edukacji, kultury i sportu, na rzecz prawidłowo funkcjonującej rodziny:
 - 1.1. Sytuacja materialna mieszkańców Człuchowa pozwala na prawidłowe funkcjonowanie zarówno rodzin jak i osób samotnych;
 - 1.2. Mieszkańcy Człuchowa skutecznie radzą sobie z problemami wychowawczymi dzieci;
 - 1.3. Mieszkańcy Miasta Człuchowa w konstruktywny sposób rozwiązują sytuacje konfliktowe, dzięki temu przeciwdziałają przemocy w rodzinie;
2. Przeciwdziałanie uzależnieniom:
 - 2.1. Miasto Człuchów aktywnie przeciwdziała uzależnieniom swoich mieszkańców;
3. System wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych:
 - 3.1. Mieszkańcy Miasta Człuchów są świadomi potrzeb osób w wieku senioralnym i niepełnosprawnych, dążą do ich zaspokojenia;
 - 3.2. Osoby w wieku senioralnym i niepełnosprawnym są w pełni równymi i aktywnymi członkami społeczności Miasta Człuchów.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030 jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Człuchów na lata 2021-2025,

zarówno w zakresie wizji, jak i misji i celów operacyjnych. Oba dokumenty opierają się na wspólnym fundamencie: budowie miasta przyjaznego mieszkańcom, otwartego na ich potrzeby i skutecznie reagującego na problemy społeczne, takie jak wykluczenie, marginalizacja czy przemoc w rodzinie.

Rewitalizacja wspiera cele strategii społecznej poprzez działania na rzecz integracji i aktywizacji osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem, rozwój oferty edukacyjno-animacyjnej oraz tworzenie dostępnych i bezpiecznych przestrzeni wspólnych. Szczególną rolę odgrywają tu przedsięwzięcia skierowane do rodzin z dziećmi, osób starszych i z niepełnosprawnościami – poprzez dostosowanie infrastruktury, animację środowiskową, wsparcie grup samopomocowych oraz rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Program rewitalizacji odpowiada także na potrzebę zintegrowanego działania instytucji pomocowych, edukacyjnych i kulturalnych – wpisując się w cel dotyczący prawidłowo funkcjonującej rodziny oraz przeciwdziałania przemocy. Wspiera również rozwój lokalnych kompetencji w zakresie rozwiązywania konfliktów i budowania relacji międzyludzkich, co stanowi fundament zdrowego życia społecznego.

Zgodność dotyczy również celu związanego z przeciwdziałaniem uzależnieniom – poprzez działania profilaktyczne, edukacyjne oraz integrujące, które dają alternatywę dla zachowań ryzykownych, zwłaszcza wśród dzieci, młodzieży i osób z grup defaworyzowanych.

Rewitalizacja przyczynia się także do wzmocnienia systemu wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, poprzez poprawę dostępności przestrzeni i usług, a także tworzenie miejsc aktywności i uczestnictwa społecznego. Dzięki temu osoby te stają się pełnoprawnymi, aktywnymi członkami lokalnej wspólnoty, co pozostaje w pełnej zgodzie z misją strategii społecznej.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Człuchów i miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Studium zostało przyjęte uchwałą nr LIII/306/2009 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 25 listopada 2009 r.

Studium wskazuje na konieczność zrównoważonego kształtowania przestrzeni, poprawy warunków życia mieszkańców oraz wspierania rozwoju gospodarczego, co znajduje odzwierciedlenie w działaniach rewitalizacyjnych. Ponadto, odpowiadają one na potrzebę aktywizacji społecznej i gospodarczej poprzez wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, rozbudowę infrastruktury wspierającej edukację i kulturę oraz tworzenie warunków sprzyjających inwestycjom. W ten sposób rewitalizacja przyczynia się do integracji przestrzennej i funkcjonalnej miasta oraz podnosi jej konkurencyjność, zgodnie z kierunkami określonymi w studium.

Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów są również zgodne z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Wszystkie działania przewidziane w programie rewitalizacji, zostały zaplanowane i skoordynowane z obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Dzięki temu program rewitalizacji nie tylko przyczyni się do odnowienia obszarów, które najbardziej tego potrzebują, ale także będzie wspierał długoterminowe cele rozwoju miasta, zgodnie z założeniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

3. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja zawiera opis stanu docelowego w wyniku przeprowadzenia rewitalizacji w wyznaczonym obszarze rewitalizacji w aspekcie społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym oraz technicznym. Wizja stanowi podstawę określenia celów i kierunków działań, w ramach których realizowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Wizja obszaru rewitalizacji po realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji:

Obszar rewitalizacji w Człuchowie stanie się miejscem bardziej zintegrowanym społecznie, bezpiecznym i przyjaznym dla mieszkańców, odpowiadającym na wcześniej zidentyfikowane problemy społeczne i przestrzenne. Poprawiła się jakość życia mieszkańców, szczególnie tych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Utworzenie Domu Sąsiedzkiego w budynku świetlicy socjoterapeutycznej oraz parku kieszonkowego przyczyniło się do wzmocnienia więzi sąsiedzkich i stworzenia przestrzeni do wspólnych działań, podnoszenia kwalifikacji oraz integracji lokalnej społeczności.

W wyniku kompleksowych prac modernizacyjnych znacznie poprawiono stan techniczny zabudowy mieszkaniowej oraz przestrzeni wspólnych. Przeprowadzono szeroko zakrojoną termomodernizację budynków komunalnych oraz poprawiono izolację przeciwwilgociową i funkcjonalność terenów przyległych. Zmodernizowano infrastrukturę techniczną, poprawiono estetykę otoczenia oraz zwiększono komfort codziennego życia mieszkańców.

Dodatkowe działania, takie jak modernizacja placów zabaw i boisk, zagospodarowanie podwórek i skwerów, uporządkowanie przestrzeni śmietnikowych czy wymiana ogrodzeń, wpłynęły pozytywnie na odbiór przestrzeni publicznej oraz poczucie bezpieczeństwa.

Aktywny udział lokalnych organizacji społecznych i mieszkańców w procesie rewitalizacji przyczynił się do wzmocnienia kapitału społecznego i zbudowania trwałych fundamentów dalszego rozwoju. Obszar rewitalizacji stał się miejscem, gdzie mieszkańcy mogą się rozwijać, współdziałać oraz korzystać z estetycznego i funkcjonalnego otoczenia, sprzyjającego integracji i współpracy.

4. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań

Sformułowana w rozdziale powyżej wizja stanu podobszarów rewitalizacji będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów oraz odpowiadających im kierunków działań. Głównym zamierzeniem rewitalizacji jest ograniczenie zdiagnozowanych problemów przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału podobszarów rewitalizacji, co wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

W ramach celów rewitalizacji określono kierunki działań, jakie należy podjąć, aby wyprowadzić obszar rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Każdemu z celów przypisano zjawiska problemowe, którym odpowiada dany cel oraz podobszary osadnicze w ramach obszaru rewitalizacji, dla których cel ma priorytetowe znaczenie. Ponadto określono mierniki osiągnięcia celu, które powinny być mierzone, podczas okresowej oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030 oraz po zakończeniu wdrażania Programu.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane w ramach 2 celów rewitalizacji, do których przypisano kierunki:

Cel 1: Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej:

Kierunek 1.1. Wsparcie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem

Kierunek 1.2. Tworzenie i rozwijanie lokalnych miejsc spotkań i integracji społecznej

Cel 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych:

Kierunek 2.1. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych

Kierunek 2.2. Kształtowanie funkcjonalnej, estetycznej i dostępnej przestrzeni wspólnej oraz otoczenia zamieszkania

Wyznaczone cele są bezpośrednią odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, które w różnych wymiarach dotyczą wszystkie podobszary. Zostały one sformułowane tak, aby nie tylko przeciwdziałać skutkom, ale także usuwać przyczyny problemów. Takie podejście umożliwia holistyczną realizację procesu rewitalizacji, gdzie działania społeczne, gospodarcze i środowiskowe wzajemnie się uzupełniają, tworząc solidne podstawy dla zrównoważonego rozwoju całego obszaru.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane w ramach dwóch celów rewitalizacji koncentrują się na budowaniu silnej, zintegrowanej społeczności lokalnej oraz poprawie efektywności energetycznej.

Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej

dotyczy działań ukierunkowanych na ograniczenie problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji, takich jak wysoki poziom długotrwałego bezrobocia, korzystanie z pomocy społecznej, niskie wykształcenie czy osłabione więzi sąsiedzkie. Celem jest stworzenie warunków sprzyjających aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców oraz wzmocnienie poczucia wspólnoty. Rewitalizacja ma nie tylko poprawić sytuację jednostek zagrożonych wykluczeniem, ale też umożliwić budowanie trwałych relacji międzyludzkich, rozwój lokalnych inicjatyw i większe zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne. Poprzez wspieranie aktywności oraz udostępnianie przestrzeni do integracji, mieszkańcy zyskują większą szansę na poprawę swojej sytuacji życiowej, odnalezienie się w środowisku lokalnym i wzmocnienie swojej roli w społeczności. Cel ten stanowi fundament dla zrównoważonej rewitalizacji – takiej, która nie kończy się na odnowie fizycznej przestrzeni, ale przede wszystkim zmienia warunki i jakość życia ludzi w niej mieszkających.

Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych

Celem tym jest stworzenie bardziej przyjaznego, funkcjonalnego i bezpiecznego otoczenia dla mieszkańców, które sprzyja codziennemu życiu, integracji społecznej i budowaniu więzi sąsiedzkich. Poprawa stanu technicznego budynków, zagospodarowanie przestrzeni publicznych, które nie tylko podnoszą estetykę, ale przede wszystkim mają wspierać jakość życia i aktywność społeczną mieszkańców. Dbanie o otoczenie, w którym ludzie żyją, przebywają i spotykają się na co dzień, sprzyja tworzeniu poczucia wspólnoty, bezpieczeństwa i współodpowiedzialności. Działania w tym zakresie są więc ściśle powiązane z celami społecznymi rewitalizacji – ich zadaniem jest nie tylko odnowa przestrzenna, ale przede wszystkim stworzenie środowiska, które ułatwia mieszkańcom bycie aktywną częścią swojej dzielnicy.

Tabela 57. Cele rewitalizacji

Cel	Kierunek działań	Zdiagnozowany problem, któremu odpowiada cel	Podobszar rewitalizacji, dla którego cel ma priorytetowe znaczenie	Miernik osiągnięcia celu
1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej	1.1. Wsparcie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem	Ograniczona aktywność społeczna; Osłabiony kapitał społeczny; Konflikty w rodzinach; Przestępczość Bezrobocie; Długotrwale bezrobocie; Bierność zawodowa; Niski poziom kwalifikacji; Ubóstwo; Niski stopień przedsiębiorczości	Jednostka nr 6 Jednostka nr 7 Jednostka nr 12	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób; Liczba przestępstw na 1 000 osób; Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób; Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym; Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę; Wielkość zaległości czynszowych do liczby mieszkalnych budynków czynszowych; Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych; Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych; Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu
	1.2. Tworzenie i rozwijanie lokalnych miejsc spotkań i integracji społecznej	Ograniczona aktywność społeczna; Osłabiony kapitał społeczny; Konflikty w rodzinach; Przestępczość Ubóstwo	Jednostka nr 6 Jednostka nr 7 Jednostka nr 12	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób; Liczba przestępstw na 1 000 osób; Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób;

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Cel	Kierunek działań	Zdiagnozowany problem, któremu odpowiada cel	Podobszar rewitalizacji, dla którego cel ma priorytetowe znaczenie	Miernik osiągnięcia celu
2. Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych	2.1. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych	Zła jakość powietrza	Jednostka nr 6 Jednostka nr 7 Jednostka nr 12	Liczba działań poprawiających jakość powietrza
	2.2. Kształtowanie funkcjonalnej, estetycznej i dostępnej przestrzeni wspólnej oraz otoczenia zamieszkania	Niedostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; Brak przestrzeni wspólnych do integracji społeczności;	Jednostka nr 6 Jednostka nr 7 Jednostka nr 12	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób; Liczba przestępstw na 1 000 osób; Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podejmowane będą bezpośrednio w celu eliminacji lub ograniczenia niepożądanych zjawisk zdiagnozowanych w obszarze rewitalizacji. Działania mogą być realizowane przez Gminę Miejską Człuchów, ale także przez innych interesariuszy procesu rewitalizacji, niezależnie lub w porozumieniu z Gminą Miejską Człuchów.

W ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono działania, które będą realizowane głównie przez Gminę Miejską Człuchów lub jej jednostki organizacyjne.

5.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030 są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i określone cele rewitalizacji. Bez ich realizacji nie będzie możliwe osiągnięcie zakładanych celów i poprawa sytuacji w obszarze rewitalizacji.

Szczegółowe powiązania i komplementarność pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami omówiono w rozdziale 6. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 58. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne²

Nazwa	1. Utworzenie miejsca typu Dom Sąsiedzki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej zarządzanej przez MOPS przy ul. Słowackiego 3 ³
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej Kierunek działania 1.1.: Wsparcie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem Kierunek działania 1.2.: Tworzenie i rozwijanie lokalnych miejsc spotkań i integracji społecznej
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Człuchów
Zakres realizowanych zadań	Przebudowa i rozbudowa budynku w celu: — przystosowania go do pełnienia funkcji Domu Sąsiedzkiego (np. strefa spotkań, kuchnia społeczna, pokój wyciszenia, pomieszczenia warsztatowe), — poprawy energochłonności budynku (np. termomodernizacja, instalacja OZE, remont dachu),

² W tabeli przedstawiono planowany zakres przedsięwzięć, z zastrzeżeniem, że jest on przykładowy, gdyż szczegółowy zakres przedsięwzięć zostanie określony na etapie opracowania dokumentacji techniczno-kosztorysowej.

³ W związku z tym, iż przy południowym skraju działki 8/2 obręb 64 przebiega gazociąg ś/c dn160PE rok budowy 2020: Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie, § 10.1 należy zachować wszelkie normatywne odległości oraz strefy kontrolowane. W strefach kontrolowanych nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania. W strefach kontrolowanych nie mogą rosnąć drzewa w odległości mniejszej niż 2,0 m od gazociągów o średnicy do DN 300 włącznie, licząc od osi gazociągu do pni drzew. W celu uzgodnienia zagospodarowania terenu w zakresie sieci gazowej w związku z planowanymi pracami rozbiórkowymi i budowlanymi należy przedłożyć w wersji elektronicznej shp i/lub dxf oraz pdf:

- mapy z kompletnym projektem zagospodarowania terenu,
- przekroje pionowe przez nawierzchnie wraz z poszczególnymi warstwami,
- profile z projektowanymi rzędnymi realizowanych obiektów terenowych oraz infrastruktury wraz z wyraźnie zaznaczoną istniejącą i projektowaną siecią gazową.

	— dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (m.in. likwidacja barier architektonicznych, dostępność cyfrowa). Ponadto planuje się przykładowo: — prace rozbiórkowe (istniejąca rampa i szambo), — przebudowę dojazdu do budynku i budowę miejsc parkingowych, przebudowę schodów terenowych, — budowę przepompowni i sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, — budowę kompleksu aktywności dzieci i dorosłych (m.in. boisko, plac zabaw, siłownia terenowa) w ramach usług sportu i rekreacji i usług społecznych, — budowę monitoringu w celu poprawy bezpieczeństwa — zagospodarowanie zieleni (w tym działania włączające lokalną społeczność), prace w gospodarce w drzewostanie – usunięcie drzewostanu suchego i zagrażającego — zagospodarowanie otoczenia – budowa wiaty na pojemniki na odpady i zakup pojemników Zakup wyposażenia trwałego np. stoły, krzesła, szafy, sprzęt multimedialny, materiały do animacji lokalnej. Program animacji środowiskowej: — sąsiedzkie spotkania tematyczne (m.in. kultura, integracja międzypokoleniowa), — warsztaty (np. kulinarne, komputerowe), — wsparcie dla grup samopomocowych i wolontariatu lokalnego, — działania wspierające włączenie społeczne.
Miejsce realizacji	ul. Słowackiego 3 w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 6 (program animacji środowiskowej) Jednostka nr 7 (program animacji środowiskowej) Jednostka nr 12 (przebudowa budynku, zakup wyposażenia i program animacji środowiskowej)
Szacowany koszt [zł]	5 000 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (FEP) Priorytet: FEPM.07 – Fundusze Europejskie dla zrównoważonego rozwoju społecznego Pomorza Działanie: FEPM.07.01 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich Priorytet: FEPM.06 – Fundusze Europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFRR) Działanie FEPM.06.05 Infrastruktura społeczna – programy rewitalizacji Priorytet: FEPM.05 – Fundusze Europejskie dla silnego społecznie Pomorza (EFS +) Działanie FEPM.05.19 Usługi społeczne i zdrowotne – programy rewitalizacji Budżet Gminy Miejskiej Człuchów
Termin realizacji	2025-2030
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Projekt utworzenia Domu Sąsiedzkiego przy ul. Słowackiego 3 odpowiada na zdiagnozowane problemy obszaru rewitalizacji, takie jak: wykluczenie społeczne, niska aktywność mieszkańców, brak miejsca integracji oraz

	niedostateczny dostęp do usług środowiskowych. Teren ten cechuje się wysokim udziałem rodzin zagrożonych ubóstwem, dzieci objętych wsparciem MOPS oraz ograniczoną infrastrukturą społeczną. Przedsięwzięcie umożliwi adaptację istniejącej świetlicy na funkcjonalne, dostępne centrum życia społecznego, wspierające integrację międzypokoleniową, działania wolontariackie i rozwój lokalnych inicjatyw. Zapewni też wsparcie dla osób o szczególnych potrzebach poprzez likwidację barier architektonicznych i informacyjnych. Projekt bezpośrednio wspiera cele rewitalizacji: odbudowę więzi społecznych, aktywizację mieszkańców oraz rozwój zdeinstytucjonalizowanych usług świadczonych w środowisku lokalnym. Wskaźniki: Wskaźniki produktu: — WLWK-PLRO148 - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt., — WLWK-PLRO132 – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. Wskaźniki rezultatu: — WLWK-PLRR113 - Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – ok. 50 osób/rok. — Liczba inicjatyw z udziałem społeczności lokalnej (np. wydarzenia, klubu wsparcia) – min. 4 rocznie. Sposób oceny: Protokół odbioru. Listy obecności.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Dostosowanie obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (likwidacja barier architektonicznych, dostępność cyfrowa); Przygotowanie materiałów edukacyjnych na warsztaty i zajęcia dla uczestników z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb; Organizacja warsztatów i zajęć w obiektach dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	2. Utworzenie parku kieszonkowego przy Domu Sąsiedzkim ze strefą rekreacji dzieci i dorosłych⁴
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 1: Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej Kierunek działania 1.1.: Wsparcie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem Kierunek działania 1.2.: Tworzenie i rozwijanie lokalnych miejsc spotkań i integracji społecznej
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Człuchów
Zakres i uzasadnienie realizowanych zadań	Zagospodarowanie terenu zieleni, m. in.: — zakładanie nasadzeń (np. łąki kwietne, krzewy, rośliny pnące), — budowa np. wiaty rekreacyjnej, ławek, murowanego grilla — budowa oświetlenia parkowego Aktywności społeczno-edukacyjne: — wspólne planowanie i pielęgnacja ogrodu przez mieszkańców, — warsztaty, np. ogrodnicze, ekologiczne, kulinarne, — działania integrujące (np. pikniki, dni sąsiedzkie, animacja dla dzieci i seniorów). Współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi: szkoły, MOPS, kluby seniora, świetlice środowiskowe.
Miejsce realizacji	Teren przy świetlicy socjoterapeutycznej MOPS przy ul. Słowackiego Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 12
Szacowany koszt [zł]	500 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (FEP) Priorytet: FEPM.07 – Fundusze Europejskie dla zrównoważonego rozwoju społecznego Pomorza Działanie: FEPM.07.01 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich Budżet Gminy Miejskiej Człuchów
Termin realizacji	2025-2030
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Obszar przy świetlicy socjoterapeutycznej MOPS jest zdegradowany, nieatrakcyjny i nie spełnia funkcji społecznych ani ekologicznych. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę posiadania wspólnej, zadbanej przestrzeni otwartej, sprzyjającej integracji, wypoczynkowi i współdziałaniu. Działanie: — aktywizuje mieszkańców, szczególnie osoby starsze, dzieci i rodziny z trudnościami, — kształci mieszkańców poprzez warsztaty praktyczne,

⁴ W związku z tym, iż przy południowym skraju działki 8/2 obręb 64 przebiega gazociąg ś/c dn160PE rok budowy 2020: Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie, § 10.1 należy zachować wszelkie normatywne odległości oraz strefy kontrolowane. W strefach kontrolowanych nie należy wznosić obiektów budowlanych, urządzać stałych składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenia gazociągu podczas jego użytkowania. W strefach kontrolowanych nie mogą rosnąć drzewa w odległości mniejszej niż 2,0 m od gazociągów o średnicy do DN 300 włącznie, licząc od osi gazociągu do pni drzew. W celu uzgodnienia zagospodarowania terenu w zakresie sieci gazowej w związku z planowanymi pracami rozbiórkowymi i budowlanymi należy przedłożyć w wersji elektronicznej shp i/lub dxf oraz pdf:

- mapy z kompletnym projektem zagospodarowania terenu,
- przekroje pionowe przez nawierzchnie wraz z poszczególnymi warstwami,
- profile z projektowanymi rzędnymi realizowanych obiektów terenowych oraz infrastruktury wraz z wyraźnie zaznaczoną istniejącą i projektowaną siecią gazową.

	— sprzyja poprawie jakości życia i bezpieczeństwa przestrzeni, — rozwija zieloną infrastrukturę, wspiera adaptację do zmian klimatu (retencja, bioróżnorodność), — promuje edukację ekologiczną i zaangażowanie obywatelskie. Wskaźniki: Wskaźniki produktu: — WLWK-RCO114 - Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich –ha, — WLWK-PLRO132 - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS) – 1 szt. Wskaźniki rezultatu: — WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury – ok. 200 osób/rok, Sposób oceny: Protokół odbioru. Listy obecności.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przygotowanie materiałów edukacyjnych na warsztaty i zajęcia dla uczestników z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb; Organizacja warsztatów i zajęć w obiektach dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	3. Kompleksowa termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Dworcowej 9
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Człuchów
Zakres realizowanych zadań	Planuje się kompleksową termomodernizację budynku komunalnego będącego w 100% własnością Gminy Miejskiej Człuchów w zakresie przykładowo: — remontu elewacji i ścian fundamentowych z dociepleniem, — remontu pokrycia dachowego z izolacją termiczną, remont kominów, — wymiana źródeł ciepła, — remontu części wspólnych, — wymiany wewnętrznej instalacji oświetleniowej w częściach wspólnych — innych prace wynikające z audytu energetycznego. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Dworcowa 9 Podobszary rewitalizacji:

	Jednostka nr 12
Szacowany koszt [zł]	3 000 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Program Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 (FEP) Priorytet: FEPM.02 – Fundusze Europejskie dla zielonego Pomorza Działanie: FEPM.02.04 – Efektywność energetyczna – programy rewitalizacji Priorytet: FEPM.07 – Fundusze Europejskie dla zrównoważonego rozwoju społecznego Pomorza Działanie: FEPM.07.01 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich Budżet Gminy Miejskiej Człuchów
Termin realizacji	2025-2030
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Zmniejszenie emisji CO₂. Projekt zakłada kompleksową termomodernizację budynku komunalnego zlokalizowanego w obszarze rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów. Budynek jest w 100% własnością gminy i pełni istotną funkcję mieszkaniową dla lokalnej społeczności, w tym osób zagrożonych ubóstwem energetycznym i wykluczeniem społecznym. Planowana termomodernizacja, obejmująca m.in. docieplenie elewacji i ścian fundamentowych, wymianę pokrycia dachowego wraz z izolacją termiczną i remontem kominów, modernizację źródeł ciepła oraz wymianę oświetlenia w częściach wspólnych, bezpośrednio odpowiada na problemy obszaru. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zmniejszenia kosztów eksploatacyjnych, ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz poprawy wizerunku przestrzeni miejskiej, co jest kluczowe z perspektywy procesów rewitalizacyjnych. Wskaźniki: Wskaźniki produktu: — WLWK-PLRO023 - Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. Wskaźniki rezultatu: — WLWK-PLRR012 - Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej - bd — WLWK-RCR029 - Szacowana emisja gazów cieplarnianych - bd⁵ Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą

⁵ Wskaźnik możliwy będzie do określania po wykonaniu audytu energetycznego

	udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	4. Kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych przy ul. Dworcowej 8 i Kusocińskiego 3
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Gmina Miejska Człuchów
Zakres realizowanych zadań	Planuje się kompleksową termomodernizację 2 budynków komunalnych będących w 100% własnością Gminy Miejskiej Człuchów w zakresie przykładowo: — remontu elewacji i ścian fundamentowych z dociepleniem, — remontu pokrycia dachowego z izolacją termiczną, remont kominów, — wymiana źródeł ciepła, — remontu części wspólnych, — wymiany wewnętrznej instalacji oświetleniowej w częściach wspólnych — innych prace wynikające z audytu energetycznego. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	Ul. Dworcowa 8, Kusocińskiego 3 Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 12
Szacowany koszt [zł]	7 000 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Budżet Gminy Miejskiej Człuchów Środki zewnętrzne
Termin realizacji	2025-2030
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Zmniejszenie emisji CO ₂ . Projekt zakłada kompleksową termomodernizację dwóch budynków komunalnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów. Budynki te są w 100% własnością gminy i pełnią istotną funkcję mieszkaniową dla lokalnej społeczności, w tym osób zagrożonych ubóstwem energetycznym i wykluczeniem społecznym. Planowana termomodernizacja, obejmująca m.in. docieplenie elewacji i ścian fundamentowych, wymianę pokrycia dachowego wraz z izolacją termiczną i remontem kominów, modernizację źródeł ciepła oraz wymianę oświetlenia

	w częściach wspólnych, bezpośrednio odpowiada na problemy obszaru. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zmniejszenia kosztów eksploatacyjnych, ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz poprawy wizerunku przestrzeni miejskiej, co jest kluczowe z perspektywy procesów rewitalizacyjnych. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 2 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	5. Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego z zachowaniem zabytkowej fasady
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa Kraszewskiego 1
Zakres realizowanych zadań	Termomodernizacja (ocieplenie) ścian zewnętrznych budynku wpisanego do rejestru zabytków z zachowaniem oryginalnej fasady oraz struktury czerwonej cegły. Ocieplenie wykonane ze styropianem z zewnętrzną strukturą imitującą czerwoną cegłę. Budynek znajduje się w obszarze wyremontowanego Dworca PKP, będąc z złym stanie technicznym – wypłukane fugi pomiędzy cegłami powodujące nieszczelność, wpływając na złe parametry cieplne w okresie jesienno-zimowym. Ubytki w ścianach zewnętrznych sprzyjają zakładaniu gniazd, co jest problemem i zagrożeniem dla mieszkańców. Aktualny stan techniczny uniemożliwia efektywne korzystanie z obiektu, szczególnie pod względem energooszczędności, co źle wpływa na środowisko, ale przekłada się również na bardzo wysokie koszty ogrzewania przez zwiększone zużycie opału, a w konsekwencji większe zanieczyszczenie powietrza przez

	produkcję szkodliwych gazów, w tym CO₂. Przez ograniczone możliwości finansowe wspólnoty od wielu lat budynek wykluczony jest z dotychczasowych programów dofinansowania, będąc zabytkiem i budynkiem jednorodzinny. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Ignacego Kraszewskiego 1 w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 6
Szacowany koszt [zł]	120 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Wkład własny Środki zewnętrzne
Termin realizacji	III/IV kwartał 2025 r.
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Zmniejszenie emisji CO₂ oraz ilości używanego opału – pellet/drewno/węgiel/ekogroszek. Zwiększenie możliwości mieszkańców wspólnoty. Zwiększenie konkurencyjności dwóch niezamieszkiwanych od dłuższego czasu lokali mieszkalnych, na co wpływa również dotychczasowy koszt ogrzewania. Niezamieszkanie i nieogrzewane lokale wpływają niekorzystnie na lokale ogrzewane, które zwiększają straty ciepłne i muszą zwiększać emisję CO₂, przez zwiększoną ilość opału. Poprawa bezpieczeństwa w tym dzieci przez zakładaniem gniazd przez osy i szerszenie w pustkach ścian, które są nieszczelne. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	6. Termomodernizacja budynku przy ulicy Słowackiego 18 w Człuchowie wraz z wymianą poszycia dachowego
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa Słowackiego 18
Zakres realizowanych zadań	Modernizacja czterech ścian zewnętrznych budynku z wykorzystaniem materiału izolacyjnego w postaci płyt styropianowych bądź z wełny skalnej w systemie ETICS. Odwzorowanie sztukaterii i kolorystyki fasady obiektu zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków. Wymiana stolarki drzwiowej w formie zwiększone izolacyjności termicznej oraz przeprowadzenie termoizolacji poddasza z wykorzystaniem wełny skalnej. Wymiana poszycia dachowego na powierzchni wyższego zadaszenia budynku, wymiana rynnowania wraz z pracami blacharskimi przy kominach. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Słowackiego 18 w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 6
Szacowany koszt [zł]	300 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Wkład własny Środki zewnętrzne
Termin realizacji	II kwartał 2026 roku
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Wykonane prace przyczynią się do bezpośredniego zmniejszenia obciążenia finansowego związanego z ponoszonymi kosztami z tytułu ogrzewania lokali w obrębie budynku. Wymiana poszycia dachowego zapewni zabezpieczenie dla obiektu i jego mieszkańców przed zewnętrznymi czynnikami atmosferycznymi. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą

	udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	7. Termomodernizacja budynku przy ulicy Słowackiego 14 w Człuchowie oraz wymiana zadaszenia budynku gospodarczego⁶
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa Słowackiego 14
Zakres realizowanych zadań	Modernizacja czterech ścian zewnętrznych budynku z wykorzystaniem materiału izolacyjnego w postaci płyt styropianowych bądź z wełny skalnej w systemie ETICS oraz dokonanie zabezpieczeń (w postaci klamrowania) narażonych elementów budynku na zarysowania. Odwzorowanie sztukaterii i kolorystyki fasady obiektu zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków. Wymiana stolarki drzwiowej w formie zwiększonej izolacyjności termicznej oraz przeprowadzenie termoizolacji poddasza z wykorzystaniem wełny skalnej. Wymiana poszycia dachowego na budynku gospodarczym, przeprowadzenie kompletnej konserwacji wraz z wymianą obróbek blacharskich i wzmocnieniem konstrukcji więźby dachowej. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Słowackiego 14 w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 6
Szacowany koszt [zł]	300 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Wkład własny Środki zewnętrzne
Termin realizacji	III kwartał 2026 roku
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Wykonane prace przyczynią się do bezpośredniego zmniejszenia obciążenia finansowego związanego z ponoszonymi kosztami z tytułu ogrzewania lokali w obrębie budynku. Prace na budynku gospodarczym zwiększą bezpieczeństwo oraz umożliwią korzystanie z obiektu w sposób sprzyjający integracji mieszkańców.

⁶ W związku z tym, iż przy północnym skraju działki 28/2 obręb 64 przebiega gazociąg ś/c dn160PE rok budowy 2020 oraz przyłączy dn32PE do budynku 14 dz. 28/1 rok budowy 2020: Prace należy prowadzić zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 Kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Dział IV Wyposażenie techniczne budynków, Rozdział 7 Instalacja gazowa na paliwa gazowe.

	Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	8. Termomodernizacja budynku przy ulicy Słowackiego 7 w Człuchowie oraz zagospodarowanie terenu
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa Słowackiego 7
Zakres realizowanych zadań	Modernizacja czterech ścian zewnętrznych budynku z wykorzystaniem materiału izolacyjnego w postaci płyt styropianowych bądź z wełny skalnej w systemie ETICS. Odwzorowanie sztukaterii i kolorystyki fasady obiektu zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków. Wymiana stolarki drzwiowej w formacie zwiększonej izolacyjności termicznej oraz przeprowadzenie termoizolacji poddasza z wykorzystaniem wełny skalnej. Utwardzenie terenu przyległego do obiektu z wykorzystaniem nawierzchni ulepszonych oraz zrealizowanie punktów gromadzenia odpadów komunalnych. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Słowackiego 7 w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 6
Szacowany koszt [zł]	250 000,00 zł

Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Wkład własny Środki zewnętrzne
Termin realizacji	IV kwartał 2026 roku
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Wykonane prace przyczynią się do bezpośredniego zmniejszenia obciążenia finansowego związanego z ponoszonymi kosztami z tytułu ogrzewania lokali w obrębie budynku. Prace na budynku gospodarczym zwiększą bezpieczeństwo oraz umożliwią korzystanie z obiektu w sposób sprzyjający integracji mieszkańców. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	9. Termomodernizacja budynku przy ulicy Felczaka 3a w Człuchowie, konserwacja połaci dachowej oraz zagospodarowanie terenu
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa Felczaka 3a
Zakres realizowanych zadań	Modernizacja trzech ścian zewnętrznych budynku z wykorzystaniem materiału izolacyjnego w postaci płyt styropianowych bądź z wełny skalnej w systemie ETICS oraz dokonanie zabezpieczeń (w postaci kłamrowania) narażonych elementów budynku na zarysowania. Odwzorowanie

	sztukaterii i kolorystyki fasady obiektu zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków. Konserwacja połaci dachowej. Wymiana stolarki drzwiowej w formie zwiększonej izolacyjności termicznej oraz przeprowadzenie termoizolacji poddasza z wykorzystaniem wełny skalnej. Wykonanie utwardzeń pod ruch pieszych i pojazdów mechanicznych wraz z realizacją wiaty na gromadzenie odpadów komunalnych. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Felczaka 3a w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 6
Szacowany koszt [zł]	320 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Wkład własny Środki zewnętrzne
Termin realizacji	II kwartał 2026 roku
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Wykonane prace przyczynią się do bezpośredniego zmniejszenia obciążenia finansowego związanego z ponoszonymi kosztami z tytułu ogrzewania lokali w obrębie budynku. Prace na budynku gospodarczym zwiększą bezpieczeństwo oraz umożliwią korzystanie z obiektu w sposób sprzyjający integracji mieszkańców. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	10. Termomodernizacja budynku przy ulicy Felczaka 3 w Człuchowie, konserwacja połaci dachowej oraz zagospodarowanie terenu
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa Felczaka 3
Zakres realizowanych zadań	Modernizacja trzech ścian zewnętrznych budynku z wykorzystaniem materiału izolacyjnego w postaci płyt styropianowych bądź z wełny skalnej w systemie ETICS oraz dokonanie zabezpieczeń (w postaci kłamrowania) narażonych elementów budynku na zarysowania. Odwzorowanie sztukaterii i kolorystyki fasady obiektu zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków. Konserwacja połaci dachowej. Wymiana stolarki drzwiowej w formacie zwiększonej izolacyjności termicznej oraz przeprowadzenie termoizolacji poddasza z wykorzystaniem wełny skalnej. Wykonanie utwardzeń pod ruch pieszych i pojazdów mechanicznych wraz z realizacją wiaty na gromadzenie odpadów komunalnych. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Felczaka 3 w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 6
Szacowany koszt [zł]	320 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Wkład własny Środki zewnętrzne
Termin realizacji	II kwartał 2026 roku
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Wykonane prace przyczynią się do bezpośredniego zmniejszenia obciążenia finansowego związanego z ponoszonymi kosztami z tytułu ogrzewania lokali w obrębie budynku. Prace na budynku gospodarczym zwiększą bezpieczeństwo oraz umożliwią korzystanie z obiektu w sposób sprzyjający integracji mieszkańców. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu,

	uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	11. Poprawa stanu instalacji kominowej oraz wymiana źródeł ogrzewania indywidualnego dla budynku przy ulicy Dworcowa 16 w Człuchowie
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa Dworcowa 16
Zakres realizowanych zadań	Przeprowadzenie prac w zakresie zabezpieczenia lokali w możliwość korzystania z własnych źródeł ogrzewania oraz możliwości wymiany tegoż źródła na spełniające wymogi uchwały antysmogowej województwa pomorskiego. Dokonanie poprawy stanu instalacji kominowej zarówno związanej z kanałami wentylacyjnymi, jak i dymnymi, ponowne zagospodarowanie kanałów z przypisaniem ich do poszczególnych lokali – przeprowadzenie inwentaryzacji. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Dworcowa 16 w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 6
Szacowany koszt [zł]	100 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Wkład własny Środki zewnętrzne
Termin realizacji	II kwartał 2026 roku
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Wykonane prace przyczynią się do bezpośredniego zmniejszenia obciążenia finansowego związanego z ponoszonymi kosztami z tytułu ogrzewania lokali (zastosowanie nowych źródeł ogrzewania o zwiększonej sprawności) oraz przyczynią się do przestrzegania wymogów środowiskowych nakreślonych na przyszłe lata przez ustawodawcę. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych indywidualnych źródeł ciepła – 4 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z

dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Nazwa	12. Termomodernizacja budynku przy ulicy Dworcowa 10 w Człuchowie oraz dokonanie poprawy instalacji kanalizacyjnej i utwardzenie terenu
Powiązanie z celami i kierunkami działania GPR	Cel rewitalizacji 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych Kierunek działania 2.2. Modernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych
Podmiot realizujący	Wspólnota Mieszkaniowa Dworcowa 10
Zakres realizowanych zadań	Modernizacja czterech ścian zewnętrznych budynku z wykorzystaniem materiału izolacyjnego w postaci płyt styropianowych bądź z wełny skalnej w systemie ETICS. Odwzorowanie sztukaterii i kolorystyki fasady obiektu zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków. Wymiana stolarki drzwiowej w formie zwiększonej izolacyjności termicznej. Zrealizowanie docieplenia połaci dachowej z wykorzystaniem styropapy, wymiana orynnowania wraz z pracami blacharskimi przy kominach. Przeprofilowanie przyłącza kanalizacyjnego według nakazanych warunków technicznych oraz wykonanie zagospodarowania i utwardzenia terenu na wjeździe. Szczegółowy zakres prac będzie wynikać z audytu energetycznego.
Miejsce realizacji	ul. Dworcowa 10 w Człuchowie Podobszary rewitalizacji: Jednostka nr 12
Szacowany koszt [zł]	240 000,00 zł
Planowane źródło finansowania realizacji przedsięwzięcia	Wkład własny Środki zewnętrzne
Termin realizacji	II kwartał 2026 roku

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Rezultaty: Wykonane prace przyczynią się do bezpośredniego zmniejszenia obciążenia finansowego związanego z ponoszonymi kosztami z tytułu ogrzewania lokali w obrębie budynku. Wymiana poszycia dachowego zapewni zabezpieczenie dla obiektu i jego mieszkańców przed zewnętrznymi czynnikami atmosferycznymi. Przebudowa przyłącza kanalizacyjnego zapewni zabezpieczenie sanitarne oraz środowiskowe. Utwardzenie przyczyni się do poprawy korzystania z obiektu przez mieszkańców. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków – 1 szt. Sposób oceny: Protokół odbioru.
Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad dostępności, tak aby osoby ze szczególnymi potrzebami mogły w pełni korzystać z efektów projektu. Zakłada się stosowanie rozwiązań zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego oraz zasadami projektowania uniwersalnego, w tym eliminowanie barier architektonicznych i zapewnianie bezpiecznego dostępu do części wspólnych budynku. Szczegółowy zakres rozwiązań zwiększających dostępność zostanie określony na etapie projektowania. Podczas realizacji przedsięwzięcia stosowana będzie informacja o planowanych i zakończonych pracach remontowych na stronie internetowej – z uwzględnieniem zasad dostępności cyfrowej (WCAG 2.1) oraz w formie drukowanej umieszczanej w dostępnym miejscu, uwzględniającej tekst łatwy do czytania (ETR) i duży druk. Informacje będą udostępniane z wyprzedzeniem w sposób przejrzysty, zrozumiały i pozbawiony języka specjalistycznego z umożliwieniem zgłaszania potrzeb lub problemów technicznych w formie elektronicznej i telefonicznej.
Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji	Konflikty między mieszkańcami.

Źródło: Opracowanie własne

5.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030, poza podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, planowane są także inne działania, których realizacja wzmocni efekty procesu rewitalizacji.

W niniejszym rozdziale przedstawiono przedsięwzięcia uzupełniające, które zostały zgłoszone przez interesariuszy rewitalizacji w ramach procesu zbierania propozycji projektów rewitalizacyjnych, prowadzonego przez Gminę Człuchów w formule partycypacyjnej. Zgłoszenia te stanowią odpowiedź lokalnej społeczności na zidentyfikowane potrzeby i wpisują się w cele określone w Programie Rewitalizacji. Proponowane przez mieszkańców działania

mogą zostać ujęte jako przedsięwzięcia uzupełniające – przewidziane do realizacji w dalszej kolejności, w przypadku dostępności odpowiednich środków finansowych.

Ich obecność w programie potwierdza istotną rolę mieszkańców jako współtwórców procesu rewitalizacji oraz podkreśla znaczenie oddolnych inicjatyw w budowaniu trwałych zmian społecznych i przestrzennych. Choć priorytetem pozostają działania główne, zgłoszone przez Gminę jako kluczowe dla osiągnięcia zakładanych efektów, włączenie projektów mieszkańców wzmacnia spójność programu z realnymi potrzebami społeczności lokalnej.

Należą do nich następujące zadania:

1. Modernizacja boiska trawiastego oraz placu zabaw przy ul. Grodzisko w Człuchowie;
2. Wymiana ogrodzenia (częściowa) wokół działki należącej do wspólnoty mieszkaniowej ul. Kraszewskiego 1 w Człuchowie;
3. Zabudowa pojemników śmietnikowych zadaszoną i zamykaną wiatą;
4. Zagospodarowanie części działki znajdującej się przy ulicy Słowackiego 21 w Człuchowie;
5. „Rewitalizacja – Nasze podwórko”;
6. Zagospodarowanie skwerku znajdującego się w pobliżu dworca kolejowego przy ul. Ignacego Kraszewskiego w Człuchowie.
7. Wykonanie izolacji termicznej elewacji budynku przy ulicy Dworcowa 23 w Człuchowie oraz zagospodarowanie terenu.

Powyższe projekty realizowane są w ramach celu 2 Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych oraz wyznaczonego dla niego kierunku działania 2.2. 2.2. Kształtowanie funkcjonalnej, estetycznej i dostępnej przestrzeni wspólnej oraz otoczenia zamieszkania.

Realizacja wskazanych zadań uzupełniających ma istotne znaczenie dla kompleksowego procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia takie jak modernizacja boiska trawiastego i placu zabaw przy ul. Grodzisko, zagospodarowanie skwerku przy ul. Ignacego Kraszewskiego, realizacja inicjatywy „Nasze podwórko” czy uporządkowanie terenów przy ul. Słowackiego 21 w bezpośredni sposób poprawiają jakość przestrzeni wspólnych oraz komfort życia mieszkańców. Wymiana ogrodzenia, wykonanie izolacji elewacji czy budowa zamykanej wiaty śmietnikowej przyczyniają się do zwiększenia estetyki, bezpieczeństwa i funkcjonalności otoczenia budynków. Są to działania odpowiadające na konkretne potrzeby lokalnej społeczności, często zgłaszane przez mieszkańców, które realnie wpływają na poprawę warunków zamieszkania, integrację społeczną i poczucie odpowiedzialności za wspólną przestrzeń.

Choć ich skala inwestycyjna bywa niewielka, przedsięwzięcia te mają wartość społeczną i wzmacniają skuteczność rewitalizacji – szczególnie w obszarach o złożonych problemach

społecznych i przestrzennych. Wspierają proces odbudowy kapitału społecznego poprzez tworzenie uporządkowanej i funkcjonalnej przestrzeni sprzyjającej sąsiedzkim interakcjom, podnoszą estetykę otoczenia, ułatwiają codzienne funkcjonowanie oraz zwiększają dostępność do przestrzeni wspólnej dla wszystkich grup mieszkańców – w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Działania te stanowią istotny element ukierunkowany na poprawę warunków życia w obszarach zdegradowanych oraz zwiększenie efektywności wdrażania celów rewitalizacyjnych w wymiarze lokalnym. Wspierają też trwałość efektów działań podstawowych, stanowiąc dla nich uzupełnienie i kontekst codziennego doświadczenia mieszkańców. W dłuższej perspektywie ich realizacja przyczyni się do wzmocnienia spójności przestrzennej i społecznej oraz do utrwalenia pozytywnych zmian na obszarze rewitalizacji.

6. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poszczególne projekty rewitalizacyjne dopełniają się przestrzennie. Projekty infrastrukturalne będą realizowane na obszarze rewitalizacji, a w ich ramach działania społeczne. Na obszarze rewitalizacji zaplanowano poprawę dostępności przestrzeni publicznych. Atrakcyjna przestrzeń publiczna, będzie nie tylko miejscem spotkań mieszkańców z terenów rewitalizowanych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, ale będzie dostępna również dla mieszkańców tych obszarów gminy, które nie zostały wyznaczone do rewitalizacji. Dzięki temu nastąpi rzeczywista integracja lokalnej społeczności.

Projekty społeczne skierowane do grup wykluczonych społecznie, przyczynią się do ożywienia społecznego mieszkańców zdegradowanych obszarów oraz spadku liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W konsekwencji spowoduje to ograniczenie bezrobocia na obszarze rewitalizacji. Powyższe zjawisko będzie oddziaływać na obszar całej gminy, ponieważ poprawa sytuacji materialnej osób z grup wykluczonych społecznie spowoduje ograniczenie liczby beneficjentów pomocy społecznej i występowania negatywnych zjawisk społecznych.

Należy podkreślić, że pośrednie efekty realizacji poszczególnych zadań wpłyną na osiągnięcie więcej niż jednego celu. Niektóre z obiektów mogą być wykorzystywane do prowadzenia różnego rodzaju spotkań, zaplanowanych w ramach rewitalizacji.

Tabela 59. Zintegrowanie projektu społecznych z infrastruktury

Działanie infrastrukturalne (twarde)	Powiązane działanie społeczne (miękkie)	Opis powiązania i efekt synergii
Utworzenie miejsca typu Dom Sąsiedzki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej zarządzanej przez MOPS przy ul. Słowackiego 3	Organizacja animacji lokalnych, spotkań sąsiedzkich, warsztatów międzypokoleniowych, wsparcia wolontariatu.	Modernizacja budynku tworzy wielofunkcyjną i dostępność przestrzeń wspólną, która umożliwia bezpośrednią realizację działań wzmacniających więzi społeczne i sąsiedzkie. Dom Sąsiedzki stanie się centrum życia lokalnego, miejscem integracji pokoleniowej i aktywizacji społecznej mieszkańców. Przedsięwzięcie obejmuje zarówno działania twarde związane z modernizacją infrastruktury jak i działania miękkie związane z aktywizacją, organizacją spotkań dla mieszkańców.
Utworzenie parku kieszonkowego przy Domu Sąsiedzkim ze strefą rekreacji dzieci i dorosłych	Wspólne planowanie i pielęgnacja elementów parku przez mieszkańców, Warsztaty ogrodnicze, ekologiczne, kulinarne, Działania integrujące (np. pikniki, dni sąsiedzkie, animacja dla dzieci i seniorów).	Park kieszonkowy staje się przestrzenią wspólną aktywności i edukacji. Realizacja działań integracyjnych na świeżym powietrzu sprzyja kontaktom międzyludzkim, edukacji ekologicznej, kształci mieszkańców poprzez warsztaty praktyczne i wzmacniania tożsamość lokalną. Infrastrukturze towarzyszy konkretna oferta animacyjna dopasowana do potrzeb różnych grup mieszkańców. Przedsięwzięcie obejmuje zarówno działania twarde związane z modernizacją infrastruktury jak i działania miękkie związane z aktywizacją, organizacją spotkań dla mieszkańców.
Termomodernizacja budynków we wspólnotach mieszkaniowych	Spotkania informacyjne i konsultacje z mieszkańcami, kampanie sąsiedzkie nt. komfortu cieplnego w ramach działań związanych z aktywizacją mieszkańców przy projektach dot. budowy i zagospodarowania parku kieszonkowego oraz Utworzenie miejsca typu Dom Sąsiedzki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej.	Włączenie mieszkańców we wczesne etapy procesu modernizacji (np. wybór rozwiązań) zwiększa ich zaangażowanie, wiedzę i poczucie współdecydowania. Projekty stają się pretekstem do budowy dialogu i współpracy sąsiedzkiej.

Źródło: Opracowanie własne

Komplementarność przestrzenna

W Gminnym Programie Rewitalizacji uwzględnione zostały projekty, które realizowane będą na obszarze rewitalizacji, jednak zasięg ich oddziaływania wykracza poza jego granice. Projekty przeprowadzone na terenie podobszarów Jednostka nr 6, Jednostka nr 7 i Jednostka nr 12 wpłyną na mieszkańców pozostałych części miasta, m.in. wynika to ze specyfiki obiektów użyteczności publicznej oraz przestrzeni publicznych poddanych renowacji i przebudowie. Wynikają one z występującego tzw. efektu synergii pomiędzy poszczególnymi działaniami. Zagospodarowanie terenów miasta, umożliwi i stworzy dla mieszkańców miejsca, gdzie aktywne spędzanie czasu wolnego przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale też wszystkich jego mieszkańców korzystnie wpłynie na jakość ich życia, włączenie i integrację społeczną, a także na ich zdrowie. Skutek w postaci włączenia i integracji społecznej przyniosą również działania obejmujące zajęcia dla różnych grup społecznych i wiekowych.

Zaplanowane projekty wzajemnie dopełniają się pod względem przestrzennym, nie powodując przenoszenia problemów na inne tereny. Ponadto, w wyniku ciągłej analizy następstw podejmowanych decyzji dla polityki przestrzennej miasta i monitoringu okresowego, realizacja założeń Programu nie prowadzi do niepożądanych efektów. Zaplanowany uzupełniający projekt rewitalizacyjny spowoduje wzmocnienie efektów osiągniętych w wyniku realizacji głównych projektów rewitalizacyjnych. Należy ponadto zaznaczyć, iż realizacja zaplanowanych zadań zapewni efektywne oddziaływanie na cały obszar dotknięty kryzysem, nie tylko w pojedynczych miejscach.

W wyniku realizacji projektów infrastrukturalnych powstaną obiekty, bezpośrednio w których i w najbliższym sąsiedztwie planuje się realizację projektów miękkich.

Komplementarność problemowa

W Gminnym Programie Rewitalizacji zaplanowano realizację projektów dopełniających się wzajemnie tematycznie, co spowoduje, że w sposób kompleksowy zostaną rozwiązane przyczyny kryzysu występujące na danym obszarze. Działania w zakresie rewitalizacji, powiązane są również ze strategicznymi decyzjami miasta.

Komplementarność problemowa opierać się będzie na:

- wzajemnym dopełnianiu się działań sektorowych (dopełnienie programów, inwestycji służącym celom społecznym),
- parametryzacji pożądanego stanu, do którego osiągnięcia prowadzi realizacja programu (wskaźniki rezultatu),
- ocenie spójności działań z efektami analiz na obszarze województwa (monitorowanie i ocena wpływu rewitalizacji na wskaźniki regionalne).

Działania infrastrukturalne powiązane zostały z zadaniami o charakterze społeczno-gospodarczym. Przewidziane do realizacji projekty wpływają w sposób kompleksowy na aspekty w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej. Realizacja przedsięwzięć służy dodatkowo poprawie jakości środowiska i życia mieszkańców. Przedmiotowy Program jest również komplementarny z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym oraz jest powiązany ze strategicznymi decyzjami miasta w innych dziedzinach.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji zaplanowano działanie miękkie o obszernym zakresie, które będzie realizowane w latach 2025-2030. Zakres ten obejmuje takie zadania, aby wszystkie zdiagnozowane problemy dostrzeżone w obszarze rewitalizacji zostały rozwiązane.

Działanie miękkie prowadzone w ramach powyższych przedsięwzięć, będą przyczyniać się do walki z wieloma negatywnymi zjawiskami, jakie zostały zidentyfikowane w trakcie diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów, w tym m.in.:

- z wykluczeniem społecznym i niską aktywnością mieszkańców, poprzez organizację sąsiedzkich spotkań tematycznych, warsztatów kulinarnych i komputerowych w Domu Sąsiedzkim przy ul. Słowackiego 3,
- z brakiem integracji międzypokoleniowej, poprzez realizację wspólnych działań animacyjnych i wolontariackich w Domu Sąsiedzkim oraz podczas wydarzeń w parku kieszonkowym (np. pikniki, dni sąsiedzkie),
- z ograniczonym dostępem do usług społecznych, poprzez wsparcie grup samopomocowych oraz prowadzenie zajęć w obiektach dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- z brakiem przestrzeni sprzyjających wspólnemu spędzaniu czasu, poprzez urządzenie parku kieszonkowego i organizację działań ekologiczno-edukacyjnych (warsztaty ogrodnicze, wspólne sadzenie, działania dla dzieci i seniorów),
- z bezrobociem i biernością zawodową mieszkańców, niskim poziomem kwalifikacji poprzez organizację warsztatów komputerowych, kulinarnych, ogrodniczych.

Aby uczestnicy działań miękkich mogli korzystać z bezpiecznej infrastruktury, niezbędne jest jej dostosowanie do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, a także zwiększenie jej atrakcyjności. Należy zadbać również o bezpieczeństwo mieszkańców przed i po realizacji działań społecznych.

Należy również podkreślić, że planowane działania nie spowodują przeniesienia problemów na inne obszary. Nie wiążą się też z wykluczeniem pozostałych mieszkańców Gminy Miejskiej

Człuchów, czy osób odwiedzających. Z efektów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą mogli korzystać wszyscy zainteresowani, w tym mieszkańcy spoza obszaru rewitalizacji i turyści. Zakładanym efektem przeprowadzonego procesu rewitalizacji będzie ożywienie społeczno-gospodarcze przede wszystkim obszaru rewitalizacji, przy czym wpłynie ono pozytywnie na całą Gminę Miejską Człuchów. Działania społeczne będą organizowane z myślą o mieszkańcach dotkniętych problemami społecznymi, w tym o osobach zagrożonych wykluczeniem m.in. ze względu na wiek, bezrobocie, niepełnosprawność, czy ubóstwo. Z kolei infrastruktura, która zostanie zmodernizowana lub która powstanie w wyniku realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, będzie służyła ogółu społeczeństwa przez cały okres realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i po jej zakończeniu.

Gmina Miejska Człuchów w ramach realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będzie podejmowała działania niezbędne do zwiększenia dostępności przestrzeni publicznej dla osób w różnym wieku i zmagających się z ograniczeniami ze względu na niepełnosprawność lub chorobę. Ponadto planowane przedsięwzięcia wpłyną na poprawę sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji z zakresu rozwiązywania problemów społecznych oraz ożywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Struktura i system zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji, pozwala na efektywne współdziałanie ze sobą różnych instytucji, co wpływa na skuteczniejsze rozwiązanie występujących na tym terenie negatywnych zjawisk i zagrożeń.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna opierać się będzie na:

- efektywnym systemie zarządzania rewitalizacją (w oparciu o system terytorialny),
- spójności działań proceduralnych (monitorowanie, czy proceduralność działań nie wpływa na ich skuteczność),
- wypracowaniu trwałych standardów.

Osobami odpowiedzialnymi za monitorowanie oraz koordynowanie działań określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji, a także za sprawozdawczość i ocenę, będą pracownicy Urzędu Miejskiego w Człuchowie oraz podobszarów organizacyjnych miasta, posiadający wiedzę i doświadczenie w zakresie zagadnień istotnych z punktu widzenia rewitalizacji. Poszczególne zadania będą wykonywane przez pracowników Urzędu Miejskiego zgodnie z ich kompetencjami i zakresem obowiązków. Ponadto utworzony zostanie Komitet Rewitalizacji pełniący funkcję opiniotawczą-doradczą w ramach prowadzenia procesu rewitalizacji na terenie miasta.

Komplementarność międzyokresowa

Poprzednim programem był „Gminny Program Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie” uchwałą nr XXXIII.234.2017 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 30 października 2017 r. Uchwałą nr XLV.373.2022 z dnia 17 października 2022 r. Rada Miejska w Człuchowie przyjęła zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie. W ramach Programu zaplanowane zostały następujące projekty:

1. Utworzenie Centrum Rodzin;
2. Przebudowa budynku MDK na potrzeby utworzenia „Centrum Rodzin” wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku MDK w Człuchowie;
3. Utworzenie przestrzeni publicznej dla mieszkańców Śródmieścia;
4. Remonty wybranych elementów wspólnych w budynkach mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem ich bezpośredniego otoczenia;
5. Bezpośrednie zagospodarowanie otoczenia budynków spółdzielni mieszkaniowej;
6. Włączenie społeczne mieszkańców w realizację zadań inwestycyjnych wynikających z GPR;
7. Budowa dróg miejskich – Przebudowa nawierzchni drogowych wraz z przebudową kanalizacji deszczowej ul. Jana Nowaka-Jeziorańskiego w Człuchowie;
8. Rozbudowa i przebudowa przepompowni ścieków przy ul. Garbarskiej;
9. Remonty klatek schodowych budynków SML-W „Pomorzanka”;
10. Szansa na sukces zawodowy.

Spośród 10 zaplanowanych przedsięwzięć do końca 2022 r. podjęto realizację 9 z nich, z czego zadania o numerach: 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 9 zrealizowano w całości. Wdrażanie zadania nr 1, tj. Utworzenie Centrum Rodzin, zgodnie ze sprawozdaniem z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Śródmieścia w Człuchowie za rok 2022, zostało zakończone 31.01.2023 r. Działalność Centrum Rodzin jest kontynuowana i cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale także osób spoza jednostki Śródmieście. Przedsięwzięcie nr 8, tj. Rozbudowa i przebudowa przepompowni ścieków przy ul. Garbarskiej nie zostało zrealizowane. W 2017 r. na potrzeby przyszłej inwestycji zaktualizowano dokumentację projektową, natomiast prace budowlane nie rozpoczęły się w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Zadaniem, z którego realizacji zrezygnowano w całości, jest zadanie nr 10.

Projekty rewitalizacyjne były realizowane przez następujące podmioty:

- Gminę Miejską Człuchów,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

- Wspólnoty Mieszkaniowe: Jana III Sobieskiego 6, Plac Bohaterów 1, Szczecińska 2, Szczecińska 12, Szczecińska 21, Szczecińska 22, Traugutta 6, Traugutta 7A,
- Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko-Własnościową „POMORZANKA”,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

Do realizacji działań włączone zostały również organizacje pozarządowe, jak i sami mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa opierać się będzie na:

- analizie dotychczasowych działań miasta, ocenie skuteczności osiągnięć, efektywności,
- wykorzystaniu wniosków z dotychczasowych działań ewaluacyjnych.

W poniższej tabeli zaprezentowano listę części projektów komplementarnych, zrealizowanych na terenie miasta Człuchów w ramach perspektyw finansowych 2007-2013, 2014-2020 i 2021-2027.

Tabela 60. Projekty komplementarne społeczne zrealizowane w ramach perspektyw finansowych 2007-2013, 2014-2020 i 2021-2027

Lp.	Beneficjent	Program, priorytet, działanie, poddziałanie	Nazwa projektu	Całkowita wartość projektu	Kwota dofinansowania
1.	Gmina Miejska Człuchów	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty 2007 - 2013	Przedmioty kluczowe są odlotowe!	235 557,36 zł	200 223,76 zł
2.	Gmina Miejska Człuchów	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty 2007 - 2013	Pomóżmy najmłodszym rozwinąć skrzydła – wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów klas I-III w Gminie Miejskiej Człuchów	210 700,00 zł	179 095,00 zł
3.	Gmina Miejska Człuchów	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej 2007 - 2013	Klub Integracji Społecznej w Człuchowie	163 025,85 zł	138 571,97 zł
4.	Gmina Miejska Człuchów	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty 2007 - 2013	Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych Gminy Człuchów	146 580,30 zł	124 593,26 zł
5.	Gmina Miejska Człuchów	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji 2007 - 2013	Razem możemy więcej!	40 073,85 zł	34 062,77 zł
6.	Powiat człuchowski - Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 6.1. Poprawa dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie 2007 - 2013	Nie daj się wykluczyć	24 845 000,00 zł	21 081 105,00 zł
7.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji 2007 - 2013	Promocja Integracji Społecznej na terenie miasta Człuchowa	3 020 040,72 zł	2 567 034,61 zł

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Lp.	Beneficjent	Program, priorytet, działanie, poddziałanie	Nazwa projektu	Całkowita wartość projektu	Kwota dofinansowania
8.	Powiat Człuchowski/Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. St. Czarnieckiego Liceum Ogólnokształcące w Człuchowie	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty 2007 - 2013	Nie zostaną w tyle	1 017 082,00 zł	864 519,70 zł
9.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji 2007 - 2013	Wykorzystajmy szansę na lepsze jutro!	699 766,75 zł	594 801,74 zł
10.	Gmina Miejska Człuchów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 8.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne – wsparcie dotacyjne	Rewitalizacja Śródmieścia w Człuchowie	11 044 148,13 zł	3 756 414,90 zł
11.	Gmina Miejska Człuchów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 6.2. Usługi społeczne	Utworzenie Centrum Rodzin	1 299 916,57 zł	1 104 929,08 zł
12.	Gmina Miejska Człuchów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 3.2. Edukacja ogólna	Edukacja drogą do sukcesu w Gminie Człuchów	1 006 500,00 zł	855 525,00 zł
13.	Powiat człuchowski / Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 5.1. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych - projekty Powiatowych Urzędów Pracy	Aktywizacja osób bezrobotnych w powiecie człuchowskim	2 173 355,00 zł	1 847 351,75 zł
14.	Gmina Miejska Człuchów/Szkoła Podstawowa nr 1 im. Przyjaciół Ziemi w Człuchowie	Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 5.8. Edukacja ogólna i zawodowa	Kompetencje kluczowe w Człuchowie na 6.0 !	1 681 974,61 zł	1 429 678,41 zł
15.	Powiat człuchowski / Powiatowy Ośrodek Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki w Człuchowie	Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 5.8. Edukacja ogólna i zawodowa	Poprawa jakości kształcenia zawodowego na terenie Powiatu Człuchowskiego	2 595 964,00 zł	2 206 569,40 zł

Źródło: <http://www.mapadotacji.gov.pl/> (dostęp: 13.05.2025 r.)

Reasumując, część przedsięwzięć realizowanych na terenie miasta Człuchów ma swoją kontynuację tematyczną. Ponadto, powyższe projekty są komplementarne z projektami zaplanowanymi w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji pod względem:

- przedmiotowym - przyczyniają się do skuteczniejszej i efektywniejszej realizacji zadań własnych miasta i jej podobszarów organizacyjnych,
- geograficznym - realizowane były, są i będą na terenie miasta,
- funkcjonalnym - przyczyniają się do poprawy życia społecznego mieszkańców oraz jakości infrastruktury technicznej na terenie miasta oraz poprawy skuteczności zarządzania miastem w zakresie wykorzystania środków pozabudżetowych.

Komplementarność źródeł finansowania

Jednym ze źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki pochodzące z funduszy unijnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierać się będą na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia środków pochodzących z EFRR, EFS i FS. Ponadto projekty uzupełniane będą wkładem własnym – publicznym i prywatnym oraz innymi środkami zewnętrznymi. Dzięki zapewnieniu komplementarności z zakresu źródeł finansowania uzyskane zostaną korzystniejsze efekty dla obszarów podlegających rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania opierać się będzie na:

- uzupełnianiu i łączeniu form wsparcia (EFRR, EFS, FS, publicznych środków krajowych);
- tworzeniu warunków do włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

Za większość działań odpowiedzialna będzie Gmina Miejska Człuchów. Zaplanowane zostały także zadania, do realizacji których wymagana będzie współpraca z pozostałymi interesariuszami, np. instytucjami kultury czy podobszarami organizacyjnymi gminy. W związku z tym, że działania będą podejmowane przez różne podmioty, będą one zdywersyfikowane pod kątem źródeł finansowania. Najwyższy wkład w realizację procesu rewitalizacji wniesie Gmina Miejska Człuchów, przy czym szacowane środki finansowe będą pochodziły nie tylko z budżetu własnego, ale i ze źródeł zewnętrznych, w tym środków krajowych i europejskich.

7. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym. Skutki jego wdrożenia obejmują podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. W związku z tym konieczne

jest zaangażowanie przedstawicieli różnych grup interesariuszy do prac zarówno w proces przygotowania Programu Rewitalizacji, jak i w proces jego zarządzania. Aktywny udział interesariuszy jest koniecznym warunkiem powodzenia długofalowego rozwoju obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Prace nad przygotowaniem Programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie programu opierają się na współpracy z różnymi grupami interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- właściele, użytkownicy wieczystości nieruchomości oraz podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność społeczną (w tym organizacje pozarządowe grupy nieformalne),
- podobszaru samorządu terytorialnego i ich podobszaru organizacyjne,
- pozostali mieszkańcy miasta i podmioty niewymienione powyżej, prowadzące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Zapewnienie udziału interesariuszy w proces tworzenia dokumentu polega na realizacji wśród interesariuszy następujących działań, tj.:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenia do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istotnie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowywaniu i realizacji Programu Rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Rewitalizacja jest procesem, który bezpośrednio skierowany jest do społeczeństwa lokalnego, gdyż w wyniku nasilenia na danym obszarze negatywnych zjawisk, część mieszkańców może być wykluczona z życia społecznego miasta.

W związku z tym, zaplanowane działania rewitalizacyjne mają również na celu pobudzenie lokalnej społeczności oraz aktywne zaangażowanie mieszkańców miasta i pozostałych interesariuszy w tworzeniu i realizacji GPR, który uwzględnia w swoich założeniach istotne dla tych grup elementy. Współdziałanie podobszaru samorządu terytorialnego z interesariuszami przy podejmowaniu istotnych decyzji jest niezwykle ważne dla efektywności wdrażanych założeń.

Zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa) Gminny Program Rewitalizacji jest uznawany za Inny Instrument Terytorialny (IIT), dzięki czemu miasto po spełnieniu wymogów dotyczących IIT może ubiegać się o środki unijne dostępne w ramach m.in. Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021-2027. W związku z powyższym, przystępując do prac nad procesem rewitalizacji Gmina Miejska Człuchów przy okazji identyfikacji interesariuszy rewitalizacji, wzięła pod uwagę także wymogi wynikające z ustawy wdrożeniowej.

W toku analizy, za partnerów społecznych i podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie lub realizujących działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, ochrony środowiska, praw obywatelskich, praw osób z niepełnosprawnością, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne, uznano przede wszystkim organizacje i stowarzyszenia pozarządowe działające na obszarze miasta, które zostały włączone w proces tworzenia GPR, w tym m.in. organy szkolne (rady rodziców, samorządy uczniowskie). Partnerzy ci, przyczynili się do ostatecznego kształtu przygotowywanego w sposób partycypacyjny dokumentu, jak i samej interwencji rewitalizacyjnej. Ich zaangażowanie na etapie wdrażania programu będzie przede wszystkim polegało na monitoringu realizacji wyznaczonych przedsięwzięć, pomagając w osiągnięciu określonych celów rewitalizacyjnych.

Aby w pełni spełnić wymagania art. 36 ustawy wdrożeniowej i uznać Gminny Program Rewitalizacji (GPR) za Inny Instrument Terytorialny (IIT), kluczowe jest zapewnienie, że na każdym etapie prac nad dokumentem oraz jego wdrażania, wszyscy partnerzy społeczno-gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie miały możliwość aktywnego uczestnictwa.

Już na etapie diagnozy, która miała na celu wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, lokalne społeczności, organizacje pozarządowe oraz inne zainteresowane

podmioty miały możliwość włączenia się w proces. Podczas prac diagnostycznych, dane niezbędne do przeprowadzenia dokładnej analizy były pozyskiwane od różnych instytucji działających na terenie miasta. W proces ten zaangażowane były między innymi lokalna policja, która dostarczyła informacji na temat bezpieczeństwa i występujących zagrożeń, a także Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS), który dostarczył danych na temat sytuacji społecznej mieszkańców, zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach konsultacji społecznych projektu uchwały dotyczącej wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, wszyscy zainteresowani, w tym organizacje społeczne, przedstawiciele lokalnego biznesu, instytucje edukacyjne oraz mieszkańcy, mieli możliwość wyrażenia swojej opinii. Proces konsultacyjny był otwarty i transparentny, co zapewniło, że różnorodne głosy i potrzeby społeczności zostały uwzględnione w finalnej wersji uchwały. Ponadto każdy miał możliwość zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które zostały uwzględnione w GPR. Proces ten był otwarty zarówno dla organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, jak i indywidualnych mieszkańców, co umożliwiło szerokie zaangażowanie społeczne w planowanie działań rewitalizacyjnych. Podczas opracowywania zasad dotyczących składu oraz funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji również przeprowadzono konsultacje społeczne, które były otwarte dla wszystkich zainteresowanych. Dzięki temu procesowi, Komitet zostanie utworzony w sposób, który odzwierciedlał będzie różnorodne interesy społeczne i zapewniał reprezentatywność różnych grup społecznych.

7.1. Proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Podmiotem odpowiedzialnym za proces przygotowania programu rewitalizacji jest Gmina Miejska Człuchów.

Fundamentem działań na każdym etapie procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. W celu prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji i odniesienia sukcesu w tym zakresie, konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Stąd istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział na etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji. Sposób włączenia interesariuszy na obszarze rewitalizacji na terenie gminy opierał się na przeprowadzaniu różnych form następujących konsultacji społecznych.

Pierwszy etap konsultacji dotyczył wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. **Konsultacje trwały od 16.12.2024 r. do 20.01.2024 r.** Konsultacje były prowadzone w następujących formach:

- zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej na zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej formularzu. Uwagi na formularzu mogły być składane w Urzędzie Miejskim w Człuchowie, Wojska Polskiego 1, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu oraz mogą być przesyłane na adres e-mail: sekretariat@czluchow.eu;
- zbieranie uwag ustnych w Urzędzie Miejskim w Człuchowie, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu;
- spotkanie, które odbyło się w dniu 13.01.2025 r. o godz. 16:00 w Urzędzie Miejskim w Człuchowie.

Wybrano te techniki, ponieważ są one popularne, nieskomplikowane i dążą do bezpośredniego zaangażowania całej społeczności i miasta w proces rewitalizacji.

Aby zapewnić jak największy udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych interesariuszy rewitalizacji, o każdej z form konsultacji zostali oni wcześniej powiadomieni poprzez ogłoszenie na stronie internetowej Gminy Miejskiej Człuchów, Biuletynie Informacji Publicznej, w prasie, na tablicy ogłoszeń w Urzędzie, w budynku Dworca PKP, znajdującego się w obszarze rewitalizacji oraz w sposób zwyczajowo przyjęty w mieście.

Konsultacjom społecznym podlegał projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów wraz z załącznikami, tj. mapami przedstawiającymi granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów.

W trakcie konsultacji społecznych można było zapoznać się również z przygotowaną Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów. Materiały zostały udostępnione na stronie internetowej Gminy Miejskiej Człuchów i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Człuchowie oraz w formie wydruku w informacji Urzędu Miejskiego.

Podczas spotkania konsultacyjnego przedstawiono podstawę prawną i definicję rewitalizacji, projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z obszarem wskazanym na mapie oraz zdiagnozowane problemy w obszarze rewitalizacji.

Uchwałą nr XIII.68.2025 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 07.02.2025 r. wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów.

Następnie podjęto uchwałę nr XIV.75.2025 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030. Po jej przyjęciu na stronie BIP Gminy udostępniono obwieszczenie Burmistrza Człuchowa o przystąpieniu do sporządzenia GPR.

W związku z tym rozpoczęło się zbieranie przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Termin zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych trwał od 01.04.2025 r. do 14.04.2025 r. Propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych mogły być zgłaszane na udostępnionym formularzu, który następnie należało złożyć w Urzędzie Miejskim w Człuchowie, Wojska Polskiego 1, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu lub przesłać w formie elektronicznej na adres e-mail: sekretariat@czluchow.eu. Działanie to miało na celu włączenie w proces rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy i poznanie potrzeb wszystkich zainteresowanych.

Gminny Program Rewitalizacji również podlega konsultacjom społecznym. Analogicznie przeprowadzone zostały konsultacje uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów. Ponadto wszelkie dokumenty i informacje związane z prowadzonym na terenie miasta procesem rewitalizacji są publikowane na stronach internetowych gminy oraz w Urzędzie.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2024 poz. 278) Burmistrz Człuchowa zawiadomi interesariuszy o konsultacjach społecznych projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji. Konsultacje zostaną ogłoszone:

- przez publikację w prasie w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. 2018 poz. 1914),
- przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Człuchowie,
- przez udostępnienie informacji na stronie internetowej Gminy oraz BIP,
- w sposób zwyczajowo przyjęty w danej Gminie.

Wszelkie dokumenty i informacje związane z prowadzonym na terenie miasta procesem rewitalizacji są publikowane na stronach internetowych gminy oraz w Urzędzie.

W terminie trwania konsultacji odbędzie się również spotkanie konsultacyjne i spacer studyjny.

W ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji wybrano wyżej wymienione techniki, ponieważ są one popularne, nieskomplikowane i dążą do bezpośredniego zaangażowania całej społeczności i miasta w proces rewitalizacji.

Podsumowując, Gminny Program Rewitalizacji był opracowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej oraz w ścisłej współpracy z organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi oraz przedstawicielami środowiska gospodarczego Gminy Miejskiej Człuchów.

7.2. Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji

Uspołecznienie programu rewitalizacji musi charakteryzować się zastosowaniem różnorodnych form, należy o tym w szczególności pamiętać na etapie wdrażania Programu Rewitalizacji. Klasyczna drabina partycypacji wyróżnia zasadniczo trzy główne poziomy:

- I. informowanie (bierne uczestnictwo),
- II. konsultowanie (aktywne uczestnictwo),
- III. współdecydowanie (aktywne uczestnictwo).

Nieodzowną częścią realizacji procesu rewitalizacji jest informowanie o działaniach realizowanych w ramach Programu Rewitalizacji. Celem informowania interesariuszy jest przede wszystkim zapewnienie pełniejszego przepływu informacji, stworzenie uwarunkowań do zapoznania się interesariuszy z postępami procesu rewitalizacji oraz promocja działań, co może przyciągnąć nowe przedsięwzięcia, podmioty i osoby skłonne do zaangażowania się w ten proces. Interesariusze będą informowani o postępach rewitalizacji przede wszystkim:

- podczas spotkań organizowanych na terenie miasta Człuchów;
- za pomocą strony internetowej i Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Miejskiej Człuchów, gdzie będą zamieszczane informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych.

Poniżej przedstawiono sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w realizacji Programu Rewitalizacji:

- **zbieranie uwag ustnych** – interesariusze rewitalizacji będą mogli zgłaszać swoje problemy, uwagi i wnioski pracownikom Urzędu Miejskiego w Człuchowie, pracownikom Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Burmistrzowi Człuchowa odnośnie koniecznych do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Należy podkreślić, że bezpośrednimi przedstawicielami społeczności lokalnych są radni. Interesariusze rewitalizacji będą im mogli zgłaszać uwagi i wnioski, które następnie zostaną zaprezentowane na poszczególnych Komisjach Rady Miejskiej oraz Sesjach Rady,
- **zbieranie uwag w wersji elektronicznej** – Gminny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Burmistrza Człuchowa co najmniej raz na 3 lata. Ocena sporządzona przez Burmistrza zostanie ogłoszona na stronie Gminy Miejskiej Człuchów, dzięki czemu wszyscy interesariusze rewitalizacji będą mogli się z nią zapoznać i zgłosić ewentualne uwagi. W ramach niniejszej procedury mieszkańcy obszarów rewitalizacji będą mogli również proponować nowe zadania do ujęcia w Gminnym Programie Rewitalizacji, co będzie miało znaczący wpływ na przebieg

rewitalizacji w kolejnych latach. Zgłoszone wnioski zostaną uwzględnione podczas aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji,

- **wywiady** – będą prowadzone przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie (wywiady z osobami korzystającymi z pomocy społecznej odnośnie konieczności realizacji i zakres realizacji projektów „miękkich”) oraz pracowników Urzędu Miejskiego (wywiady z interesariuszami przychodzącymi do Urzędu, jak również podczas wywiadów terenowych odnośnie koniecznych do podjęcia projektów rewitalizacyjnych),
- **wymianę stanowisk** – będzie ona zapewniona na spotkaniach organizowanych na terenach rewitalizowanych, w których udział będą brać pracownicy Urzędu Miejskiego oraz pozostali interesariusze rewitalizacji. Możliwa wówczas będzie wymiana stanowisk np. na temat projektów rewitalizacyjnych, zakresu czy sposobu ich realizacji,
- **spotkania** – organizowane przez Urząd Miejski w celu bieżącego konsultowania sposobu realizacji i zasięgu poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Dzięki powyższym technikom, wszyscy interesariusze będą właściwie poinformowani o postępach rewitalizacji oraz będą mieli możliwość aktywnego udziału we wdrażaniu i aktualizowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ważnym organem, który zapewnia udział interesariuszy na etapie wdrażania i oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów będzie Komitet Rewitalizacji. Stanowi on forum współpracy i dialogu przedstawicieli miasta oraz interesariuszy procesu rewitalizacji. Komitet pełni rolę opiniotawczo-doradczą Burmistrza Człuchowa. Realizować będzie on funkcje wymienione w ustawie o rewitalizacji.

7.3. Proces wyłaniania, powołania, organizacji i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami Gminy w sprawach związanych z przygotowaniem, prowadzeniem i oceną procesu rewitalizacji oraz pełnić funkcję opiniotawczo-doradczą Burmistrza.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa, w drodze uchwały, właściwa rada gminy przed uchwaleniem gminnego programu rewitalizacji, a podjęcie uchwały jest poprzedzone konsultacjami społecznymi.

W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (Dz.U. z 2024 r., poz. 278).

Zgłoszenie chęci przystąpienia do Komitetu następuje w formie pisemnej deklaracji zgłoszenia.

Komitet powoływany jest przez Burmistrza w drodze zarządzenia na okres jednej kadencji równej z czasem obowiązywania GPR, a rozpoczynającej się w dniu pierwszego posiedzenia Komitetu. Członkowie Komitetu Rewitalizacji, wybierani są w trybie otwartego naboru, a członków wskazuje Burmistrz. Uczestnictwo w Komitecie Rewitalizacji ma charakter społeczny. Za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie, dieta ani rekompensata za utracone zarobki.

Komitet Rewitalizacji liczy do 15 członków:

- do 3 mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- do 4 przedstawicieli jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Człuchów, innych niż wymienieni w pkt 1;
- do 3 przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub/i grup nieformalnych, których działalność dotyczy w szczególności jednej z następujących sfer: kultura, edukacja, zagospodarowanie przestrzeni, pomoc i wsparcie społeczne;
- do 2 przedstawicieli Rady Miejskiej w Człuchowie;
- do 3 przedstawicieli Burmistrza.

Komitet Rewitalizacji uprawniony jest do wyrażania opinii i stanowisk oraz rekomendowania rozwiązań w sprawach odnoszących się do rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów. Może on uczestniczyć w opiniowaniu raportów z ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Stanowisko Komitetu Rewitalizacji wyrażane jest w formie opinii, która jest formułowana w drodze głosowania i przyjmowana zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy Członków Komitetu. W przypadku równej liczby głosów decydujący jest głos Przewodniczącego Komitetu Rewitalizacji.

Pierwsze posiedzenie Komitetu zwołuje Burmistrz Człuchowa. Na tym posiedzeniu, spośród swojego grona, Komitet wybiera Przewodniczącego i jego Zastępcę. Do momentu wyboru Przewodniczącego, posiedzenie prowadzi jeden z członków Komitetu Rewitalizacji, o którym mowa w § 3 ust. 2 pkt 3, wskazany przez Burmistrza. Wybór oraz odwołanie Przewodniczącego i Zastępcy Przewodniczącego Komitetu Rewitalizacji następuje zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, spośród członków Komitetu Rewitalizacji obecnych na posiedzeniu, przy obecności co najmniej połowy składu Komitetu Rewitalizacji.

Pracami Komitetu kieruje Przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności Zastępca. Posiedzenia Komitetu zwoływane są według potrzeb Komitetu, jednakże nie rzadziej niż raz na 12 miesięcy. Członkowie Komitetu otrzymują zawiadomienie o terminie, miejscu oraz porządku obrad przynajmniej 7 dni przed planowanym posiedzeniem.

Stanowisko Komitetu Rewitalizacji wyrażane jest w formie opinii, która jest formułowana w drodze głosowania i przyjmowana zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy Członków Komitetu. W przypadku równej liczby głosów decydujący jest głos Przewodniczącego Komitetu Rewitalizacji.

Z każdego posiedzenia sporządzany jest protokół, który zawiera ustalenia podjęte podczas obrad. Posiedzenia Komitetu poza tradycyjnymi spotkaniami mogą przyjąć inne formy, tj. wyjścia terenowe, spacer studyjny itp., jednakże każdorazowo zmiana formy musi zostać zaakceptowana przez Członków Komitetu Rewitalizacji.

W posiedzeniach Komitetu mogą uczestniczyć eksperci zewnętrzni oraz inne osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Burmistrza Człuchowa. Osoby te mają głos doradczy, ale nie posiadają prawa do głosowania.

8. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Na realizację przedsięwzięć Gmina Miejska Człuchów, jak i pozostałe podmioty odpowiedzialne za wdrożenie zadań będą ubiegały się o dofinansowania ze środków krajowych i zagranicznych, które będą podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji. W związku z tym, że dla większości zaplanowanych zadań podmiotem realizującym będzie Gmina Miejska Człuchów, źródłem finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie także Budżet Gminy, w tym dochody własne samorządu. Dodatkowo podmioty i instytucje zaangażowane w realizację działań będą również pokrywać koszty z własnych środków. W proces rewitalizacji będą mogli włączyć się także interesariusze prywatni. W poniższej tabeli zaprezentowano natomiast szacunkowe źródła finansowania planowanych zadań.

Tabela 61. Szacunkowe źródła finansowania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych			Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
			Łącznie	Środki krajowe	Środki z funduszy UE (np. FS, EFS, EFRR, inne)		
Główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
Utworzenie miejsca typu Dom Sąsiedzki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej zarządzanej przez MOPS przy ul. Słowackiego 3	Gmina Miejska Człuchów	5 000 000,00 zł	5 000 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Miejskiej Człuchów, Fundusze Europejskie,
Utworzenie parku kieszonkowego przy Domu Sąsiedzkim ze strefą rekreacji dzieci i dorosłych	Gmina Miejska Człuchów	500 000,00 zł	500 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Miejskiej Człuchów, Fundusze Europejskie
Kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych przy ul. Dworcowej 9	Gmina Miejska Człuchów	3 000 000,00 zł	3 000 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Miejskiej Człuchów, Fundusze Europejskie,
Kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych przy ul. Dworcowej 8 i Kusocińskiego 3	Gmina Miejska Człuchów	7 000 000,00 zł	7 000 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Budżet Gminy Miejskiej Człuchów, Środki zewnętrzne
Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego z zachowaniem zabytkowej fasady	Wspólnota Mieszkaniowa Kraszewskiego 1	120 000,00 zł	120 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Wspólnota, Środki zewnętrzne

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych			Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
			Łącznie	Środki krajowe	Środki z funduszy UE (np. FS, EFS, EFRR, inne)		
Termomodernizacja budynku przy ulicy Słowackiego 18 w Człuchowie wraz z wymianą poszycia dachowego	Wspólnota Mieszkaniowa Słowackiego 18	300 000,00 zł	300 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Wspólnota, Środki zewnętrzne
Termomodernizacja budynku przy ulicy Słowackiego 14 w Człuchowie oraz wymiana zadaszenia budynku gospodarczego	Wspólnota Mieszkaniowa Słowackiego 14	300 000,00 zł	300 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Wspólnota, Środki zewnętrzne zagraniczne
Termomodernizacja budynku przy ulicy Słowackiego 7 w Człuchowie oraz zagospodarowanie terenu	Wspólnota Mieszkaniowa Słowackiego 7	250 000,00 zł	250 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Wspólnota, Środki zewnętrzne
Termomodernizacja budynku przy ulicy Felczaka 3a w Człuchowie, konserwacja połaci dachowej oraz zagospodarowanie terenu	Wspólnota Mieszkaniowa Felczaka 3a	320 000,00 zł	320 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Wspólnota, Środki zewnętrzne
Termomodernizacja budynku przy ulicy Felczaka 3 w Człuchowie, konserwacja połaci	Wspólnota Mieszkaniowa Felczaka 3	320 000,00 zł	320 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Wspólnota, Środki zewnętrzne

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych			Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
			Łącznie	Środki krajowe	Środki z funduszy UE (np. FS, EFS, EFRR, inne)		
dachowej oraz zagospodarowanie terenu							
Poprawa stanu instalacji kominowej oraz wymiana źródeł ogrzewania indywidualnego dla budynku przy ulicy Dworcowa 16 w Człuchowie	Wspólnota Mieszkaniowa Dworcowa 16	100 000,00 zł	100 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Wspólnota, Środki zewnętrzne
Termomodernizacja budynku przy ulicy Dworcowa 10 w Człuchowie oraz dokonanie poprawy instalacji kanalizacyjnej i utwardzenie terenu	Wspólnota Mieszkaniowa Dworcowa 10	240 000,00 zł	240 000,00 zł	15% wydatków kwalifikowalnych	85% wydatków kwalifikowalnych	0,00 zł	Wspólnota, Środki zewnętrzne
Łączny koszt przedsięwzięć rewitalizacyjnych		17 330 000,00 zł	17 330 000,00 zł	-	-	0,00 zł	-

Źródło: Opracowanie własne

9. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, koszty i harmonogram realizacji programu

Za zarządzanie procesem rewitalizacji odpowiedzialny jest Burmistrz Człuchowa. Rewitalizacja jest procesem łączącym kompetencje wielu stanowisk w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Człuchowie, jak i struktury podobszarów organizacyjnych, dlatego w wypełnieniu swoich obowiązków Burmistrz będzie delegował zadania pracownikom Urzędu i jednostkom organizacyjnym Urzędu.

Kierownicy i dyrektorzy jednostek organizacyjnych Gminy Miejskiej Człuchów będą stanowili wsparcie merytoryczne dla Burmistrza Człuchowa w zakresie organizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zbierania danych niezbędnych do oceny stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. W realizację działań edukacyjnych i kulturowych zaangażowane zostaną także pozostałe jednostki organizacyjne Gminy Miejskiej Człuchów, poprzez dostarczenie zasobów ludzkich lub rzeczowych niezbędnych do organizacji warsztatów lub zajęć. Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej stanowi źródło danych do mierzenia efektów rewitalizacji.

W zarządzaniu realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji uwzględnione zostaną następujące stanowiska i referaty wchodzące w strukturę Urzędu Miejskiego w Człuchowie:

- Zastępca Burmistrza
- Sekretarz;
- Skarbnik;
- Referat Finansowy;
- Referat Gospodarki Nieruchomościami i Rolnictwa;
- Referat Inwestycji i Infrastruktury;
- Referat Organizacyjny i Promocji Miasta;
- Referat Przestrzeni i Ochrony Środowiska⁷.

Zastępca Burmistrza wraz z Sekretarzem będzie odpowiedzialny za koordynowanie prac w ramach wdrażania procesu rewitalizacji i będzie wspierał Burmistrza w spotkaniach z interesariuszami. Rolą Skarbnika będzie zapewnienie obsługi finansowej wdrażanego Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym przedsięwzięć, których realizatorem będzie Gmina. Zadaniem na pozostałych stanowiskach będzie m.in. poszukiwanie źródeł finansowania przedsięwzięć spoza środków budżetowych, przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej w ramach ubiegania się o dofinansowanie z funduszy krajowych i zagranicznych, nadzorowanie realizowanych przez Gminę projektów, na które zostały złożone wnioski

⁷ <https://bip.czluchow.pl/arttykul/referaty> (dostęp: 13.05.2025 r.)

o dofinansowanie, a także przygotowanie dokumentacji przetargowej i udział w pracach komisji przetargowej w zakresie wyboru wykonawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które nie będą wykonywane w ramach własnych zasobów Gminy Miejskiej Człuchów.

Harmonogram realizacji Programu obejmuje okres od 2024 roku, kiedy przystąpiono do prac diagnostycznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, do 2030 roku, tj. planowanego zakończenia wdrażania poszczególnych projektów i ocenę osiągnięcia założonej wizji oraz celów.

Tabela 62. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji						
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.	Rozpoczęcie prac diagnostycznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji							
2.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ⁸							
3.	Przyjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji							
4.	Przyjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji							
5.	Zbieranie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ⁹							
6.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji							
7.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych i opiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji							
8.	Przyjęcie uchwały w sprawie w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji							
9.	Przyjęcie uchwałą Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030							
10.	Prace nad powołaniem, powołanie i działalność Komitetu Rewitalizacji							

⁸ Przeprowadzono w dniach 16.12.2024 r. – 20.01.2025 r.

⁹ Termin zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych trwał od 01.04.2025 r. do 14.04.2025 r.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji						
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
11.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych ¹⁰							
12.	Wprowadzenie i aktualizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Wieloletniej Prognozy Finansowej							
13.	Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie rewitalizacji							
14.	Monitorowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji							
15.	Podsumowanie działań realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji							

Źródło: Opracowanie własne

¹⁰ Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych wiąże się m.in. z następującymi działaniami: koordynacja projektów i zarządzanie realizacją, zarządzanie finansami i pozyskiwanie funduszy, organizacja działań promocyjnych i informacyjnych, współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami, przeprowadzenie prac modernizacyjnych i budowlanych, czy działania edukacyjne i społeczne.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie obejmować następujące główne czynności:

- poszukiwanie i ubieganie się o środki zewnętrzne na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- przygotowanie do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym określenie zasób ludzkich, rzeczowych i finansowych niezbędnych do prawidłowego przebiegu prac,
- monitorowanie postępów realizowanych działań,
- informowanie interesariuszy rewitalizacji o rozpoczęciu przedsięwzięć, etapach ich realizacji i zakończeniu wraz z określeniem uzyskanych efektów,
- promocję procesu rewitalizacji,
- okresową ocenę poziomu osiągnięcia celów i wizji stanu obszaru rewitalizacji,
- przygotowanie aktualizacji w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.

Zarządzanie realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji będzie generować koszty związane z koniecznością przygotowania szczegółowej dokumentacji technicznej dla poszczególnych przedsięwzięć infrastrukturalnych, opracowania ewentualnych analiz wykonalności lub przygotowania dokumentacji aplikacyjnej w celu ubiegania się o zewnątrz dofinansowanie ich realizacji. Dodatkowym kosztem związanym z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji będzie promocja w mediach i przygotowanie materiałów informacyjnych dla interesariuszy rewitalizacji (np. broszur informacyjnych, ulotek, czy plakatów). W przypadku konieczności aktualizacji Programu należy również uwzględnić koszt jej wykonania przez zewnętrznych ekspertów.

Nieodzowną częścią realizacji procesu rewitalizacji jest informacja i promocja prowadzonych działań. Celem informowania interesariuszy jest zapoznanie ich z tematyką rewitalizacji, zdiagnozowanymi problemami i oczekiwanymi efektami na każdym etapie wdrażania Programu. Udostępnianie informacji i promowanie realizowanych działań ma również na celu osiągnięcie zakładanej wizji stanu obszaru rewitalizacji poprzez zwiększenie zaangażowania uczestników projektów społecznych, jak również organizatorów w proces realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Głównym narzędziem informacji i promocji wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest strona internetowa Gminy Miejskiej Człuchów oraz Biuletyn Informacji Publicznej. Informacje nt. procesu rewitalizacji, w tym organizowanych spotkań z interesariuszami będą publikowane również w mediach społecznościowych. Uzupełniając informacje o postępie procesu rewitalizacji będą także rozpowszechniane w sposób zwyczajowo przyjęty oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego.

Interesariuszami rewitalizacji są m.in.:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- właściele, użytkownicy wieczysti nieruchomości oraz podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność społeczną (w tym organizacje pozarządowe grupy nieformalne),
- podobszaru samorządu terytorialnego i ich podobszaru organizacyjne,
- pozostali mieszkańcy gminy i podmioty niewymienione powyżej, prowadzące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Kluczową rolę w zakresie trwałego i systematycznego kontaktu różnych grup interesariuszy odgrywać będzie Komitet Rewitalizacji, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy Miejskiej Człuchów w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełniący funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Człuchowa.

Osoby wchodzące w skład Komitetu Rewitalizacji są odpowiedzialne przede wszystkim za wzmocnienie dialogu pomiędzy interesariuszami procesu rewitalizacji oraz integrację środowisk interesariuszy i prowadzenie procesu edukacyjnego związanego z rewitalizacją. Ponadto będą dokonywać okresowego przeglądu postępów realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, określać zmiany w kierunkach realizacji Programu, o ile zaistnieje taka potrzeba, a także inicjować przeprowadzenia dodatkowych analiz mających na celu zwiększenie efektywności podejmowanych działań.

Zarządzenie realizacją GPR należy do pracowników Urzędu Miejskiego w Człuchowie i odbywać się będzie w ramach bieżących wydatków administracji samorządowej. Oznacza to, że realizacja zadań związanych z wdrażaniem GPR, takich jak koordynacja działań, monitorowanie postępów oraz organizacja prac Komitetu Rewitalizacji, będzie wykonywana przez istniejących pracowników Urzędu, co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów ludzkich i finansowych gminy.

Koszty wdrożenia programu obejmą również wydatki na materiały informacyjno-promocyjne, niezbędne do skutecznej komunikacji z mieszkańcami oraz interesariuszami. Do tych wydatków zalicza się przygotowanie i dystrybucja ulotek, plakatów, broszur oraz innych materiałów promujących cele i działania rewitalizacyjne. Ponadto, uwzględnione zostaną koszty związane z zaopatrzeniem w materiały biurowe oraz techniczną i administracyjną

obsługą Komitetu Rewitalizacji, który będzie odpowiedzialny za nadzór nad realizacją programu.

Warto podkreślić, że w ramach promocji Gminnego Programu Rewitalizacji planuje się regularne działania informacyjne w prasie lokalnej przez cały okres trwania programu. Szacunkowy koszt tych działań wyniesie ok. 10 000,00 zł., co zapewni odpowiednią widoczność programu i wsparcie w budowaniu świadomości społecznej na temat prowadzonych działań rewitalizacyjnych.

10. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Monitoring realizacji procesu rewitalizacji będzie realizowany w wymiarze całego Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i w wymiarze poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Po pierwsze system monitorowania i oceny powinien zapewnić dostęp do danych statystycznych niezbędnych do analizy wskaźników, które służyły przeprowadzeniu diagnozy i wyznaczenia obszaru rewitalizacji, aby następnie móc ocenić czy zmiany w wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wpłynęły na poprawę sytuacji i realizację określonych celów. Dane ilościowe zostaną pozyskane z Urzędu Miejskiego w Człuchowie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Człuchowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Człuchowie oraz Komendy Powiatowej Policji w Człuchowie.

Monitoring procesu rewitalizacji powinien być prowadzony na 2 poziomach:

- strategicznym – oceny postępu realizacji całego programu,
- operacyjnym – oceny efektów poszczególnych przedsięwzięć.

Ocena na poziomie operacyjnym będzie trwała podczas cały okres obowiązywania dokumentu. Wyniki wartości określonych do osiągnięcia poszczególnych zadań będą weryfikowane po zakończeniu każdego z nich na bieżąco, natomiast na poziomie strategicznym, czyli po realizacji wszystkich zaplanowanych zadań sprawdzony zostanie ich całkowity efekt, tj. czy wdrożenie wskazanych działań przyczyniło się do poprawy sytuacji kryzysowej na obszarach rewitalizacji.

Wartości docelowe mierników uzyskane dla obszaru rewitalizacji nie powinny być gorsze niż średnia dla Gminy Miejskiej Człuchów uzyskana w 2023 r. Dla porównania w poniższej tabeli przedstawiono wartości bazowe dla poszczególnych podobszarów wchodzących w obszar rewitalizacji, tj. Jednostka nr 6, Jednostka nr 7 oraz Jednostka nr 12, a także oczekiwaną zmianę wartości miernika.

Tabela 63. Mierniki osiągnięcia celów rewitalizacji

Cel	Mierniki osiągnięcia celu	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 6	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 7	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 12	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródła danych do mierników
Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób	51,55	0,00	175,44	Jednostka nr 6, Jednostka nr 12 – spadek Jednostka nr 7 – utrzymanie na niezmienionym poziomie	Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie
	Liczba przestępstw na 1 000 osób	15,46	27,93	114,04	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – spadek	Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie
	Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze	2	1	2	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – wzrost	Urząd Miejski w Człuchowie
Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób	51,55	0,00	175,44	Jednostka nr 6, Jednostka nr 12 – spadek Jednostka nr 7 – utrzymanie na niezmienionym poziomie	Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie
	Liczba przestępstw na 1 000 osób	15,46	27,93	114,04	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – spadek	Komenda Powiatowa Policji w Człuchowie
	Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze	2	1	2	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – wzrost	Urząd Miejski w Człuchowie

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Cel	Mierniki osiągnięcia celu	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 6	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 7	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 12	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródła danych do mierników
Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób	61,86	33,52	157,89	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie
	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	2,69%	2,88%	9,84%	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – spadek	Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie
	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę	6 663,73	5 827,60	3 982,81	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7 – spadek Jednostka nr 12 – utrzymanie na niezmienionym poziomie lub spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie
	Wielkość zaległości czynszowych do liczby mieszkalnych budynków czynszowych	11 395,66	17 051,00	10 621,90	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Człuchowie
	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych	55,56%	66,67%	100,00%	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – spadek	Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie
	Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych	66,67%	66,67%	50,00%	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7 - spadek Jednostka nr 12 – utrzymanie na niezmienionym poziomie lub spadek	Powiatowy Urząd Pracy w Człuchowie
	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu	45,68	35,86	46,52	Jednostka nr 7 – wzrost Jednostka nr 6, Jednostka nr 12 -	Urząd Miejski w Człuchowie

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Cel	Mierniki osiągnięcia celu	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 6	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 7	Wartość bazowa dla podobszaru Jednostka nr 12	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródła danych do mierników
					utrzymanie na niezmienionym poziomie lub wzrost	
Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych	Liczba działań poprawiających jakość powietrza ¹¹	0	0	0	Jednostka nr 6, Jednostka nr 7, Jednostka nr 12 – wzrost	Wspólnoty mieszkaniowe

Źródło: Opracowanie własne

¹¹ Wartość bazowa jest „0”, ze względu na to, że wzięto pod uwagę tylko działania realizowane w ramach przedmiotowego Programu.

Ponadto w ramach systemu monitorowania należy uwzględnić ocenę realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym m.in. kosztorys, harmonogram realizacji, wskaźniki produktu i rezultatu. Uzyskanie planowanych efektów pojedynczych projektów wpłynie na realizację celów rewitalizacji i przybliży Gminę Miejską Człuchów do osiągnięcia stanu wyrażonego w wizji obszaru rewitalizacji.

Szacunkowe koszty, lata realizacji oraz wskaźniki dla poszczególnych zadań zostały określone w tabeli Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne w rozdziale 5.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Gminny Program Rewitalizacji będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji przez Burmistrza Człuchowa co najmniej raz na 3 lata. Sporządzona przez Burmistrza ocena będzie podlegała następnie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie Gminy Miejskiej Człuchów w Biuletynie Informacji Publicznej.

Ocena aktualności ma za zadanie poddać poszczególne składowe dokumentu pod kątem spójności z bieżącymi uwarunkowaniami oraz zidentyfikować przesłanki związane z potrzebą zmiany GPR.

Przesłankami do wprowadzenia zmian w GPR są m.in.:

- realizacja mniej niż 50% podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w okresie 5 lat obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- trudności związane z pozyskiwaniem środków finansowych na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- trudności związane z prowadzeniem monitorowania (np. z powodu braku możliwości pomiaru zaplanowanych wskaźników).

Jeśli aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji okaże się konieczna, zgodnie z ustawą o rewitalizacji Burmistrz Człuchowa wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku zostanie załączona opinia Komitetu Rewitalizacji. Zmiana programu rewitalizacji nastąpi w trybie, w jakim został on uchwalony. Zmiana programu nie będzie wymagała opinii uprawnionych organów i przeprowadzenia konsultacji społecznych:

- jeśli zmiana nie dotyczy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 5 lit. a ustawy o rewitalizacji,
- jeśli zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów.

Po zakończeniu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, tj. po zakończeniu 2030 r. sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie osiągniętych efektów

w całym okresie jego wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę przeprowadzonego w obszarze rewitalizacji procesu. W raporcie przedstawione zostaną wnioski i rekomendacje, które pozwolą zaplanować działania na kolejne lata.

11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Z uwagi na zakres planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nie jest wymagana zmiana w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, tj. w uchwale w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy ani w uchwale w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.

12. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na całym obszarze rewitalizacji, w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, przewiduje się ustanowienie na okres 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji – zgodnie z dyspozycją Ustawy – będzie przedmiotem odrębnych uchwał Rady Miejskiej w Człuchowie. Uchwały w sprawie utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji będą przyjmowane odrębnie dla każdego z podobszarów rewitalizacji, gdyż będą uwzględniały indywidualne wnioski z analizy dot. optymalnego wykorzystania narzędzi SSR w każdym z podobszarów.

13. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030 nie wymaga dokonywania zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, ani uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto nie istnieje konieczność uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie nastąpi zmiana funkcjonalno-przestrzenna obszaru rewitalizacji.

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zgodne z ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zatem ich zmiana nie jest konieczna. Lokalizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych została przedstawiona na załącznikach graficznych, tj. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Zwraca się natomiast uwagę, iż w celu prowadzenia sukcesywnej i właściwie realizowanej polityki przestrzennej w mieście oraz synergii i wzmocnienia procesu rewitalizacji należy dążyć

do tego, aby w pierwszej kolejności obejmować miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wyznaczony obszar rewitalizacji tj. podobszary: Jednostka nr 6, Jednostka nr 7 oraz Jednostka nr 12.

Dodatkowo w związku z nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, należałoby w planie ogólnym gminy uwzględnić założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej obszarów rewitalizacji.

Na terenie obszaru rewitalizacji obowiązują miejscowe plany zagospodarowanie przestrzennego.

Załączniki

Załącznik 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Jednostka nr 6

Załącznik 2. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Jednostka nr 7

Załącznik 3. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji.

Jednostka nr 12

Załącznik 4. Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Wykaz ulic wchodzących w skład jednostek urbanistycznych	4
Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie wraz z przypisanymi wagami	8
Tabela 3. Zbiorcze zestawienie jednostek urbanistycznych i występowania w nich stanu kryzysowego	11
Tabela 4. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle miasta Człuchów	15
Tabela 5. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle miasta Człuchów	16
Tabela 6. Położenie miasta Człuchów wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	17
Tabela 7. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 6	23
Tabela 8. Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 6	23
Tabela 9. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 6	24
Tabela 10. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę – podobszar Jednostka nr 6	25
Tabela 11. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób – podobszar Jednostka nr 6	26
Tabela 12. Liczba przestępstw na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 6	26
Tabela 13. Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze – podobszar Jednostka nr 6	27
Tabela 14. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – podobszar Jednostka nr 6	27
Tabela 15. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 6	28
Tabela 16. Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 6	29
Tabela 17. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 6	30
Tabela 18. Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu – podobszar Jednostka nr 6	30
Tabela 19. Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków – podobszar Jednostka nr 6	31
Tabela 20. Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków – podobszar Jednostka nr 6	32
Tabela 21. Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych – podobszar Jednostka nr 6	33
Tabela 22. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób – podobszar Jednostka nr 6	33
Tabela 23. Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę – podobszar Jednostka nr 6	34
Tabela 24. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 7	37
Tabela 25. Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 7	37
Tabela 26. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 7	38
Tabela 27. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę – podobszar Jednostka nr 7	38
Tabela 28. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – podobszar Jednostka nr 7	39
Tabela 29. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 7	40
Tabela 30. Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 7	41
Tabela 31. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 7	41
Tabela 32. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób – podobszar Jednostka nr 7	42
Tabela 33. Liczba przestępstw na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 7	43
Tabela 34. Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków – podobszar Jednostka nr 7	43

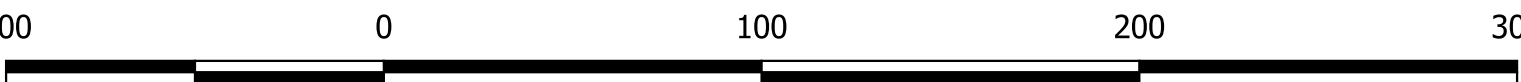
Tabela 35. Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze – podobszar Jednostka nr 7	44
Tabela 36. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób – podobszar Jednostka nr 7	45
Tabela 37. Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę – podobszar Jednostka nr 7	45
Tabela 38. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 12.....	48
Tabela 39. Odsetek ludności powyżej 70. roku życia w ogólnej liczbie ludności – podobszar Jednostka nr 12.....	48
Tabela 40. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 12	49
Tabela 41. Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę – podobszar Jednostka nr 12	50
Tabela 42. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym – podobszar Jednostka nr 12.....	50
Tabela 43. Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 000 osób – podobszar Jednostka nr 12.....	51
Tabela 44. Liczba przestępstw na 1 000 osób – podobszar Jednostka nr 12	52
Tabela 45. Wielkość zaległości czynszowych do liczby budynków – podobszar Jednostka nr 12.....	52
Tabela 46. Liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych aktywnych na analizowanym obszarze – podobszar Jednostka nr 12	53
Tabela 47. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 12	53
Tabela 48. Odsetek osób bezrobotnych do 30 roku życia w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 12	54
Tabela 49. Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie osób długotrwale bezrobotnych – podobszar Jednostka nr 12	55
Tabela 50. Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu – podobszar Jednostka nr 12	56
Tabela 51. Udział budynków wybudowanych przed 1970 r. do ogólnej liczby budynków – podobszar Jednostka nr 12	57
Tabela 52. Udział zabytkowych budynków mieszkalnych w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych – podobszar Jednostka nr 12	57
Tabela 53. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób – podobszar Jednostka nr 12	58
Tabela 54. Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w zł na osobę – podobszar Jednostka nr 12	59
Tabela 55. Zabytki zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, w ramach jego podobszarów wpisane do rejestru zabytków.....	63
Tabela 56. Cele określone w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030	67
Tabela 57. Cele rewitalizacji.....	78
Tabela 58. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	80
Tabela 59. Zintegrowanie projektu społecznych z infrastruktury	100
Tabela 60. Projekty komplementarne społeczne zrealizowane w ramach perspektyw finansowych 2007-2013, 2014-2020 i 2021-2027	106
Tabela 61. Szacunkowe źródła finansowania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	118
Tabela 62. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	123
Tabela 63. Mierniki osiągnięcia celów rewitalizacji	128
Rysunek 1. Podział miasta Człuchów na jednostki urbanistyczne	7
Rysunek 2. Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie miasta Człuchów	15
Rysunek 3. Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie miasta Człuchów	17
Rysunek 4. Położenie fizyczno-geograficzne miasta Człuchów	18
Rysunek 5. Infrastruktura techniczna na terenie miasta Człuchów.....	19
Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji Jednostka nr 6	22
Rysunek 7. Podobszar rewitalizacji Jednostka nr 7	36
Rysunek 8. Podobszar rewitalizacji Jednostka nr 12	47

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN
 FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH
 OBSZARU REWITALIZACJI

Załącznik graficzny nr 2 do Gminnego
 Programu Rewitalizacji dla Gminy
 Miejskiej Człuchów na lata 2025–2030

Jednostka nr 7

Skala 1:2000

Legenda

- Działki ewidencyjne
- Budynki
- Obszar rewitalizacji Jednostka nr 7

Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna wskazana na podstawie:

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu od Ronda Miast Partnerskich do południowej granicy administracyjnej miasta, obejmującego Jezioro Miejskie w Człuchowie

Legenda
 dla planu przyjętego uchwałą nr XXIII.190.2020 z dn. 29.10.2020 r. (Dz.U. 2020 poz. 5094)

OGÓLNE

- Granica planu
- Nieprzekraczalna linia zabudowy
- Linia wymiarowa

PRZEZNACZENIA TERENU

KDX	Teren ogazu pieszco - rowersowego	CS	Teren lasu	CD	Teren ogrodów działkowych
WS	Teren wód powierzchniowych śródlądowych	UKA	Teren zabudowy usługowej w zakresie usług komunikacji samochodowej	CS	Teren cieków i ciągów pieszco - rowersowego
WU	Teren zieloni i zabudowy usługowej	KDGP	Tereny drogi publicznej klasy GP - głównej ruchu przyspieszonego	KDQ	Tereny dróg publicznych drogowych
KDG	Tereny dróg publicznych klasy G - głównych	KDL	Tereny dróg publicznych lokalnych	KDW	Tereny dróg wewnętrznych
IE	Tereny infrastruktury technicznej - elektroenergetyki	KT	Tereny infrastruktury technicznej - kanalizacji	GP	Tereny obiektów produkcyjnych, warsztatów i magazynów wraz zabudowy usługowej
KP	Tereny parkingów	UM	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	UMW	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej
UM	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	U	Tereny zabudowy usługowej	UMW	Tereny zabudowy usługowej w zakresie usług oświaty
UMW	Tereny zabudowy usługowej - mieszkalnej	Z	Tereny zieloni	ZKP	Tereny zieloni i parkingów

POZOSTAŁE OZNACZENIA

- linie zabudowy określone wytycznymi przez Komisję miasta Człuchowa w porozumieniu z województwem konsumentem zabudowy
- linie zabudowy określone wytycznymi w wojewódzkiej ewidencji zabudowy
- Granica strefy ochronnej "T" obszaru kulturalnego
- Granica i obszar chronionego krajobrazu Jeziora Człuchowskiego
- Granica strefy ochronnej "T" obszaru kulturalnego

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego przy ulicy Towarowej w Człuchowie

Legenda
 dla planu przyjętego uchwałą nr L.419.2023 z dn. 06.02.2023 r. (Dz.U. 2023 poz. 1062)

OGÓLNE

- Granica planu
- Nieprzekraczalna linia zabudowy
- Linia wymiarowa

PRZEZNACZENIA TERENU

IE	Teren infrastruktury technicznej - elektroenergetyki	UMW	Teren infrastruktury technicznej - wodociągów lub kanalizacji
----	--	-----	---

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego pomiędzy ul. Mickiewicza a ul. Towarową w Człuchowie

Legenda
 dla planu przyjętego uchwałą nr III.10.2024 z dn. 21.08.2024 r. (Dz.U. 2024 poz. 3227)

OGÓLNE

- Granica planu
- Nieprzekraczalna linia zabudowy
- Linia wymiarowa

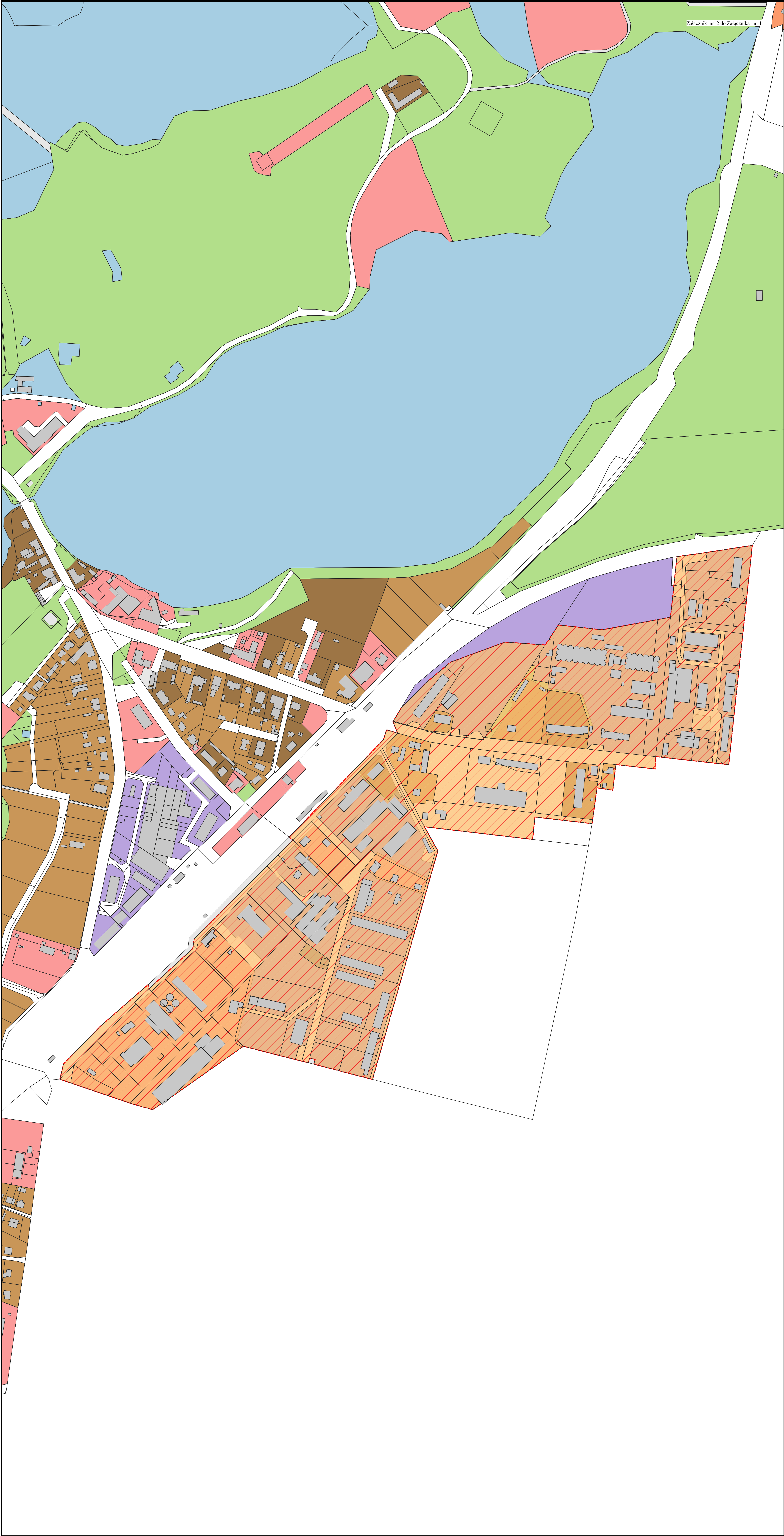
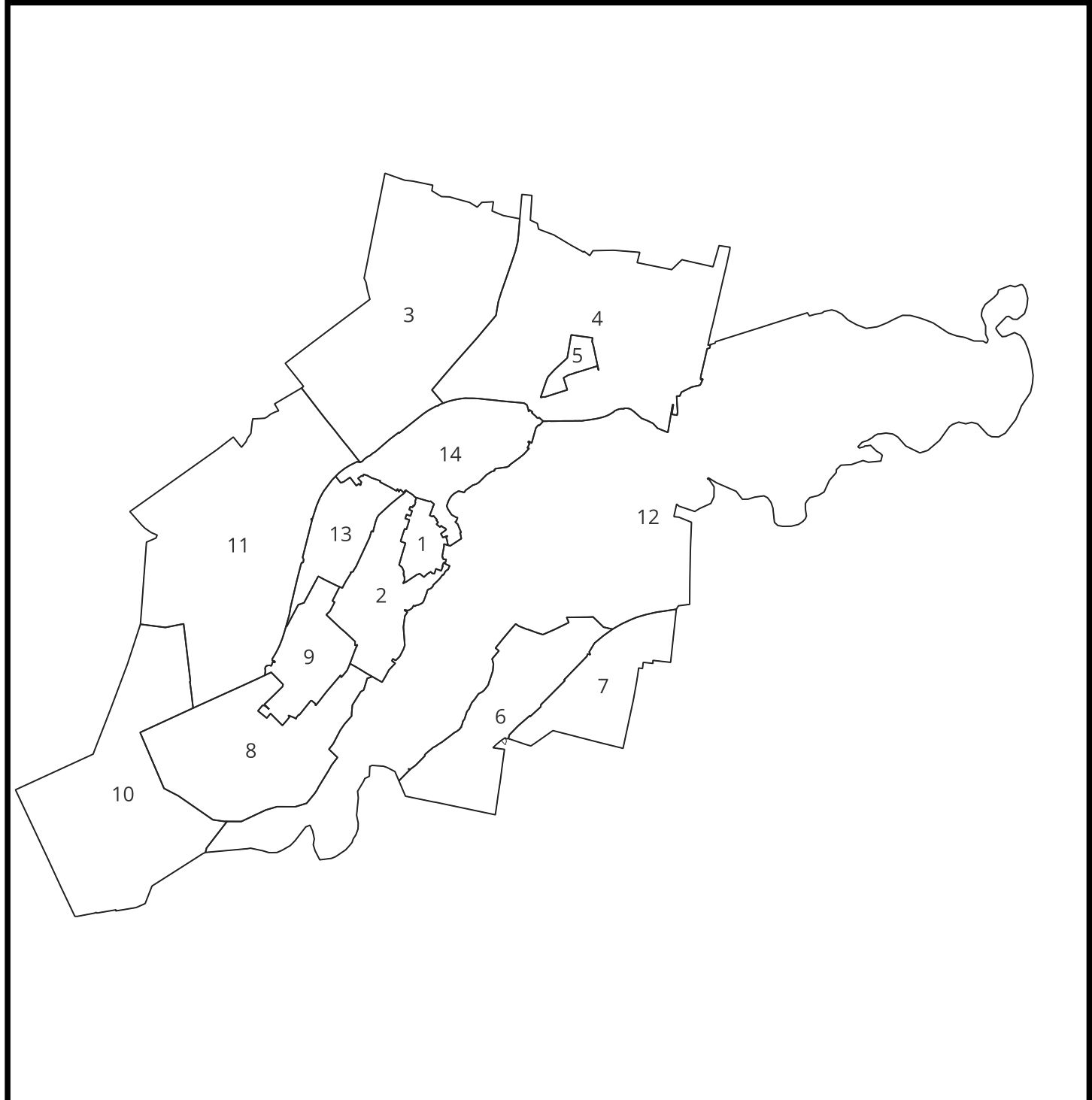
PRZEZNACZENIA TERENU

KDL	Teren drogi lokalnej	KK	Teren komunikacji kolejowej i szynowej	UP	Teren usług lub produkcji
-----	----------------------	----	--	----	---------------------------

POZOSTAŁE OZNACZENIA

- Granica strefy ochronnej "T" obszaru kulturalnego
- Granica strefy ochronnej "T" obszaru kulturalnego
- Granica terenów zamkniętych

Mapa sytuacyjna

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN
 FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH
 OBSZARU REWITALIZACJI

Załącznik graficzny nr 3 do Gminnego
 Programu Rewitalizacji dla Gminy
 Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030

Jednostka nr 12

Skala 1:3000

Legenda

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

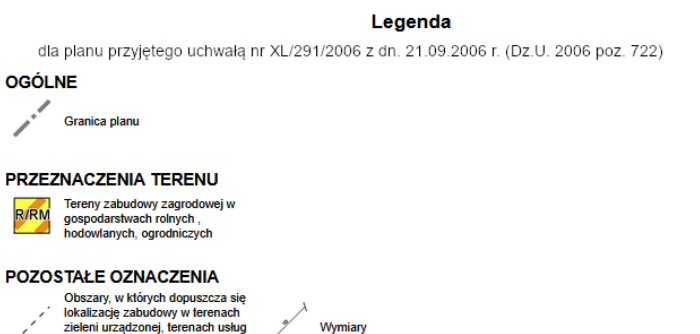
- 1. Utworzenie miejsca typu Dom Sąsiadki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej zarządzanej przez MOPS przy ul. Skowadkiego 3
- 2. Utworzenie parku kieszonkowego przy Domu Sąsiadskim ze strefą rekreacji dla dzieci i dorosłych
- 3. Kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych przy ul. Dworcowej 9
- 4. Kompleksowa termomodernizacja budynków komunalnych przy ul. Dworcowej 8 i Kusocińskiego 3
- 5. Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego z zachowaniem szatynkowej fasady

- Działy ewidencyjne
- Budynki

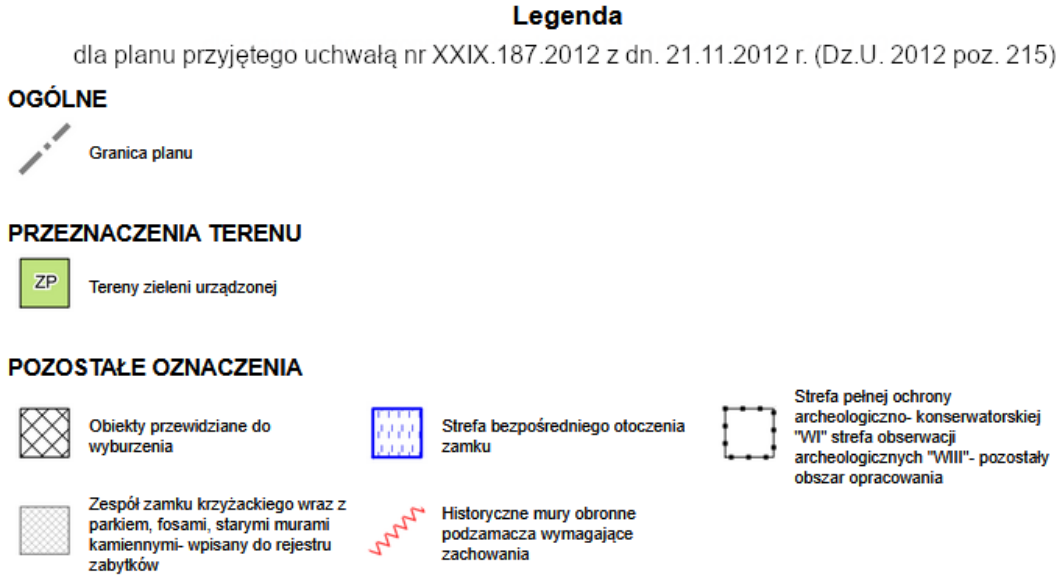
Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna wskazana na podstawie:

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową, usług, komunikację i zieleni, obejmującego Śródmieście w rejonie ulic: Garbarskiej, Zamkowej, Ogrodowej i Długosza oraz Placu Wolności i Placu Bohaterów w Człuchowie

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu obejmującego: Grodzisko, Zamek, Las komunalny i ośrodek sportu i rekreacji (OSiR) nad Jeziorem Rychnowskim w Człuchowie

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową, usług, komunikację i zieleni obejmującego Stare Miasto z otaczającym śródmieściem w Człuchowie

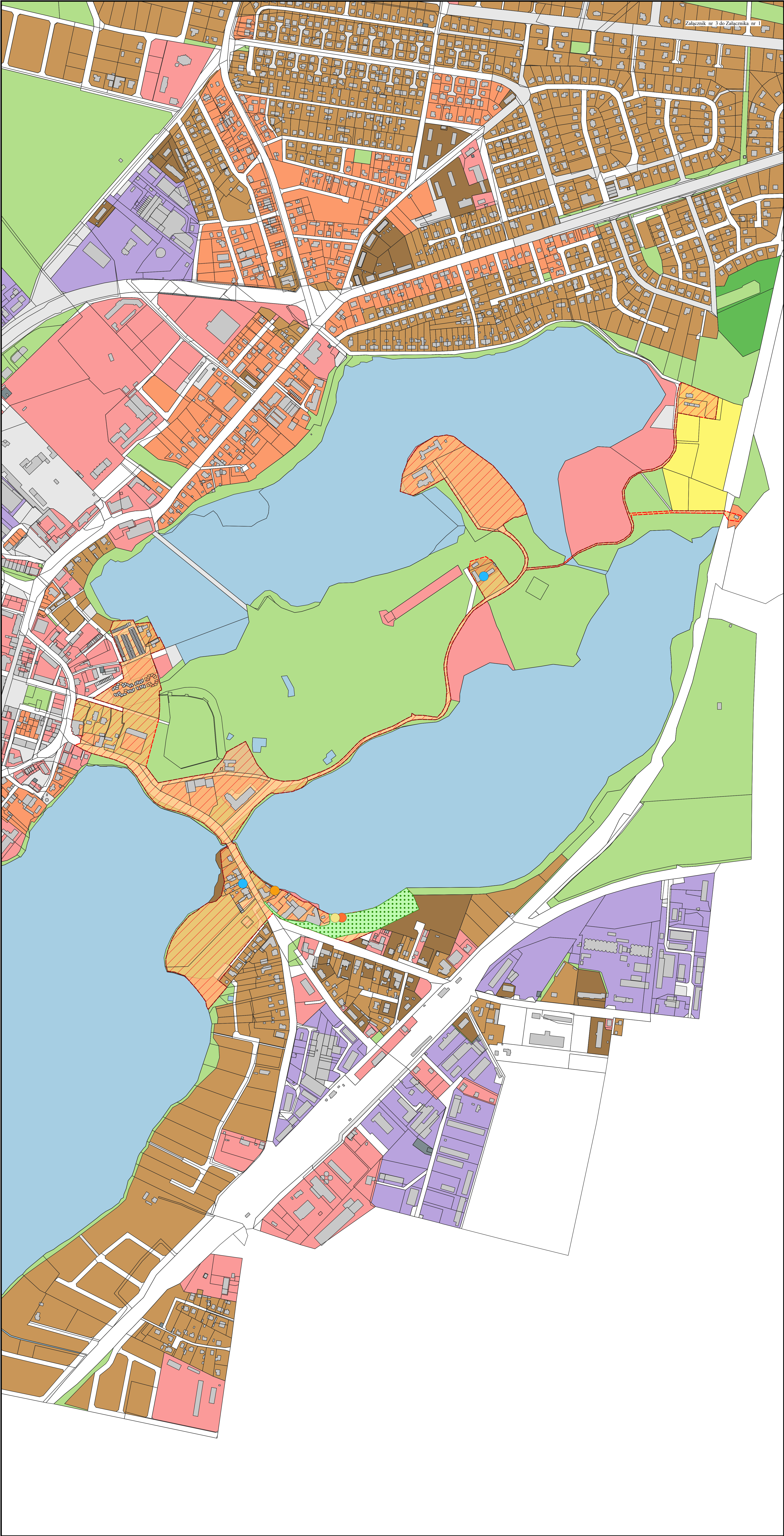
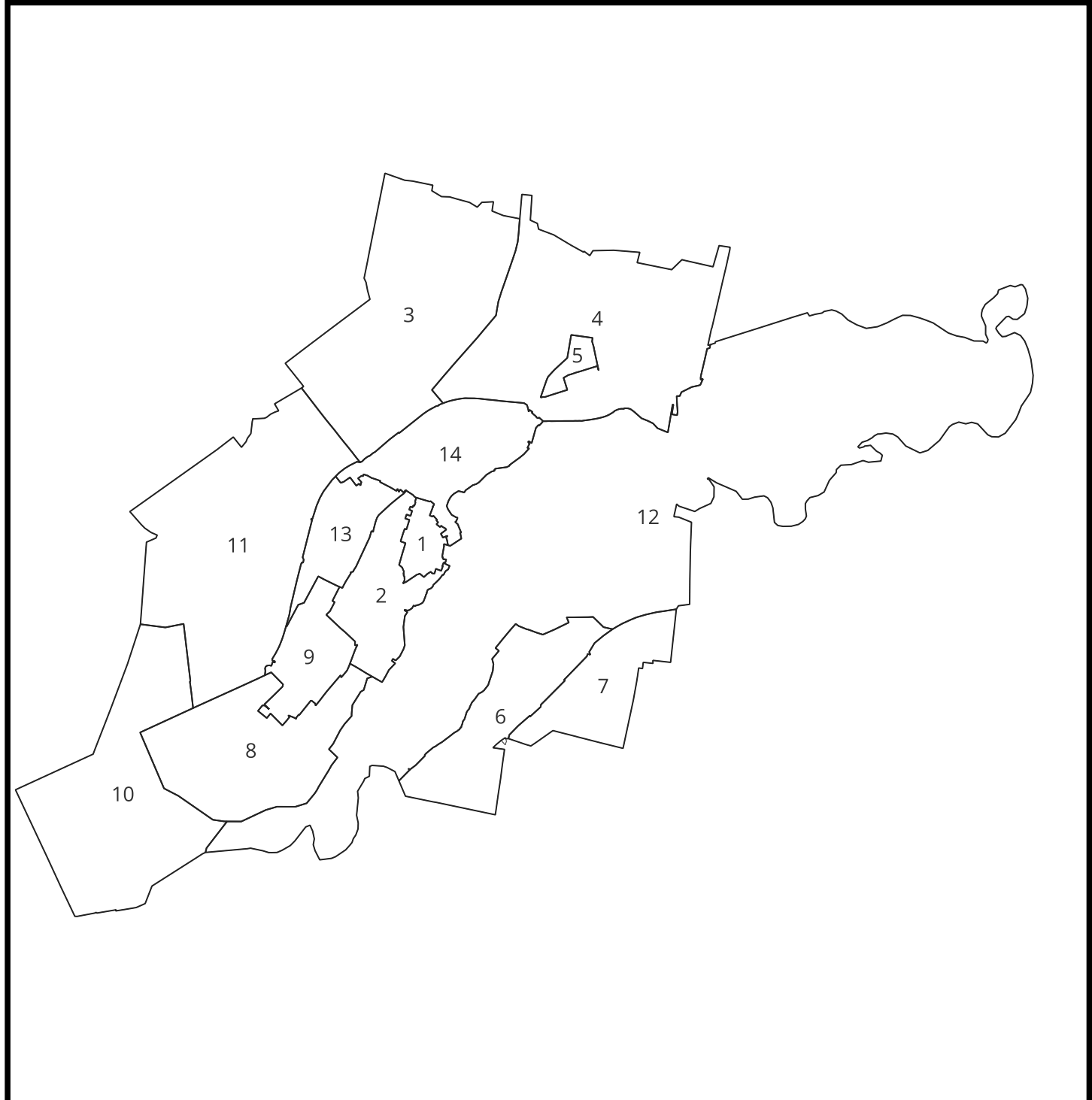
miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu pod zabudowę mieszkaniową, usług, komunikację i zieleni obejmującego Stare Miasto z otaczającym śródmieściem w Człuchowie

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego: Grodzisko, Zamek, Park Miejski Lasek Łuży, Jezioro Miejskie Małe i Ośrodek Sportu i Rekreacji (OSiR) nad Jeziorem Rychnowskim w Człuchowie

Mapa sytuacyjna

Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR**I. Podstawowe informacje o projektach**

1 PROJEKT – Działanie 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich	
Tytuł projektu: Utworzenie Domu Sąsiedzkiego wraz z parkiem kieszonkowym na obszarze rewitalizacji Miasta Człuchów	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Człuchów	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
1. Utworzenie miejsca typu Dom Sąsiedzki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej zarządzanej przez MOPS przy ul. Słowackiego 3 2. Utworzenie parku kieszonkowego przy Domu Sąsiedzkim ze strefą rekreacji dzieci i dorosłych	Projekt obejmuje 3 zadania. Celem projektu jest stworzenie i rozwijanie lokalnych miejsc spotkań i integracji społecznej oraz wsparcie aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem poprzez utworzenie Domu Sąsiedzkiego oraz parku kieszonkowego przy ul. Słowackiego 3. Efektem projektu będzie poprawa dostępności lokalnej infrastruktury i przystosowanie jej do pełnienia funkcji społecznych oraz kształtowania postaw społecznych poprzez włączenie lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne. Zadanie nr 1: Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku świetlicy socjoterapeutycznej przy ul. Słowackiego 3. Zadanie nr 2: Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy Domu Sąsiedzkim, tj. utworzenie parku kieszonkowego ze strefą rekreacji dzieci i dorosłych. Zadanie nr 3: Aktywizacja lokalnej społeczności poprzez działania dotyczące kształtowania postaw społecznych i włączenia lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne. Zadanie zostanie zlecone organizacji pozarządowej na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

2 PROJEKT – Działanie 6.5 Infrastruktura społeczna – programy rewitalizacji*	
Tytuł projektu: Wyposażenie Domu Sąsiedzkiego na obszarze rewitalizacji Miasta Człuchów	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2027
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Człuchów	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
1. Utworzenie miejsca typu Dom Sąsiedzki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej zarządzanej przez MOPS przy ul. Słowackiego 3	Projekt obejmuje 1 zadanie. Celem projektu jest stworzenie odpowiednio przygotowanych lokalnych miejsc spotkań integracji społecznej i osób zagrożonych wykluczeniem. Efektem projektu będzie w pełni wyposażony Dom Sąsiedzki. Zadanie nr 1: Wyposażenie nowo powstałego Domu Sąsiedzkiego.

*jeśli dotyczy

3 PROJEKT – działanie 5.19 Usługi społeczne i zdrowotne – programy rewitalizacji*	
Tytuł projektu: Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego przy ul. Słowackiego 3 w Człuchowie	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2027
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Człuchów	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
1. Utworzenie miejsca typu Dom Sąsiedzki w budynku świetlicy socjoterapeutycznej zarządzanej przez MOPS przy ul. Słowackiego 3	Projekt obejmuje 2 zadania. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do zdeinstytucjonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych świadczonych w lokalnej społeczności. Efektem projektu będzie Dom Sąsiedzki jako miejsce świadczenia usług w społeczności lokalnej z placówką wsparcia dziennego. Planuje się zlecenie części zadań podmiotom ekonomii społecznej bądź organizacji pozarządowej na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zadanie nr 1: Usługi społeczne dla lokalnej społeczności (mieszkańców Człuchowa)

	Zadanie nr 2: Usługi wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych (placówka wsparcia dziennego)
--	--

*jeśli dotyczy

4 PROJEKT – Działanie 2.4 Efektywność energetyczna – programy rewitalizacji*	
Tytuł projektu: Kompleksowa termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Dworcowej 9	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Miejska Człuchów	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
3. Kompleksowa termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Dworcowej 9	Projekt obejmuje 1 zadanie. Zadanie 1. Kompleksowa termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Dworcowej 9. Budynek widnieje w wojewódzkiej ewidencji zabytków i stanowi własność gminy. Celem projektu jest zmniejszenie zużycia energii cieplnej i elektrycznej budynku oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł ciepła. Efektem projektu będzie osiągnięcie min. 30% oszczędności energii pierwotnej. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zmniejszenia kosztów eksploatacyjnych oraz poprawy wizerunku przestrzeni miejskiej, co jest kluczowe z perspektywy procesów rewitalizacji.

*jeśli dotyczy

II. Informacja na temat sposobu wyboru projektów¹

Na etapie prac nad projektem dokumentu GPR Gmina Miejska Człuchów zaprosiła interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pierwszym elementem włączenia interesariuszy było spotkanie w ramach konsultacji społecznych dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, w trakcie którego oprócz wymienionych wyżej tematów, omówiono plan prac nad dokumentem i możliwościach włączenia się interesariuszy w prace nad nim. W trakcie spotkania obecni byli: mieszkańcy obszaru rewitalizacji i pozostali mieszkańcy miasta, właściciele oraz podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji oraz przedstawiciele podmiotów prowadzących na terenie miasta działalność gospodarczą. Ponadto, konsultacje społeczne były prowadzone poprzez zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej oraz uwag ustnych w Urzędzie Miejskim w Człuchowie. Wybrano te techniki, ponieważ są one popularne, nieskomplikowane i dążą do bezpośredniego zaangażowania całej społeczności i miasta w proces rewitalizacji. Następnie, po podjęciu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025-2030, rozpoczęto zbieranie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych mogły być zgłaszane na udostępnionym formularzu, który następnie należało złożyć w Urzędzie Miejskim w Człuchowie, Wojska Polskiego 1, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu lub przesłać w formie elektronicznej na adres e-mail: sekretariat@czluchow.eu. Działanie to miało na celu włączenie w proces rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy i poznanie potrzeb wszystkich zainteresowanych. Łącznie wpłynęło od podmiotów zewnętrznych 20 formularzy. Wśród zgłaszających byli mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy miasta oraz osoby reprezentujące podmioty społeczne i podmiot zarządzający nieruchomościami na obszarze rewitalizacji. Na liście planowanych podstawowych przedsięwzięć w ramach GPR ujęto te, które najlepiej wpisywały się w wyznaczone cele rewitalizacji (Cel 1: Poprawa jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej; Cel 2: Poprawa warunków zamieszkania oraz jakości przestrzeni wspólnych). Następnie projekt dokumentu GPR i uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Miejskiej Człuchów poddano konsultacjom społecznym w następujących formach: zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej oraz uwag ustnych w Urzędzie Miejskim w Człuchowie oraz spotkanie w budynku Dworca PKP, który znajduje się na obszarze rewitalizacji, po którym odbył się spacer studyjny. W spotkaniu uczestniczyli mieszkańcy obszaru oraz podmiot zarządzający nieruchomościami na obszarze.

Wybierając zadania z GPR do projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 kierowano się tym aby dofinansowane zadania w największy sposób odpowiadały zdiagnozowanym problemom i w jak najszerszym zakresie wpisywały się w realizację celów, a także tym aby swoim zasięgiem objęły największą liczbę interesariuszy.

Otrzymano następującą listę projektów i zadań:

1. Projekt: Utworzenie Domu Sąsiedzkiego wraz z parkiem kieszonkowym na obszarze rewitalizacji Miasta Człuchów

Zadanie nr 1: Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku świetlicy socjoterapeutycznej przy ul. Słowackiego 3 odpowiada na wyznaczony cel rewitalizacji dotyczący poprawy jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej. Odpowiada na zdiagnozowane problemy:

¹ Jak dokonano wyboru projektów w celu ujęcia ich w przedmiotowym programie rewitalizacji, w tym wskazanie kryteriów wyboru. Należy opisać, w jaki sposób w proces wyboru projektów zaangażowani byli interesariusze rewitalizacji, partnerzy społeczno-gospodarczy oraz właściwe podmioty.

- Ograniczona aktywność społeczna;
- Osłabiony kapitał społeczny;
- Niedostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- Brak przestrzeni wspólnych do integracji społeczności.

Zadanie nr 2: Kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej przy Domu Sąsiedzkim, tj. utworzenie parku kieszonkowego ze strefą rekreacji dzieci i dorosłych odpowiada na wyznaczony cel rewitalizacji dotyczący poprawy jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej, jak również cel dotyczący poprawy jakości przestrzeni wspólnych. Odpowiada na zdiagnozowane problemy:

- Ograniczona aktywność społeczna;
- Niedostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- Brak przestrzeni wspólnych do integracji społeczności.

2. Projekt: Wyposażenie Domu Sąsiedzkiego na obszarze rewitalizacji Miasta Człuchów

Zadanie nr 1: wyposażenie nowo powstałego Domu Sąsiedzkiego odpowiada na wyznaczony cel rewitalizacji dotyczący poprawy jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej. Odpowiada na zdiagnozowane problemy:

- Ograniczona aktywność społeczna;
- Osłabiony kapitał społeczny;
- Niedostosowanie przestrzeni do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- Brak przestrzeni wspólnych do integracji społeczności.

3. Projekt: Prowadzenie Domu Sąsiedzkiego przy ul. Słowackiego 3 w Człuchowie

Zadanie nr 1: Usługi społeczne dla lokalnej społeczności (mieszkańców Człuchowa) odpowiada na wyznaczony cel rewitalizacji dotyczący poprawy jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej. Odpowiada na zdiagnozowane problemy:

- Ograniczona aktywność społeczna;
- Osłabiony kapitał społeczny;
- Konflikty w rodzinach;
- Przestępczość
- Bezrobocie;
- Długotrwałe bezrobocie;
- Bierność zawodowa;
- Niski poziom kwalifikacji;

- Ubóstwo;
- Niski stopień przedsiębiorczości.

Zadanie nr 2: Usługi wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych odpowiada na wyznaczony cel rewitalizacji dotyczący poprawy jakości życia mieszkańców oraz integracji społecznej. Odpowiada na zdiagnozowane problemy:

- Ograniczona aktywność społeczna;
- Osłabiony kapitał społeczny;
- Konflikty w rodzinach;
- Przestępczość
- Niski poziom kwalifikacji.

4. Projekt: Kompleksowa termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Dworcowej 9

Zadanie nr 1: Kompleksowa termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Dworcowej 9 odpowiada na wyznaczony cel rewitalizacji dotyczący poprawy warunków zamieszkania. Obiekt jest zabytkiem, co odpowiada badanemu wskaźnikowi podczas wyznaczania obszaru rewitalizacji. Odpowiada na zdiagnozowany problem: Zła jakość powietrza

III. Powiązania między projektami wraz z opisem

	1 PROJEKT	2 PROJEKT	3 PROJEKT	4 PROJEKT
1 PROJEKT – Działanie 7.1		Zakup wyposażenia do tworzonego Domu Sąsiedzkiego.	Usługi w ramach Domu Sąsiedzkiego będą realizowane w przebudowanym budynku	Projekty realizują wspólną wizję obszaru. Działania przyczynią się do poprawy wizerunku przestrzeni.
2 PROJEKT – Działanie 6.5	Zakup wyposażenia do tworzonego Domu Sąsiedzkiego.		Usługi w ramach Domu Sąsiedzkiego będą realizowane z użyciem zakupionego wyposażenia	Projekty przyczynią się do poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców. Zakup wyposażenia jest niezbędny dla funkcjonowania Domu Sąsiedzkiego, do którego uczęszczać będą mieszkańcy.
3 PROJEKT – Działanie 5.19	Działania społeczne będą realizowane w	Działania społeczne będą realizowane z użyciem zakupionego wyposażenia		Projekty przyczynią się do poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców.

	przebudowanym budynku			
4 PROJEKT – Działanie 2.4	Projekty realizują wspólną wizję obszaru. Działania przyczynią się do poprawy wizerunku przestrzeni.	Projekty przyczynią się do poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców. Zakup wyposażenia jest niezbędny dla funkcjonowania Domu Sąsiedzkiego, do którego uczęszczać będą mieszkańcy.	Projekty przyczynią się do poprawy sytuacji społeczno- ekonomicznej mieszkańców.	

Uzasadnienie

Proces rewitalizacji zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji polega na wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych i jest prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Uchwałą Nr XIII.68.2025 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 07.02.2025 r. wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów. Jako obszar rewitalizacji uznano podobszary: jednostka nr 6, jednostka nr 7 i jednostka nr 12. Kolejnym krokiem było przystąpienie do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji na podstawie uchwały Nr XIV.75.2025 Rady Miejskiej w Człuchowie z dnia 19 marca 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025 -2030.

Po sporządzeniu projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025 -2030 Burmistrz zawiadomił o konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025 -2030. Konsultacje trwały od 16.06.2025 r. do 21.07.2025 r. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025 -2030 podlegał również zaopiniowaniu przez odpowiednie podmioty i instytucje zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Informacja podsumowująca przebieg konsultacji społecznych wraz z odniesieniem do zmian wynikających z uzyskanych opinii została opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Człuchowie.

Zgodnie z zapisem w art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008r., o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko organy inspekcji sanitarnej uczestniczą w uzgadnianiu odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów dokumentów, o których mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy. Organ administracji opracowujący projekt dokumentu może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

Przedmiotowy dokument należy do grupy projektów innych niż wymienione w art. 46 ust. 1 i 2 ww. ustawy, gdyż „nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”. W związku z powyższym uzgodnienia, co do ewentualnej potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przekazanego projektu dokumentu należy dokonać z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

W piśmie z dnia 15.07.2025 r. (znak: RDOŚ-Gd-WOO.410.35.2025.JP.1) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku wskazał, iż nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Miejskiej Człuchów na lata 2025 -2030.

W świetle powyższego uzasadnione jest przyjęcie uchwały.